

Deze film is beschikbaar gesteld door het KITLV, uitsluitend op voorwaarde dat noch het geheel noch delen worden gereproduceerd zonder toestemming van het KITLV. Dit behoudt zich het recht voor een vergoeding te berekenen voor reproductie. Indien op het originele materiaal auteursrecht rust, dient men voor reproductiedoeleinden eveneens toestemming te vragen aan de houders van dit auteursrecht.

Toestemming voor reproductie dient men schriftelijk aan te vragen.

This film is supplied by the KITLV only on condition that neither it nor part of it is further reproduced without first obtaining the permission of the KITLV which reserves the right to make a charge for such reproduction. If the material filmed is itself in copyright, the permission of the owners of that copyright will also be required for such reproduction. Application for permission to reproduce should be made in writing, giving details of the proposed reproduction.

SIGNATUUR MICROVORM:

*SHELF NUMBER
MICROFORM:*

M META 1018

036603132

BIBLIOTHEEK KITLV

0035 0320

22/1/1911

HET GEHEIM VAN MIJNHEER TUKKER.

De Nederlanders in Oost en West, te Water en te Land.

2^e Serie.

CC-2006 -N

IV

HET GEHEIM VAN MIJNHEER TUKKER.

DE OPSTAND VAN HET KAKIHAN-VERBOND OP CERAM
IN 1860. — INDISCHE ZEEROOVERS.

DOOR

J. HENDRIK VAN BALEN.

MET 12 PLATEN VAN WILM STEELINK.

AMSTERDAM,
JAN LEENDERTZ & ZOON.

[1891]

t
l
-
-
e
t
e
d
it
n
e-

1985581

HET GEHEIM VAN MIJNHEER TUKKER.

I.

Het was in het begin van October 1860 en het regende dat het goot te Makasser. Donkere, loodkleurige wolken hadden zich aan den anders zoo helderen hemel saamgepakt en sedert drie dagen zooveel regen ontlast, dat de met stoppels bedekte rijstvelden rondom de stad overstroomd waren, en slechts de passage daardoor mogelijk was over de smalle dijkjes, die de verschillende vakken vaneen scheidden.

Ondanks dien regen was er op één punt aan de reede nog eene bijzondere drukte te bespeuren. Een groot inlandsch vaartuig scheen tot vertrek gereed, en de drukte werd veroorzaakt door de vrij talrijke afscheid nemende familieleden van den gezagvoerder van dat vaartuig.

Booten voeren onophoudelijk af en aan, en terwijl een deel van de bemanning bezig was, al wat werd aange-

bracht, te bergen, was een ander deel bezig met het gewone scheepswerk. Een paar vrouwen en eene groote schaar familieleden en kennissen namen, onder algemeen neusgewrijf (de Maleische manier van kussen) en het storten van tranen, afscheid van den kapitein, de stuurlieden en de bemanning, en toen het eindelijk gelukt was, zich dien lastigen troep van den hals te schuiven, gaf de gezagvoerder bevel het anker te lichten.

Het vaartuig stak van wal, werkte zich uit de vele inlandsche vaartuigen, welke hier lagen, los en gleed toen onder de labberkoelte, die in het groote matten zeil viel, langs het wachtschip heen naar buiten.

Op dat oogenblik richtte de *djoeragan* het gelaat naar de richting, waarin hij veronderstelde, dat Mekka lag en begon gebeden te prevelen.

— *La ilàha illa llhoe*, antwoordden de schepelingen, en eenige slagen op de gong schenen kracht te moeten bijzetten aan dit gebed.

Het *slamat djalan* (gelukkige reis) werd nu van alle kanten gehoord, en onder die goede voortekenen koos het vaartuig het ruime sop.

Het was een zonderling vaartuig, deze Boegineesche prauw, eenigszins in den vorm van eene Chineesche jonk. Het dek liep naar den boeg laag af en op het hooge achterschip was eene lage campagne, welke de kajuit van den kapitein vormde, en niets bevatte dan eenige matten en kussens. Daarvóór en voor den grooten mast bevond zich op het dek eene kleine hut, waarover later. Twee driekante staken dienden voor mast, en dwarsbalken, daaraan gehecht, dienden voor rustpunten aan eenige raas en sparren, alle van bamboe. Eene uit ver-

schillende stukken bamboe samengestelde groote ra, van bijna 100 voet lengte, droeg een langwerpig zeil, waarvan het lange eind hoog boven den mast uitstak. Behalve dit zeil waren er nog een fok (evenals het groote zeil van mat- of vlechtwerk), en twee gewone zeilen aan den achtersteven.

Dit was de geheele tuigage van het vaartuig, en zoo eenvoudig als dit was, zoo ingewikkeld was het stuurtoestel.

Aan de achterzijde van het schip toch bevonden zich twee roeren, welke niet vlak van achteren, maar ter weerszijden aan sterke dwarsbalken hingen, welke 2 à 3 voet buiten boord staken. Deze roeren draaiden in stroppen van rotan, en de helmstokken bevonden zich niet op het dek, maar staken door twee vierkante openingen uit eene ruimte tusschendecks, waarin twee *djoeroemoedi's* (stuurlieden) zaten.

De bemanning van dit vaartuig bestond uit een troep wilde, barbaarsch uitziende mannen, waaronder slechts een paar te vinden waren, die er wat ordelijker en minder woest uitzagen.

Dit waren de eigenaar, tevens gezagvoerder en zijn *djoeragan* (kapitein). De eerste, een Javaan, was een kloeke jonge man van goede manieren en een weinig beschaafd, schrander en moedig. De *djoeragan*, een inboorling van Makasser, was een man van middelbaren leeftijd, die bij de overige Boegineezen en Chineezen gunstig afstak. In het geheel bestond de bemanning uit een dertig koppen, meest allen korte, breede kerels, flink en lustig en over het algemeen nog jong. Onder hen bevonden zich vier *djoeroemoedi's* (stuurlieden), die bij afwisse-

ling, twee aan twee, de plaats in het stuurhok innamen.

Vóór de campagne en den grooten mast bevond zich eene kleine hut, ongeveer vier voet hoog en in twee afdeelingen verdeeld. Eene lage schuifdeur aan de eene zijde diende tot ingang, terwijl aan de andere zijde een klein venster was. Over den veerkrachtigen, uit gespleten bamboe bestaanden vloer, lagen de fraaie matten uitgespreid, waardoor Makasser beroemd is. Een paar kisten met geweren, aan den zolder opgehangen, en een stoel voltooiden het ameublement van deze hut, die klaarblijkelijk voor geen inlander bestemd was.

De bewoner daarvan was dan ook een blanke, een Hollander van Makasser, een jongmensch, die met twee bedienden de reis medemaakte.

Hij was nog niet lang een inwoner van Makasser, en mijnheer Tukker was slechts bij weinigen bekend. Dit was ook wel de reden, dat men in het onzekere omtrent zijne persoonlijkheid verkeerde. Over het algemeen hield men het er voor, dat hij een jongmensch was, die met het doel om fortuin te maken, naar Indië was gekomen; maar daar mijnheer Tukker zich over zijne plannen evenmin uitliet, als over zijne vooruitzichten, was men nog in het onzekere gebleven, toen hij plotseling afscheid nam, om eene reis naar het zuidoosten van den Indischen Archipel te maken.

Het is te begrijpen, dat nu de tongen nog meer in beweging kwamen. Niemand kon begrijpen, wat een jongmensch, die toch middelen scheen te hebben en waarschijnlijk ook wel iets in de toekomst, kon bewegen de barbaarsche streken van den zuidoostelijken Archipel te gaan bezoeken. Men had zoo iets wel gehoord van zendelingen en

Hij was een jonkman van ongeveer dertig jaren, slink gebouwd en met een ietwat stroef gelaat. (Blz. 10).

ambtenaren, belast met een natuurkundig onderzoek of met eene inspectie-reis, maar dat was dan ook heel iets anders.

Doch het duurde niet lang, of enkele nieuwtjessnuffelaars hadden een reden gevonden voor die dolle reis. Tukker had, zoo heette het, een blauwtje geloopt bij de dochter van den resident en het was uit verdriet en wanhoop daarover, dat hij op reis ging.

Plotseling rees de heer Tukker nu in de algemeene belangstelling, vooral bij de dames, en zijne plotselinge afreis naar die barbaarsche landen, stond gelijk met een vonnis van verbanning.

Intusschen zat de heer Tukker, onbewust van de belangstelling, welke hij had opgewekt, in zijne hut en keek door de openstaande deur naar de kust, die zich hoe langer hoe verder verwijderde. Hij was een jonkman van ongeveer dertig jaren, flink gebouwd en met een ietwat stroef gelaat, dat echter, ondanks dat, sympathie inboezemde. Op zijn hoog voorhoofd vielen eenige lokken, van het in het midden gescheiden donkerbruine haar, met zekere bevallige wanorde neer. Een dikke, lange knevel van dezelfde kleur overschaduwde den mond, waarvan de tanden wel regelmatig geplaatst, doch niet schitterend wit waren. Kleine blauwe oogen, door donkere wenkbrauwen overschaduwde, getuigden van veel scherpzinnigheid en vastberadenheid.

Zijne beide bedienden Ali en Baso waren buiten de hut met eenig werk bezig. De eerste was een Maleische jongen, van ongeveer denzelfden leeftijd als zijn heer, de andere, een vijftienjarige Makkassaar, een rechte guit, wien de spitsboef uit de oogen keek.

De eerste was met zijn heer te Makasser gekomen,

en naar de verhouding tusschen hen, moest hij reeds lang bij zijn heer in dienst zijn. Hij was een trouwe knecht, die slechts één gebrek had, dat van hartstochtelijk, onverbeterlijk speler te zijn. Meer dan eens had zijn heer hem uit verlegenheid geholpen, iets waarvoor Ali hem dan ook recht dankbaar was, en de trouwe aanhankelijkheid, welke hij jegens hem betoonde, ging zoover, dat het den nieuwsgierigen te Makasser niet eens had mogen gelukken iets uit hem te krijgen. Baso, de Makassaar, fungeerde als kok. Hij was eerst eenige dagen vóór het vertrek aangekomen en had de onderscheiding, welke hem betoond was, voornamelijk te danken aan zijn vroolijk karakter en geestig gezicht. Met Ali was hij spoedig op goeden voet.

Dat de heer Tukker een bepaald doel had met deze reis, was bij zijn karakter te begrijpen. Hij was er de man niet naar om een plezierreisje te ondernemen, en zijne middelen zouden hem ook die weelde niet hebben veroorloofd. Misschien kende Ali het doel van de reis, maar dan was het geheim goed bewaard. De eigenaar van het vaartuig wist evenmin iets. Hij had slechts eene overeenkomst met hem aangegaan, om hem naar de Aroe-eilanden over te voeren, en hij had dat als een buitenkansje beschouwd, dat hij en passant kon waarnemen.

En nu was het vaartuig in volle zee. De regen had opgehouden en een flauwe wind dreef het voort op het begin van den langen, driehonderd uren verren weg, die naar de Aroe-eilanden voert.

II.

Tegen den avond werd het stil, totdat de landwind doorkwam. Men voer juist voorbij het eiland Tanakeke (afgescheurd land), tegenover de uiterste zuidwestpunt van Celebes, waar eenige gevaarlijke rotsen liggen.

Ali en Baso, over de verschansing geleund, praatten met elkander en wierpen nu en dan een blik op hun heer, die met de handen op den rug heen en weer liep.

— Spuw hier niet over boord, zei Ali opeens, toen Baso dit deed.

— Waarom niet? vroeg deze.

— Omdat hier *hantoes* zijn, zei Ali.

— Zijn hier *hantoes* (geesten)? vroeg Baso, die terstond een ernstig gezicht zette.

— Ja, en die willen niet hebben, dat men iets over boord werpt, zei Ali, menige prauw is er door vergaan.

Tukker hoorde dit, terwijl hij heen en weer liep en knoopte het in zijne ooren zonder eene aanmerking te maken. Blijkbaar was hij niet een van die hersenlooze wezens, welke tien malen den aardbol kunnen zijn rondgegaan, zonder nog iets te kunnen vertellen. Zwijgen sloot bij hem het zien en luisteren niet uit. Hij nam alles op, want al mocht hij veel hebben gezien en geen vreemdeling op zee zijn, deze manier van reizen was in ieder geval nieuw voor hem.

Op de campagne zaten twee mannen, die op den stand der zeilen letten en regelmatig iets afriepen, dat de aandacht van Tukker trok. Toen hij aan Ali vroeg wat dit beduidde, vertelde deze hem, dat zij den tijd afriepen.

Dat kwam den heer Tukker belangrijk genoeg voor, om er zijne aandacht aan te schenken. Zoodra een der mannen weder het uur afriep, trad hij dichterbij en zag toen, dat de man een halve kokosschaal, welke ondergedompeld lag in een emmer met water, ophaalde en op de oppervlakte legde. Terstond begon het water door eene zeer kleine opening de schaal binnen te dringen, vulde die van lieverlede, maar zeer langzaam tot zij ten slotte weer onderdompelde. Op hetzelfde oogenblik riep de man het uur af en zette de ledige schaal weder op de oppervlakte.

Tukker begreep nu, dat het gaatje in den bast van de schaal juist zoo groot was, dat het indringende water haar in een uur tijds kon vullen. Om zich hiervan te overtuigen keek hij telkens als het uur werd afgeroepen op zijn horloge en bevond het zoo juist, dat het nauwelijks ééne minuut verschilde. Het is dus een zeer vernuftig uitgedacht en daarbij weinig kostbaar uurwerk, dat aan onze zandloopers herinnert. De beweging van het schip heeft natuurlijk, daar het water in den emmer steeds waterpas blijft, op dit uurwerk geen invloed, terwijl de aandacht op het onderdompelen wordt getrokken door de opborreling in den emmer.

Wat den heer Tukker bovenal aan boord van dit vaartuig trof, was de bedaarde geest der manschap. Was het gunstig weder en liep het vaartuig goed, dan lag

het grootste gedeelte der manschap in zoete rust, in de schaduw van het groote zeil, of zat in kleine groepen onder het kauwen van betel te praten of hun goed te verstellen. Maar van de luidruchtigheid, op Europeesche schepen vaak heerschende, was geen spoor te vinden. De beide stuurlieden vertoefden gewoonlijk beneden in hun stuurhok, de kapitein of djoeragan hield zich met het bepalen van den koers van het schip bezig, volgens kompas en kaart (hetgeen wel bewees, dat hij een ontwikkeld inlander was) en naar de windrichting, en twee of drie man hielden om beurten de wacht in het voorschip, acht gevende op de brassen en bardeelen der zeilen.

Den volgenden morgen passeerde men een hoogen berg, die door Ali genoemd werd: Bob Karäeng. Het was de piek van Bantaëng, den zuidelijksten der twee groote bergen van Celebes' zuidhoek, en des middags voer men door de straat Saleijer! Een dag later rees het hooge boschrijke eiland Boeton voor den boeg op.

Dit nabij het zuidoostelijk schiereiland van Celebes gelegen eiland vormt met het eiland Pangasane of Moena de straat van Boeton. Aan de oostkust is eene in den Westmoesson veilige baai met goede ankerplaats. Het eiland is hoog, bergachtig en met bosschen bedekt, waarin fraaie houtsoorten en rotan te vinden zijn. Het levert rijst, Turksche tarwe, sago, inlandsche aardappelen, Spaansche peper, boonen, groenten en vruchten, en men vindt er buffels, geiten, varkens, paarden en gevogelte, terwijl de zee overvloedig visch oplevert. De vruchtbare bodem zou dan ook veel kunnen opleveren, indien de bewoners er eenige moeite voor wilden doen. Men schildert hen echter als lui, vuil, bloedgierig en wraakzuchtig, maar ook eierzuchtig.

Ten getale van ongeveer 17000 zielen, zijn zij tot op de toppen der bergen in hunne onaanzienlijke, smerige woningen verspreid over het eiland. De dappere Wolfert Harmensen deed Boeton reeds in 1602 aan.

De stad Boeton ligt aan de zuid-westzijde op eene hoogte. Zij is door muren omringd en heeft nauwe, rechte straten en een fort. Er wonen eenige Nederlanders, en vroeger hield er ook de sultan verblijf. De zeer fijne katoenen stoffen, welke men er vervaardigt, worden meest naar Celebes uitgevoerd.

Het was avond geworden. In de duisternis vertoonden zich op de roeren wielende stroomen phosphorisch licht, met dwarrelende vonken, die als juweelen schitterden. Aan de oppervlakte van het water bespeurde men nu en dan eene lange lichtende streep, die somtijds bliksemsnel voortschoot. Dat waren haaien, die het schip getrouw begeleidden, in de hoop, dat er iets over boord zou geworpen worden, of de een of ander door een ongelukkig toeval te water zou geraken.

Mijnheer Tukker zat voor zijne hut, keek naar het phosphorisch licht op de roeren en dacht aan wat achter hem lag, niet zonder eenige bitterheid. Dat was duidelijk te zien aan de sombere uitdrukking van zijn gelaat, aan den trek van wrevel, die bijwijlen daarop zichtbaar werd en aan het nu en dan dreigend samentrekken der wenkbrauwen.

Trouwens, dat was geen wonder, want de jonge man had daarvoor zijne geldige redenen, of meende die althans te hebben. Eenige dagen geleden toch was zijne schoonste illusie verstoord: het doel, waarvoor hij naar Indië was gekomen, had hij niet kunnen bereiken, en dat doel was niet minder dan een levenskwestie.

Toen hij nog een schooljongen was, had hij een lief speelmakkertje in het dochttertje van zijn buurman, den heer Rijken. Samen hadden zij gespeeld en gekijfd, gestoeid en . . . gevochten tusschenbeide, en hoe menigmalen de goede verstandhouding ook verstoord mocht zijn geworden, telkens was de vriendschap weer hersteld en er te nauwer door geworden.

Opeens was daarin eene groote verandering gekomen. De familie Rijken was naar Indië vertrokken, en Rika had haar jeugdigen cavalier in een toestand van volslagen wanhoop moeten verlaten.

Wat er bij die gebeurtenis omging in het hart van den knaap is niet te beschrijven. Hij was net op dien leeftijd gekomen, welken men »tusschen mal en dwaas'' pleegt te noemen, en langzamerhand had zich in den laatsten tijd een zonderling gevoel in zijn hart gevestigd, de ontluikende liefde had haar recht doen gelden, en nu hij zoo plotseling zijn droombeeld zag vervliegen, meende hij te bezwijken van verdriet. Nog lang nadat de spoortrein vertrokken was, die de familie Rijken naar Neerlands hoofdstad voerde, had hij daar gestaan, de baan afkijkende en staroogende op de immer kleiner en onduidelijker wordende zwarte plek, die daar overvloog.

In de eerste dagen was hij bijzonder stil geweest, zóó zelfs, dat het ook de aandacht zijner ouders trok, en lang had het nog geduurd eer de knaap den vrede terug had gekregen: langzaam zeer langzaam had hij zich aan het gemis van Rika kunnen gewennen.

Sedert waren jaren verlopen. Voor den handelsstand opgeleid was hij, na het spoedig achter elkander volgend overlijden zijner ouders, in het bezit gekomen van een

niet onaanzienlijk kapitaal, waarmede hij de eerste schreden op den weg van speculatie waagde. Zijne ondernemingen waren echter bitter slecht uitgekomen en te nauwnood redde hij nog een klein kapitaal.

In de sombere dagen, die op deze gebeurtenis volgden, gevoelde de man geworden jongeling meer dan vroeger het gemis van ouders, van iemand, die sympathie voor hem gevoelde. Toen kwamen de dagen van voorheen hem voor den geest, de gelukkige dagen zijner jeugd, en de gedachte aan Rika kwam met meer kracht dan vroeger boven. Hij dacht, waar zij nu wel zou zijn en hoe zij zou zijn opgegroeid tot eene liefallige maagd, en niet wetende wat hij zou beginnen, rijpte langzamerhand het plan, in Indië zijn geluk te gaan beproeven en haar te zoeken.

Het duurde niet lang, of hij besloot er toe. Wellicht kon hij dáár met zijn overgehouden kapitaaltje beter en spoediger slagen dan in het vaderland, waar de concurrentie in alles even zwaar was.

Zoo kwam hij te Makassar, waar Rika's vader thans den gewichtigen post van adisistent-resident bekleedde, en hij behoefde zijnen naam slechts te noemen, om met open armen te worden ontvangen.

Toen zag hij haar weer, juist zooals hij zich haar had gedroomd, ontwikkeld tot eene liefallige maagd, en de oude banden waren spoedig nauwer dan ooit gestrengeld. Het scheen hem toen, dat het geluk hem weder tegenlachte; want haar bezit was bij hem hoofdzaak. Het andere zou nu wel volgen.

Helaas! hoe spoedig werd hij ruw uit zijne droomerijen gewekt, hoe spoedig moest hij ervaren, dat een

vader voor het geluk van zijn kind andere waarborgen eischt dan teedere, innige liefde alleen. Hij, die gemeend had reeds het geluk machtig te zijn geworden, zag het zich eensklaps ontglippen; want hoewel zijn aanzoek aanvankelijk goed werd opgenomen, leed het schipbreuk, zoodra de kwestie van zijne vooruitzichten, zijn vermogen ter sprake kwam. De adsistent-resident had gemeend, dat de zoon wel in even goeden doen, zoo niet in beteren verkeerde dan de vader indertijd; maar nu kwam hij opeens tot de ontdekking, dat Willem Tukker niet alleen slechts een klein kapitaal, maar zelfs nog geen vooruitzichten op beter bezat.

Dat veranderde de zaak zeer. De praktische man wist veel te goed, dat zelfs in Nederland, laat staan in Indië, het kleine vermogen van Willem onrustbarend snel zou verminderen, indien het niet door geregelde bijdragen werd aangevuld, en daaraan mocht hij de toekomst van zijne eenige dochter niet wagen. Wel pleitte Willem voor zijne aanstaande handelsondernemingen, maar dat was voor doove ooren gepredikt. Lucht-kasteelen waren geen dingen om een praktisch leven mede te beginnen, en ondanks de tranen van Rika kreeg Willem zijn afscheid.

Bitter teleurgesteld en wanhopende aan zijne kansen op geluk, besloot hij toen terstond tot de uitvoering van het plan, dat hij zich door zijn verblijf te Makassar en het nemen van inlichtingen omtrent den handel aldaar reeds eenigen tijd geleden had gevormd, een plan, waarvan echter niemand dan hij kennis had gedragen.

Voor de tweede maal in zijn leven vond hij zich gescheiden van zijne geliefde, gescheiden van haar, in

wier bezit hij zijn geluk slechts zou vinden. Was het wonder, dat hij somber gestemd was?

En toch, toen hij in de nachtelijke stilte, zoo geheel alleen met zijne gedachten en de groote, oneindige natuur, over de laatste gebeurtenissen nadacht, kwam van lieverlede een kalmer gevoel zijn hart binnen, en vroeg hij zich, of hij inderdaad wel de verongelijkte partij was. Of een vader, die zijn kind liefheeft, haar eene onzekere toekomst tegemoet mocht laten gaan, die zoo licht beider ongeluk zou kunnen worden. Was hij inderdaad niet te veel geweest? Wat had hij dan aan te bieden gehad om eenige zekerheid te kunnen geven voor eene toekomst? Weinig, zeer weinig, dat moest hij thans bekennen, en wellicht had zijns vaders oude vriend gelijk door zijne toestemming tot eene op een zandgrond gebouwde verbintenis te weigeren en deugdelijke grondslagen te bedingen. En als het hem nu eens gelukken kon die te verwerven, dan kon immers alles weer herwonnen worden. Ja, hiervan hield hij zich overtuigd. Wat Rika betreft, deze zou hem niet vergeten. Een glimlach speelde langs zijn mond, toen hij daaraan dacht, en met een verlicht hart legde hij zich een poosje na middernacht in zijn hangmat ter ruste. Hij zou nog niet wanhopen. Voorwaarts was zijn weg. En al zouden aan het einde daarvan honderden uren hem van haar, die hij liefhad, scheiden, toch lag misschien daar beider geluk.

III.

Des morgens toen Tukker uit zijn hut kwam, was het mooi weer met weinig wind. Hij had goed geslapen, en de gedachten van den afgelopen nacht hadden hem in eene betere, verzoenender stemming gebracht, zoodat hij met opgeruimd gelaat nieuwsgierig rondkeek.

Eenigszins verrast liet hij den blik langs het watervlak dwalen. Den vorigen dag had hij nog land gezien, en thans vertoonde zich aan zijne oogen niets dan lucht en water. Het vaartuig had dus met dezen gunstigen wind eene goede vaart gemaakt, iets wat mede strekte om hem prettig te stemmen.

Terwijl hij nog naar den gezichteinder keek, werd zijne opmerkzaamheid opeens getrokken door het volk, dat in een groep voor op het schip bijeenstond en naar iets keek, dat op het dek lag. Luide uitroepen werden gehoord en in de handen der matrozen blonken bijlen en messen.

Nieuwsgierig liep Tukker er heen en bespeurde nu een haai, waaromheen allen geschaard waren. Men had dit monster, even voor zijne komst op dek, gevangen. Het was een dier van vijf voet met een vervaarlijken muil en tanden. Men had het, zoodra het dier op het dek was aangeland, den staart afgehakt, uit vrees dat het daarmede den een of ander zou kwetsen, en was nu

bezig het dier schoon te maken en aan stukken te snijden.

— Wat voert men daarmede uit? vroeg Tukker.

— Eten, antwoordde Baso.

— Eten? Pas op, dat ge geen loopje met mij neemt, zeide Tukker.

— Maar het is zoo, mijnheer, zeide de Makassaar, en het smaakt wat lekker ook! Is het niet waar, Ali?

De guit begreep zeer goed, dat Ali's bevestiging hier noodig was, want als erkend grappenmaker, genoot hij maar een twijfelachtig vertrouwen.

— Ja, 't is zoo, mijnheer, bevestigde Ali, laat Baso u maar eens een stukje klaarmaken en u zult eens zien hoe goed het smaakt.

— Dankje, zei Tukker, laat dat maar, ik gevoel volstrekt geen trek in haaienvleesch.

— En toch zal ik het doen, mompelde Baso voor zich.

Toen het tijd van middagmalen was, bleek het dat Baso werkelijk woord had gehouden. Behalve de gewone gerechten prijkte er een stuk gebraden haaienvleesch op tafel. Tukker, die er eerst geen trek in had, bedacht echter later, dat het niet kwaad was, nu hij een langen tijd ver van de beschaving zou moeten leven, zich ook zoo veel doenlijk naar de gewoonten der Inlanders te schikken en dat het in ieder geval hem geen kwaad zou doen, indien hij eens een proefje nam. Met geweld zijn afkeer overwinnende, at hij en hij stond werkelijk verbaasd over den uitslag. Het vleesch was wel droog maar toch zeer smakelijk.

— Wel, Baso, gij hebt gelijk, zeide hij, het smaakt waarlijk niet kwaad.

Baso grinnikte, nu hij in zijn eer werd hersteld.

— Ja, ik wist het wel, mijnheer, zeide hij, haaien zijn lekker. Daar straks hebben zij er alweer een gevangen. We hebben nu voor verscheidene dagen lekker vleesch en het is beter, dat wij de haaien eten dan de haaien ons.

— Dat is een argument voor het eten van haaien-vleesch, waarop niets valt af te dingen, zeide Tukker.

Eenige dagen later kwam er weer land in het gezicht. Des morgens toen Tukker boven kwam, regende en waaide het en de lucht was te zeer betrokken om ver voor zich uit te kunnen zien, maar omstreeks tien uur, toen de lucht opgeklaard was, bespeurde men opeens land. Het was het eiland Boeroe, welks met wolken omkranste bergen men zag. Hoe meer het vaartuig naderde, hoe prachtiger het berggezicht op dit eiland werd.

Boeroe of Bouro, ten westen van Ceram en daarvan gescheiden door Straat Boeroe, is gelegen op 125°52' tot 127°4' O.L. en 3°18' tot 3°50' Z.B. Het is ovaalrond van vorm met eenige bochten en beslaat in lengte bijna 25 en in breedte bijna 20 mijlen. De grootte bedraagt 170 □ m. Het behoort tot de residentie Amboina en heeft eene bevolking van 80.000 zielen, bestaande uit Maleiers en Alfoeren. De bodem is zeer berg- en heuvelachtig, soms zelfs meer dan 2000 m. hoog. In het midden van het westelijk gedeelte is een groot meer en er zijn wel 125 rivieren. Weinigen daarvan zijn bevaarbaar, doch de Kajeli of Wai Apoe schijnt, daar deze twee dagreizen ver bevaarbaar is, een geschikte waterweg te kunnen worden voor het verkeer met het binnenland.

Boeroe is een zeer vruchtbaar en bovendien een gezond eiland. Men vindt er schoone weilanden en de grond levert rijst, koffie, kokosnoten, bananen, oranje-appels, citroenen, lemoenen, ananassen enz. op; voorts wit en zwart ebbenhout, kajoe-poetih-olie, sago, tabak, aardappelen, saguweer, ottong, een soort van gerst, en katoen. Uit het dierenrijk treft men er aan: vledermuizen, buffels, zwijnen, herten, rundvee, civetkatten, koeskoes, vele soorten van vogels, waaronder vooral de paradijsvogel, schildpadden, krokodillen, slangen, fraaie koraalgewassen en schelpen, enz.

Van de bevolking bestaat die der stranden uit Maleiers (Mahomedanen en Christenen), die uit het binnenland uit Alfoeren, die geheel heidensch zijn en in stammen onder hoofden verdeeld zijn. Aan het bovengenoemde meer Wakaholo, dat een omtrek van 8 uren en eene diepte van meer dan 100 voet heeft, wonen Alfoeren, die weinig betrouwbaar zijn.

Terwijl de strandbevolking zich voornamelijk met de vischvangst bezighoudt, wordt de landbouw evenzeer beoefend als de handel; de industrie is er vertegenwoordigd door het mattenvlechten. De voornaamste handel wordt door Chineezeeu gedreven. Op Boeroe is meermalen de aandacht gevestigd als bij uitnemendheid geschikt voor Hollandsche kolonisatie.

De hoofdplaats Kajeli ligt op de oostkust aan de baai van dien naam en heeft een fortje, Defensie of Versterking genaamd, dat in 1657 door de O. I. Compagnie werd gebouwd van hout. In 1668 werd het door een steenen fort vervangen en eerst Cosburg, later Oostburg genoemd. In 1668 werd het afgehoopen tengevolge van de achte-

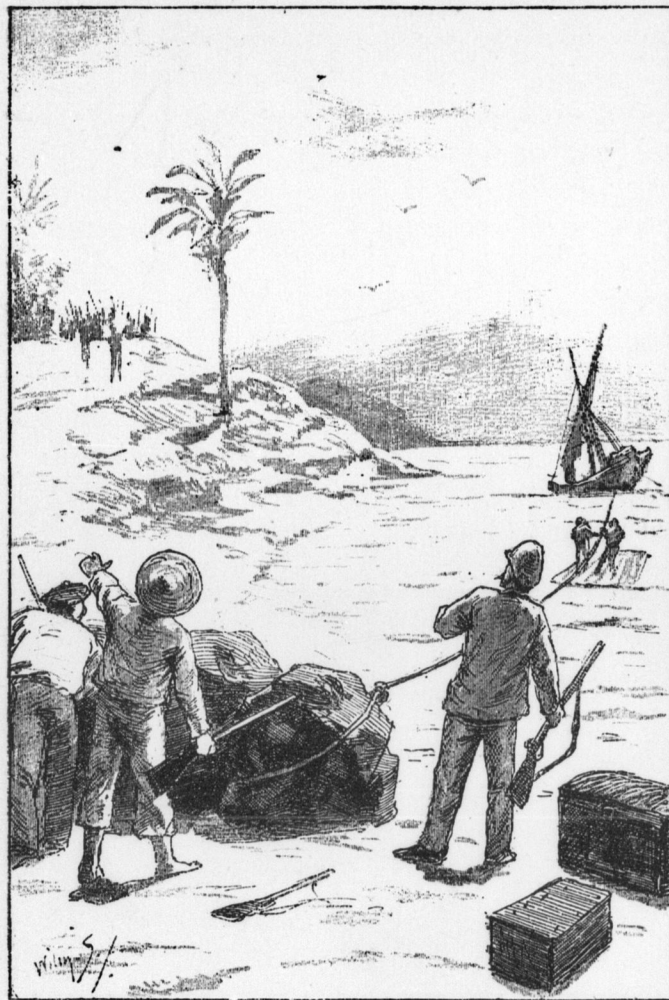
loosheid van den sergeant Boudewijnsz en niet dan met veel moeite hernomen. In 1688 sprong het door een ongelukkig toeval in de lucht en werd toen vervangen door een aarden wal met palissaden gedekt, dien men »Defensie" doopte.

Terwijl Tukker zich dit alles omtrent het eiland Boeroe in het geheugen bracht, was het langzamerhand uit het gezicht geraakt. Ernstige gedachten voor de toekomst waren door het zien van Boeroe in hem ontwaakt. Hij had menigmaal hooren zeggen, dat hij, die den moed en de ondernemingsgeest bezat hier een kans te wagen, veel hoop van slagen kon koesteren, ja, ongetwijfeld er fortuin zou maken. Hij besloot dan ook om het in gedachten te houden, en mocht het hem elders niet spoedig gelukken, dan dáár zijn kans eens te beproeven.

Den volgenden dag was het verschrikkelijk onaangenaam weer. Hevige wind met regen en donder en bliksem, lokte niet tot een lang verblijf op het dek uit. Tegen den avond werd dit nog erger en stak de wind tot een storm op, welke den kapitein noodzaakte zijne zeilen te bergen. Hooge zeeën deden de prauw hevig stampen en slingeren en deden Tukker met recht voor iets ernstigs beducht zijn.

Toen het duister was geworden, was de toestand nog veel onaangener en om de kroon er op te zetten, kwam men tot de ontdekking, dat het vaartuig geen koers meer hield. Het luisterde niet meer naar het roer en dreef bestendig noordwaarts, naar de kust van Ceram, op welke hoogte men zich thans bevond.

Tukker zag dit alles met angst maar koelbloedig aan. Zijne vragen werden door den djoeroegan zoodanig beant-

Tukker overzag met veel tegenwoordigheid van geest opeens den kritieken toestand.

(Blz. 29).

woord, dat hij, in verband met hetgeen hij zelf waarnam, ernstige vrees voor zijn leven begon te koesteren. Hij draalde dan ook niet zijne maatregelen te nemen.

Omstreeks middernacht bedaarde de storm. Het vaartuig was toen echter reeds zoo ver afgedreven, dat het, zooals spoedig blijken zou, voor redding te laat was. Plotseling toch kreeg het een schok, die allen tegen dek deed vallen. Waarschijnlijk had het op een koraalrif gestooten en indien dit zoo was, dan was men in de nabijheid van land.

Terstond na den schok geraakte het vaartuig, na een oogenblik te hebben vastgezeten, weder vlot, maar toen kwam men tot de vreeselijke ontdekking, dat het een lek gekregen had, waardoor het water met kracht naar binnen stroomde, en het schip in zinkenden staat verkeerde.

IV.

Bij de eerste ochtendschemering bespeurde men de kust van Ceram vlak voor den boeg.

Een hartelijk »Goddank!» ontsnapte Tukker, toen hij het land voor zich zag opdoemen. Nu bestond er ten minste nog één kans op redding; in het ergste geval kon men naar strand zwemmen of zich op een stuk hout laten drijven, maar wat had men bij een schipbreuk in volle zee moeten beginnen, daar er geen enkele boot aan boord was?

Hij gebod zijnen bedienden een vlot samen te stellen om, als het schip vóór het strand bereikte mocht zinken, zich daarop te bergen en wachtte toen de dingen af die komen wilden.

Toen het vaartuig echter het strand tot op een paar honderd meters genaderd was, kreeg het eensklaps weder een schok, nog erger dan de eerste en bleef toen onwrikbaar vastzitten.

Tukker had er nu ruim genoeg van. Hij deelde dus den gezagvoerder mede, dat hij naar den wal wilde en niet op het vaartuig blijven zou, dat hoe langer hoe meer water maakte. Hij raadde hem ernstig hetzelfde te doen, daar een toeval, een kleinigheid het vaartuig kon doen vlot worden en van de ondiepte, waarop het gestrand was, kon afschuiven en in de diepte doen zinken.

Hij liet daarna het vlot overboord zetten en pakte zijne voornaamste zaken bij elkander, om die tevens te redden. Vóór hij dit liet inschepen, had hij de voorzichtigheid zijne bedienden en zich zelf te wapenen en van alles te voorzien wat noodig kon zijn om op eene vijandelijke ontmoeting voorbereid te zijn. Hij was nog te kort in Indië om behept te zijn met die roekelooze minachting jegens de onbeschaafde stammen van Indië, welke zoo vele ambtenaren en officieren kenmerkt, en welke vaak tot de treurigste tooneelen geleid heeft, en hij had er juist zooveel van gelezen als noodig was, om hem wantrouwig en voorzichtig te doen zijn.

Eenige matrozen begaven zich met hem op het vlot en zouden straks terugkeeren om de overige af te halen. Toen nam men een lijn mede, die aan boord bevestigd was en welke men daar langzaam liet vieren. Als men aan land gekomen was, zou men die daar vastmaken en langs dezen tros kon dan het vlot zijne reizen bewerkstelligen, zonder gevaar van afdrijven.

Met behulp van riemen het vlot voortbrengende, had men spoedig het geluk te landen. De goederen werden gelost en de kabel bevestigd aan groote steenblokken, die op het strand lagen en toen vertrokken twee man met het vlot.

Tukker keek hen na, om te zien hoe het ging, toen opeens een kreet van Ali hem verschrikt deed omzien.

Hij had echter den tijd niet om hem eene vraag te doen, want op hetzelfde oogenblik, dat hij zich omwendde, klonk landwaarts in een verschrikkelijk geschreeuw, en toen hij in die richting keek, bespeurde hij eene geheele bende gewapende inlanders, die naar het scheen met geen

goede bedoeling naderden. De meesten waren geheel of bijna geheel naakt, op den gedakko of gordel na, en gewapend met geweren, klewangs en korte bamboelansen. Sommigen hadden ook pijl en boog.

De bedoelingen van die bende bleef niet lang twijfelachtig, want eensklaps klonken schoten en vlogen de slecht gerichte kogels onzen schipbreukelingen langs het hoofd.

Tukker overzag met veel tegenwoordigheid van geest opeens den kritieken toestand. Hij gelastte zijnen bedienden de geweren te laden en zich achter de groote steenen bedekt op te stellen en slechts als hij er het bevel toe gaf te vuren. Middelerwijl had hij nog een oogenblik tijd om een blik naar het schip te werpen en bespeurde tot zijne vreugde, dat het vlot reeds op zijne bestemmingsplaats was aangekomen en dat het volk er op overging. Hij begreep, dat er veel zou gewonnen zijn, als hij de vijandige Alfoeren zoo lang op een afstand houden kon, dat men hem van boord te hulp kwam.

Intusschen naderde de troep, moedig door hunne overmacht. Nu en dan schoten een paar hun geweer af of vlogen een paar pijlen langs hen heen. Ali en Baso, met den vinger aan den trekker, wachtten stil af.

— Vuur! riep Tukker, toen de vijand goed binnen schot was, en de schoten knalden bijna tegelijkertijd.

Een woedend gehuil ging uit den hoop op en twee mannen vielen neer, die terstond door hunne makkers werden opgenomen en achteraf gebracht.

Die goed gerichte schoten hadden echter deze uitwerking, dat de troep halt hield en beraadslaagde.

Tukker en zijne beide getrouwen hadden intusschen

snel weder geladen en lagen gereed. Een snelle blik achterwaarts gaf Tukker de overtuiging, dat men hem niet in den steek liet, want de inlanders haastten zich door middel van het vlot den wal te bereiken. Na eenige oogenblikken zag hij zijn troepje dan ook met vijf man versterkt, die zich snel hadden gewapend, de een met dit, de andere met dat wapen.

Maar de vijand kwam nog niet opzetten. Het scheen, dat een deel van de bende bevreesd was geworden, want men zag heftige gesticulaties maken door eenigen. De ingewortelde haat tegen de kafirs (ongeloovigen) scheen ten laatste echter ook hier den doorslag te geven, want eensklaps verspreidde de bende zich, en begon het vuren opnieuw.

Tukker gelastte niet te vuren. Hij wilde zijn kogels niet nutteloos verspillen, maar ze bewaren tot zij wat dichter genaderd zouden zijn. Slecht gemikte kogels vlogen even menigvuldig als pijlen door de lucht, ver over de hoofden der aangevallenen heen, maar nadat dit eenigen tijd had geduurd en toen de vijand geen enkel schot zag doen, naderde hij meer en naarmate hij ongestraft kon naderen, werd hij brutaler. Een paar Alfoeren begonnen te tandakken, waarschijnlijk waren dit zoogenaamde onkwetsbaren, en toen opeens stoof de bende onder een vervaarlijk geschreeuw op Tukker en de zijnen aan.

— Vuur! klonk het van Tukker en de kogels troffen doel. Een paar vijanden, juist de voorvechters, beten in het stof en de rest hield verbijsterd stand, wierp eenige lanssen naar Tukker's volk en trok toen, de gevallen medesleepend, snel terug.

— Dat is den tweeden keer, dacht Tukker, driemaal is scheepsrecht. Maar wat moeten wij in 's Hemelsnaam beginnen. Deze Alfoeren kunnen wij niet altijd op een afstand houden en bovendien zullen zij hulp gaan halen en ons met eene groote overmacht aanvallen. Summa summarum zit ik hier leelijk in den knoei.

Zoo dacht Tukker, toen hij opeens verbaasd opkeek.

Er vielen opeens schoten, zonder dat de vijand had gevuurd, en toen men rondkeek, bespeurde men op het strand in de verte een troep gewapenden, die snel naderde.

— Daar heb je het al, mompelde Tukker, zij krijgen al versterking.

En mismoedig keek hij de wapens na en bereidde zich voor op eene wanhopige verdediging.

— Deze Alfoeren zijn koppensnellers, niet waar, Baso?

— Ja, mijnheer.

— Goed, zei Tukker, ik weet het nu en ik zal er voor zorgen, dat, als zij mijn kop willen vellen, zij dat niet dan aan mijn lijk zullen doen.

Met deze troostrijke gedachte liet hij de blikken dwalen van de vijanden daar tegenover hem naar die dáár ginds aan het strand. Hij bespeurde bij de aanvallers daar vóór hem eene weifelachtige houding, die onverklaarbaar was, en besteedde zijn aandacht dus geheel aan hen.

Opeens sprong Baso op.

— Mijnheer, mijnheer, riep hij, soldaten, zie eens!

— Soldaten! riep Tukker verbaasd.

— Ja ja, soldaten! schreeuwde Baso, kijk maar, de Alfoeren durven niet!

Tukker's hart klopte hoorbaar van vreugde. Toen hij

de oogen naar den aankomenden troep wendde, zag hij een sabel in het zonlicht flikkeren en toen voor het eerst bespeurde hij, dat die troep regelmatig marcheerde en uniform droeg.

— Maar hoe is dat dan mogelijk, riep Tukker uit. Er zijn hier, zoover ik weet, nergens op het eiland troepen of garnizoens.

— Neen, zei Baso, en toch zijn het soldaten.

— Ja, ik kan niet langer twijfelen, zeide Tukker.

Plotseling trokken de Alfoeren terug, langzaam retireerden zij, terwijl zij af en toe schoten losten.

Nog eenige oogenblikken en toen drukte Tukker bewogen en verrukt van vreugde de hand van luitenant Meier, een officier, met wien hij te Makassar kennis had gemaakt.

— Wij hoorden schoten, zeide de officier, en begrepen dat er wat aan de hand moest zijn dezen kant uit. Wat een geluk, dat wij dat schieten hoorden! Zij zouden u leelijk gesneld hebben, die schooiers.

— Maar hoe komt gij toch hier? vroeg Tukker.

— Wel, mijn vriend, geheel Ceram is in opstand. Het Kakihan-verbond is weer aan den gang. Maar kom mee, dan zullen we naar ons bivak gaan, later zal ik je alles wel vertellen.

De bemanning had intusschen snel alle zaken van waarde aan den wal gebracht en toen nam ieder een vrachtje op en trok men, onder bedekking van het detachement, op de bivakplaats van den troep aan.

V.

Na een tocht van een half uur bereikte men Hatoesoea, een negorij, die door de bevolking verlaten en door onze troepen in bezit genomen, binnen een paar dagen tijds in een versterkte plaats was herschapen.

Het was toen de 15de October 1860 en sedert den 25sten September bevond zich de expeditie op Ceram. Spoedig zou men het binnenland ingaan en voor dien tocht werd hier alles in gereedheid gebracht.

Toen Tukker en de zijnen waren aangekomen, keken zij niet weinig verbaasd rondom zich. Hatoesoea was een geheel kamp van een expeditionairen troep geworden. Hij werd onmiddellijk voor den kommandant, den luitenant-kolonel gebracht, die hem zeer heusch ontving en hem gelukwenschte, dat hij hem had kunnen doen verlossen en Tukker dankte in hartelijke bewoordingen voor de zoo tijdige hulp. Hij verhaalde zijn wedervaren, sinds het schip gestrand was en werd, toen hij den kommandant verlaten had, terstond door zijn vriend Meier in beslag genomen die hem in kennis met de officieren bracht.

Tukker had het vrij wat slechter kunnen treffen met zijne stranding. Hij vond een vroolijk gezelschap van heusche, nobele officieren, die van verlangen brandden

om den tocht naar de in het binnenland gelegen versterkingen der Alfoeren te beginnen. Het gesprek liep dan ook nagenoeg geheel over den opstand, die oorzaak was, dat zij het vreedzame garnizoensleven te Amboina voor een poos vaarwel hadden moeten zeggen, om het rumoerige gevaarlijke oorlogsleven te beginnen.

— In September is de opstand uitgebroken, vertelde Meier. Het begon met den moord op den schoolmeester van Waisamoe, die zich den haat der priesters had op den hals gehaald, omdat hij ontdekt had, dat men in het geheim bezig was nieuwe Kakihan-huisjes op te richten en leden te werven.

— Maar, viel Tukker zijn vriend in de rede, vertel mij liever eerst eens wat toch dat Kakihan-verbond is.

— Wel, zei Meier, je hebt wel eens gehoord van het veemgericht, dat we in de middeleeuwen in Europa hadden; iets dergelijks is het Kakihan-verbond. Een geheim genootschap van staatkundige strekking, onder den invloed van de priesters. Het hoofddoel was bevordering van den invloed der priesters op de bevolking, wering van vreemden invloed, het knevelen van het volk door het heffen van allerlei boeten en het koppensnellen. Je begrijpt, dat dit verbond dus een groote hinderpaal is voor de uitbreiding van ons gezag op Ceram en daarom heeft de regeering het altijd met kracht bestreden. In het begin dezer eeuw was onze invloed zoo groot, dat men Alfoeren van hier ontbood om te werken aan de defensiewerken van Ambon. Doch sedert 1827 heeft men zich weinig om dit eiland bekommerd en het zowat aan zijn lot overgelaten. De verderfelijke invloed van het verbond begon zich meer en meer te doen gel-

den en nu staan wij voor een opstand. De behoefte aan Kakihan-huisjes, d. w. z. de vergaderplaatsen, doet zich sinds lang gevoelen, maar onze regeering heeft tegen het oprichten daarvan strenge straffen bedreigd en de schoolmeester, die ontdekt had, dat men in het geheim bezig was van die huisjes op te richten, moest uit den weg geruimd worden. Als beschaafd inlander en Christen gaf hij hiervan kennis aan de autoriteiten en er werd een onderzoek ingesteld. Twee hoofden, die grieven tegen den schoolmeester hadden, werden vastgehouden, maar de zaak kwam niet tot klaarheid en zij vertrokken weer naar hunne haardsteden.

— Bij hun terugkomst lieten die hoofden zich feestelijk onthalen en des avonds speelde men een zeker spel, Makoe-poeti-spel geheeten, dat in de bestaande vijandige omstandigheden beteekenis had. De schoolmeester, beducht voor de gevolgen, poogde dit spel te verhinderen, maar alles was vergeefs. Men werd er des te meer door verbitterd en den volgenden morgen werd de ongelukkige vermoord.

Toen wij te Waisamoe kwamen, vonden wij in zijn woning onder het ledikant in de slaapkamer de deerlijk verminkte lijken zijner vrouw en kinderen, in een andere kamer die van zijne dochter en nicht, beiden jonge en schoone vrouwen.

— Afschuwelijk! riep Tukker uit.

— Ja, zeg dat wel, vervolgde Meier. Toen men den ongelukkige had aangezegd, dat hij moest sterven, had hij zich in het zwart gekleed en met zijn gezin het gebed gedaan. Na afloop van deze indrukwekkende, maar vreeselijke plechtigheid naar buiten gaande, werd

hij onmiddellijk doodgeschoten. Toen stormden de onverlaten de woning in en maakten de vrouwen en kinderen met klewanghouwen af. Zijn lijk had men voor de deur gevonden, het was door de honden half verslonden.

— Verschrikkelijk! riep Tukker uit.

— Ja, en weet ge wat wij in de kali vonden? vroeg Meier. Eenige lijken en afgekapte ledematen dreven daar rond; wij telden acht lijken zonder hoofd.

— Maar dat is beestachtig! riep Tukker verontwaardigd uit.

— Ge ziet welke onderdanen wij hebben, zeide Meier, en dat het tijd wordt hun een gevoelige les te geven.

— Wel, zei Tukker, ik zou met genoeg van de partij zijn.

— Vraag het den kommandant, misschien staat hij het toe.

— Goed, zei Tukker, ik kan nu toch niet verder. Maar ga voort asjeblijft.

— We vonden daar natuurlijk alles verlaten, vervolgde Meier, en voorloopig hebben we het geheele nest afgebrand. Zoo was het overigens overal. De dorpen verlaten en de vijand onzichtbaar. Des nachts be kroop hij onze posten en hield niet op ons te verontrusten. Ditzelfde heeft hij ook gedaan zoolang wij aan de versterking van deze plaats werkten. Ja, dikwijls moesten wij door een gestadig geweervuur den opdringenden vijand in de bosschen teruggedrijven, wilden de arbeiders aan de versterking kunnen werken. Ge ziet dus, dat zij stout genoeg zijn.

— Eergisteren, den 13^{den}, zijn wij goed met hen slaags geweest. Eenige honderden daagden op en begonnen terstond de vijandelijkheden. Onze commandant had echter

zijne maatregelen genomen. Kapitein Hageman lag in hinderlaag en toen de vijand tot op 150 pas genaderd was brandden wij eerst los. Tegelijk stormde Hageman uit zijn hinderlaag en had het geluk een gevangene te maken. De Alfoeren, hoe ook verrast, weken echter slechts voet voor voet en al strijdende terug.

— Van dien gevangene, waarom het ons voornamelijk te doen was geweest, hebben wij nu vernomen, dat hij behoorde tot de negorij Honitetto in het gebergte op ongeveer drie dagmarschen van Kairatoe. De aanval was gedaan door de bevolking van die twee plaatsen met die van Urouw. Deze negorijen zullen we nu gaan opzoeken, om het Kakihan-verbond in het hart te tasten.

— Drommels! zei Tukker, als de overste het toestaat ga ik mee.

— De luitenant-kolonel zal er geen bezwaar tegen hebben, denk ik, zei Meier, maar natuurlijk moet je weten wat je doet. Er is gevaar aan verbonden, bedenk dat wel.

— Wat komt het er op aan, zei Tukker, opeens somber wordend, ik heb toch niemand op de wereld.

— En juffrouw Rijken? vroeg Meier.

— Dat is mis, zei Tukker somber. En hij verhaalde zijn vriend wat er gebeurd was.

VI.

Het was vijf uur in den morgen van den 17^{den} October, toen de tocht naar het binnenland aanving. De sappeurs bevonden zich vooraan, en het bleek al spoedig, dat men hunne diensten goed zou kunnen gebruiken. Want toen men, na een marsch van twee en een half uur te Kairatoe een poosje rust genomen had en den tocht vervolgde, liep het pad door sagobosschen, was vol modderpoelen en overal door omgehouden boomstammen versperd. De sappeurs konden dus dadelijk aan het werk om dien rommel op te ruimen, randjoes waren er ook geplant, want een soldaat werd al dadelijk door een buik-randjoe gewond.

Tukker, die vergunning had gekregen de expeditie mede te maken, marcheerde bij zijn vriend, luitenant Meier, terwijl Ali het een en ander voor zijn heer droeg. Deze was er niet weinig trotsch op zijn heer te mogen vergezellen en hij stapte met een geweer op elken schouder zoo trots als een pauw daarheen.

Het was omstreeks halftwaalf, toen er opeens halt werd gecommandeerd. Er scheen aan de spits van de kolonne iets te doen te zijn en iedereen vroeg zich af of men den vijand reeds genaderd was.

— Ik ga eens even kijken, zei Tukker tot zijn vriend.

— Goed, maar kom dadelijk terug, zeide deze, dan blijven wij niet lang in onzekerheid.

Toen Tukker bij de voorwacht kwam, vernam hij, dat men plotseling op een sterkte was gestooten, die echter verlaten was. Er was eene palissadeering van ongeveer twintig meters lang en de toegangen waren door randjoes versperd. Het was onbegrijpelijk, dat de vijand deze stelling had verlaten, daar zij zeer goed te verdedigen ware geweest.

Tukker keerde weer tot zijn vriend terug en deelde dezen mede, wat er aan de hand was. — Het is te hopen, voegde hij er bij, dat wij niet overal den vijand gevlogen vinden, dat zou niet aardig zijn.

— Och, zoo doen zij altijd, de Indische opstandelingen, zei Meier. Zij trekken terug, steeds terug, hoe langer hoe verder in de wildernis, totdat zij denken u geheel in de val te hebben gelokt; dan vallen zij u van alle zijden aan. Gewoonlijk verslaan wij ze toch en dan zoeken zij hun heil in eene overhaaste vlucht in de wildernis, waar het voor ons niet mogelijk is hen te volgen, uit-hoofde van de onbekendheid met het terrein en de moeilijkheid om er aan voedsel te komen.

Een poosje later, tegen den middag, stiet men weder op eene versterking, de negorij Kairatoe-Lama, die door eene omwalling of pagger van bamboe-doeri werd ingesloten. Alle huizen waren ter verdediging ingericht, maar de geheele sterkte was alweer verlaten.

De medegenomen gidsen, waaronder een Alfoer, die zooals men weet krijgsgevangen was, verklaarden thans, dat zij, door het kruisnet van paden in de bosschen en het gedurig kronkelen daarvan, in de war waren geraakt,

en de negorij Urouw dien dag niet meer kon bereikt worden, daar zij nog wel een dagmarsch verder lag.

Dat was een van de vele teleurstellingen; maar wat zou men er aan doen? Er zat niets anders op, dan dien dag daar te blijven en den nacht in deze goed versterkte negorij door te brengen. Men bevond zich in een geheel onbekend land, misschien omringd van den vijand en bovendien durfde men op de gidsen niet vertrouwen. Het was zeker, dat zij lid waren van het beruchte en geheimzinnige Kakihan-verbond en in dat geval zouden zij niets verraden, wat den hunnen nadeelig kon worden of misschien alleen, als zij hadden te kiezen tusschen den dood of spreken.

Na den nacht dus te Kairatoe-Lama in de volmaaktste rust te hebben doorgebracht, werd den volgenden dag naar gewoonte de sterkte verbrand, want men kon geen troepen missen om die te bezetten en zulke sterkten, waarin de vijand zich kon nestelen, om de onzen bij een eventueelen terugtocht te bestoken, laten bestaan, dat mocht men natuurlijk niet.

De wegen, of liever boschpaden, waren even slecht als die welke men den vorigen dag betreden had. Versch omgehouden boomen en overal verborgen randjoes, gaven den sappeurs handen vol werk, maar getuigden ook van de werkzaamheid des vijands.

— Men zou zeggen, dat de vijand ons niet ver vooruit kan zijn, merkte Tukker op.

— Waarom? vroeg zijn vriend.

— Wel, bekijk die omgehouden boomen eens, de bladeren zijn ternauwernood verlept en de snede, waar de bijl getroffen heeft, is nog versch.

Met de snelheid van de gedachte wierp hij zich vooruit en doorboorde den vent zoodanig, dat hij hem aan den houten wand van het huis vaststak.

(Blz. 45).

— Ge hebt gelijk, dan kan hij niet ver meer zijn, zei de luitenant; nu, wat mij aangaat, hoe eer hoe liever.

— Wel, ik ben geen soldaat, maar ik brand van verlangen om met hem kennis te maken, zei Tukker; als je al die gruwelen hoort, die hij heeft bedreven op weerlooze menschen, dan zou je dat volk in de haren vliegen, al was je de vreedzaamste mensch van de wereld.

Opeens klonk ver verwijderd een vervaarlijk krijgsgeschrei.

— De vijand! riepen verschillende stemmen.

Ja, hij was er, hij was in de nabijheid, maar hij hield zich verborgen. Hij trok terug, dat hoorde men aan het immer verder klinkend uitdagend geschreeuw.

— Halt! De voorhoede was eensklaps op eene snelstroomende rivier gestuit en daar moest men over, want daarachter scheen de vijand te zitten.

Het was geen pretje om het eerst in die ongeveer vijftien meter breede, snel stroomende rivier te gaan, om misschien terstond den vijand in zwermen op het lijf te krijgen. Maar het moest!

De voorwacht ging te water, onder bescherming van de geweren hunner makkers aan deze zijde, die de overzijde met Argus-oogen bespiedden en de geweren gereed hielden. Gelukkig bleek de rivier niet diep en was de geheele voorwacht er spoedig over.

Terwijl deze daar post vatte, volgde de geheele kolonne. Geen vijand te zien. Doodsche stilte overal!

VII.

Men stond voor een breed pad, dat zich terstond in tweeën splitste.

De gidsen werden geraadpleegd en de gevangen Alfoer verklaarde, dat het eene naar de bergsterkte Honitetto voerde; het andere, dat steil opwaarts liep, kende hij niet.

Natuurlijk had men hier weer met onwil te doen. Het was den man niet kwalijk te nemen, dat hij zijn volk niet wilde verraden, maar de bevelhebber zou het zonder hem wel ontdekken, waarheen dat bergpad voerde. De massa klapperboomen aan de rivier waren voor den oud-Indischen soldaat bewijzen genoeg, dat er een kampong in de nabijheid moest zijn.

Onmiddellijk liet hij het steile pad verkennen en ja, daar vond men de randjoe's al, versperringen langs de helling en hoog op het bergplat daken van huizen. Hoera! het was de negorij Urouw, die men zocht.

Nu vooruit!

Alles is over de rivier behalve de Koelies met de levensmiddelen, die onder bescherming van twee pelotons infanterie daar blijven. Alles is in orde en nu . . . Voorwaarts!

De voorhoede rukt vooruit, voorzichtig maar toch met den noodigen spoed. Reeds heeft dit gedeelte het bergplat bereikt en zich en tirailleur verspreid. Daar knallen eens-

klaps gewerschoten en nu vertoont de vijand zich ook.

Het plan was goed overlegd: zich schuil houden tot de troepen zich volkomen onder hun bereik hadden gewaagd en dan plotseling te voorschijn komend een hevig vuur op hen geopend. Onder die omstandigheden zou den vijand wel de schrik om het hart slaan en dan zou hij verward op de vlucht gaan.

Maar de berekening, hoe goed ook, faalde. Misschien dachten de Alfoeren met inlanders te doen te hebben, maar het waren Nederlandsche troepen en deze waren zoo spoedig niet verschrikt. Geen enkele weifelde, geen een van hen ging ook slechts één pas terug. Bliksemsnel vliegt de voorwacht vooruit tot den storm.

En luitenant Tissot van de voorhoede laat zijnen soldaten geen tijd tot vuren. Hij heft zijn sabel op en snelt vooruit en allen volgen hem, de voorhoede achterna. Vooraan zijn de sergeants Pieters en Wedel, de fourier Forster en de fuseliers Rijperman en de la Raparlier volgen hen op den voet. Met geveld geweer wordt de vijand aangevallen. Kapitein Fritse is met zijne soldaten terstond gevolgd en nu begint een gevecht in en tusschen de huizen, een gevecht van man tegen man.

Tukker was met het peloton van luitenant Meier naar boven gevlogen en bevond zich opeens tusschen de huizen. Ali was hem als zijn schaduw gevolgd, hij zou zijn heer niet gaarne alleen hebben laten gaan onder die koppensnellers. Zijn geweer had hij in de hand en gelukkig dat hij dit wapen bij de hand had. Nauwelijks bevonden zij zich binnen Urouw of uit een der huizensprongen een tweetal gewapenden plotseling te voorschijn. De lieden wilden vluchten, doch zich opeens tegenover twee man-

nen ziende kwam de haat, dien zij den Nederlanders toedroegen, in al zijne hevigheid boven. Een lans werd plotseling opgeheven en zou, gezwaaid geworden, stellig Tukker doorboord hebben, ware Ali niet op zijn hoede geweest. Met de snelheid van de gedachte wierp hij zich vooruit en doorboorde den vent zoodanig, dat hij hem aan den houten wand van het huis vaststak.

De opgeheven arm en de lans daalden en het hoofd van den Alfoer zakte na eenige oogenblikken op de borst. Toen trok Ali zijn bajonet uit het lichaam en de Alfoer plofte als een steen op den grond.

De metgezel van den verslagene was eerst weer in de woning gevluht, maar stortte zich een oogenblik later weer naar buiten en snelde naar het andere einde. Waarschijnlijk was daar een uitweg. Binnen in de woning was niemand meer. Tukker en Ali onderzochten het geheele gebouw, maar er was geen levende ziel.

Toen zij zich weer naar buiten spoedden, zagen zij, dat de soldaten in de straten, als men ze zoo noemen mag, een hevig gevecht leverden aan eenige fanatieke Alfoeren. Fluks legden zij de geweren aan en toen de schoten knalden, vielen twee vijanden tegen den grond.

De overigen gingen nu ijlings op de vlucht, achtervolgd door de onzen. Met geveld geweer vlogen de soldaten hen na, tot opeens de grond zich als het ware voor hunne voeten opende. Het was een diep, steil ravijn, dat de negorij aan de achterzijde begrenste en waarin de vijanden als katten zoo vlug afdaalden, om in het dichte groen aan de overzijde te verdwijnen.

Men moest de vervolging wel opgeven, want men kon zich daar in het geheel onbekende niet wagen. Boven-

dien was er nergens een vijand meer te bespeuren.

Langzamerhand verzamelde men zich; de een na den ander kwam afgemat van de vruchteloze vervolging terug. Middelerwijl was de officier van gezondheid Semmelink bezig de gewonden te verplegen. Achttien hadden kogel- of lans-, voet- of buik-randjoewonden en waren buiten gevecht gesteld.

Geen enkelen doode had men evenwel te betreuren en dit stemde allen dankbaar en voldaan. Ook de kommandant was zeer tevreden over het flinke gedrag zijner troepen. De Alfoeren hadden nu een gevoelige les gehad en zij hadden ondervonden, dat hunne hooggeroemde bergsterkten niet onneembaar waren en de Nederlandsche troepen overal op af durfden gaan.

Men bleef dien nacht te Urouw, want de gidsen hadden verzekerd, dat er tusschen Urouw en Honitetto geen kampong lag om te overnachten. En men sliep goed in de veroverde sterkte. Dat had de vijand den vorigen nacht niet kunnen denken!

VIII.

Het was pas vier uren in den morgen, toen Tukker door Ali gewekt werd.

— Hoe laat is het? vroeg Tukker.

— Pas vier uur, heer, zeide Ali met een slaperig gezicht. Maar we moeten om vijf uur al op marsch om naar die andere sterkte te zoeken, die de gidsen niet weten te vinden.

Tukker had eenige oogenblikken noodig om te bedenken, dat hij niet aan boord van het vaartuig was, maar in een veroverd vijandelijk dorp.

— 't Is verduiveld vroeg, merkte Tukker geuwend op.

— Ja, dat heeft men er van, als men met de soldaten meegaat, zeide Ali.

— Wou je liever niet meegaan? vroeg Tukker, het staat je volkomen vrij, hoor!

Maar Ali schudde het hoofd.

— Neen, mijnheer, zeide hij, maar ik had wel wat langer willen slapen, dat is alles.

— Goed! zei Tukker, maak nu maar gauw een flink ontbijt klaar, we kunnen niet weten, wat ons nog te wachten staat vandaag en dan is het goed niet te spoedig honger te hebben.

Doch een oogenblik later kwam luitenant Meier Tukker

uitnoodigen aan het ontbijt der officieren deel te nemen en deze nam dat gaarne aan.

Tegen vijf uren werd het bivak opgebroken en gingen men op marsch. Het terrein was echter niet mooi: meest steile, gevaarlijke bergpaden, overal ravijnen en steilten en ten slotte de droge bedding eener rivier. Maar toen men ruim anderhalf uur die bedding had gevolgd, was men opeens weer op een punt, waar men een uur geleden reeds was geweest.

Dat was om wanhopig te worden.

De gidsen, ondervraagd, verklaarden den weg naar Honitetto niet te weten. Welke overredingen men ook gebruikte, de menschen waren er niet toe te bewegen te bekennen, dat zij den weg *wel* kenden.

Het was duidelijk, dat zij leden waren van het beruchte Kakihan-verbond en dat zij de plaats, waar de bergvesting lag, niet wilden verraden.

Nu was het geduld van den commandant ten einde. Men kon toch hier niet eindeloos blijven rondwalen.

— Hang den vent op, als hij niet spreken wil! klonk ten laatste het bevel.

Oogenblikkelijk werd daaraan gevolg gegeven.

Een koord was in een oogenblik gevonden en een boom ook, de strop werd hem om den hals gedaan en alles was gereed.

Een paar soldaten hadden het touw gegrepen om op een teeken van den officier den veroordeelde op te hijschen. De Alfoer zelf stond daar met aschgrauwe gelaatskleur en wild rollende oogen. Nog één oogenblik en hij zou opgehouden hebben te leven; zijn lichaam zou daar hangen tusschen hemel en aarde en alles was gedaan.

Plotseling scheen hij een besluit te hebben genomen.

— Ik zal den weg wijzen! riep hij eensklaps uit, en een zware zucht volgde op deze ontboezeming. De ongelukkige dacht aan zijn eed, aan het Kakihan-verbond gezworen, en hij wist, dat zijn verraad hem den dood zou kosten. Reeds zag hij zich onverhoeds uit een hinderlaag besprongen, gebonden en weggevoerd en in het Kakihan-huis gebracht. Daar waren alle eedgenooten vergaderd en daar werd hij met zijn hoofd op den hoofdpaal gelegd en . . . afgeslagen was het.

Hij huiverde, toen de marsch weer aanving en staarde als een wanhopige voor zich uit. Was er dan nog hoop voor hem? Hoop? Ach, het was tenminste uitstel van executie.

Hij deed de troepen de droge rivierbedding verlaten en den oever bestijgen. Toen ging het een bergpad op, zeer steil en zeer lang, totdat men ongeveer 2000 voet gestegen was. Maar tegen 6 uur verklaarde hij, dat Honitetto nog te ver af was om het vóór den avond te kunnen bereiken.

Was het hem niet te vergeven, was het niet begrijpelijk, dat hij weder een langen, langen omweg had gekozen, in de hoop dat er voor hem nog gelegenheid zou zijn om te ontsnappen? Of misschien zou er iets anders tusschenbeide komen! Gluurde hem niet uit elken struik, uit elken boom een gelaat van een der zijnen toe? Zagen die allen hem niet met verachting aan? Was het niet, alsof het windje dat door de boomen suisde hem toeriep: »verrader! verrader!»

Wie zal het lijden schetsen van den Kapala Saniri in dien nacht? De troepen moesten kampeeren, omdat men

voór den avond Honitetto niet kon bereiken. Het water in de veldflesschen was verbruikt. Geen druppel drinken was er meer en toch kon men op deze hoogte geen water bekomen. Met zulke doodelijk vermoeide troepen kon de bevelhebber toch niet voor eene vijandelijke sterkte verschijnen. Neen, dat was onmogelijk en daarom maar gekampeerd en den raad gegeven door slaap den dorst te vergeten. Een goede raad, maar niet gemakkelijk op te volgen!

Een geschikte plaats was spoedig gevonden. De kolonne werd in een vierkant gelegerd, posten uitgezet en toen kreeg ieder man een stuk droog brood en kon voor de rest gaan slapen.

En Kapala Saniri lag gebonden daar. Waarom waren de zijnen niet daar? Waarom kwamen zij niet opdagen, kruipend, sluipend om den vijand te overrompelen en hem te verlossen van de kwellingen der hel? Maar zij waren daar niet. Zij zaten in de bergvesting Honitetto, daar ginds hoog en droog achter het diepe ravijn, waar zij den vijand veilig afwachten konden. Tevergeefs beproefde hij zijne banden te verbreken. En toen hij eindelijk, door uitputting in slaap gevallen, dacht rust te vinden, toen waren het de schrikbeelden der wraak zijner landgenooten, die hem telkens deden ontwaken. Vrouw en kinderen zag hij gemarteld, gruwzaam vermoord en zichzelf rondwalen als een uitgestootene, als een melaatsche door bosschen en velden, totdat ook hem de wraak trof en het Kakihan-verbond hem het hoofd liet afslaan op den hoofdpaal.

Toen de morgenschemering de soldaten tot ontwaken riep, had hij nog geen minuut rust genoten.

IX.

Reeds zeer spoedig was men weer op marsch; de zon was nog niet opgekomen en het geheele landschap was nog in licht doorschijnende nevelen gehuld. De ravijnen en bergkloven schenen gevuld met nevel en in de bosschen hing hij tusschen de boomen, tot de zon boven de bergen verscheen en hem als kaf voor den wind deed wegstuiven.

Men marcheerde door een uitgestrekt Bamboebosch, toen Ali plotseling tusschen de boomen door op eene plaats toeliep, waar dik riet groeide.

— Ali, wat duivel moet gij nu weer? riep Tukker hem na.

— Water halen, mijnheer, water, lekker water! riep Ali.

— Water? Dat woord werkte electriseerend op de van dorst versmachtende menschen. Aller oogen richtten zich naar Ali, die een der dikke stengels afsneed en toen het water met een dun straaltje in den mond liet loopen.

Oogenblikkelijk werd er halt gekommandeerd en toen ging men voorzichtig aan het afsnijden, opdat toch niets van het kostbare vocht zou verloren gaan. De holle stengels van dit riet zaten vol water.

Deze gelukkige vondst wekte de kolonne zoodanig op, dat allen veel lichter en veel vroolijker de wapens weer opnamen en den moeielijken tocht vervolgden, die er

vooral niet gemakkelijker op werd, toen men bespeurde, dat men weder in de nabijheid van den vijand kwam. Want de randjoe's begonnen zich weer te doen gelden. De weg, dien men nu volgde, was er mede bezaaid en natuurlijk vorderde de kolonne niet zoo vlug als gewoonlijk, daar men die dingen geleidelijk door de voorwacht moest laten opruimen.

Intusschen waren de randjoe's alle bewijzen, dat de vijand niet ver meer was. Men naderde dus Honitetto en het was zaak thans op zijne hoede te zijn, daar de vijand zich zeker wel verborgen zou hebben opgesteld.

Omstreeks half acht stiet de voorhoede opeens op den vijand. Er lag eene versperring vóór haar en toen men die, daar men geen vijand bespeurde, wilde opruimen, werd zij opeens met kogels begroet.

Men bevond zich midden in het bosch en moest voorwaarts, daar hielp niets aan, want er was maar één weg, die vlak vóór hen en die was versperd. Terwijl de sappeurs den boel opruimden, begonnen de overigen te vuren. Toen trokken de verdedigers van de versperring af en men kon het ding opruimen.

Had men gedacht er nu te zijn, dan vergiste men zich schromelijk. Eenige oogenblikken later kreeg de kolonne een hevig vuur aan de rechterzijde, zonder dat men nochtans een vijand bespeurde.

— Waar duivel zit dat volk? mompelde Tukker, zijn geweer in den aanslag brengend en een vijand zoekend, op wien hij mikken kon.

— Achter de boomen, mijnheer, achter de boomen, let maar op, zie, ik zal het u wijzen, daarginds zie ik van een Alfoer den rechter elleboog, meer niet, de kerel heeft

zijn geweer aangelegd, maar de boom is niet dik genoeg om hem geheel te verbergen, de punt van zijn arm komt er buiten!

Tukker zag niets, maar toen Ali aanlegde en afdruckte, zag hij opeens den aangewezen kerel een sprong maken en tegen een anderen boom vallen, aan welks voet hij bleef liggen.

— Ziet u, zeide Ali, heel kalm.

— Ja, zeide Tukker, en hij keek nu nieuwsgierig rond naar alle kanten van het bosch. Spoedig ontdekte hij één, twee, drie en vervolgens nog veel meer Alfoeren. Het scheen ten laatste wel, alsof achter elken boom een vijand stond. Het geknal der geweren nam geen eind en de kogels sloegen aan alle kanten in de boomen.

Daar snelde opeens een peloton soldaten met geveld geweer het bosch in, den onzichtbaren vijand te lijf.

Dat hielp. Snel trokken de strijders terug en nu ging het ook in den stormpas het bosch door, den vluchtenden vijand voor zich uit drijvend, totdat men aan eene open ruimte genaderd was, waar men hem in het aldaar zeer woeste terrein zag verdwijnen.

Eenige kogels werden hem nagezonden en toen weer snel teruggetrokken op den hoofdtroep, waar men alweder aan het schieten was, daar men nu van de linkerzijde hevig bestookt werd.

Al vurende marcheerde men echter door, aanhoudend verontrust. Maar de schoten van den vijand werden met woeker teruggegeven, en waar er zich een tusschen de boomen vertoonde, was hij zeker een kogel te krijgen. De waaghalzen werden dan ook, na verloop van korten tijd, hoe langer hoe minder.

Omstreeks tien uren in den morgen ging er opeens een vreugdekreet op. Daar vóór zich zag men huizen, een negorij, versterkingen. Men had Honitetto gevonden.

Doch op hetzelfde oogenblik, dat de vijand de bajonetten onzer soldaten in het zonlicht zag flikkeren, stak hij zijne sterkte in brand en trok toen overhaast af.

Welk een teleurstelling voor velen!

De vlammen sloegen weldra naar alle kanten uit en men kon zich deze handelwijze niet verklaren. Want de negorij lag aan de overzijde van een diep ravijn en zij was door verhakkingen, palissadeeringen en andere beletselen zóó omringd, zóó overdekt, dat zij bijna onneembaar kon geacht worden.

De troepen daalden nu in het ravijn af, en nadat de helft zich op een gunstig punt had opgesteld, begon de andere helft met den commandant de hoogte te beklimmen.

Het was een allesbehalve gemakkelijke tocht tegen de steile helling op, en als de vijand Honitetto verdedigd had, zou het beklimmen stellig vele dooden gekost hebben. Eerst na verloop van een uur toch waren de troepen boven.

En als nu misschien de vijand teruggekomen was? Als dat verbranden van de negorij eens een krijgslist geweest ware en hij nu bij de brandende huizen de onzen stond op te wachten om hen onverhoeds op het lijf te vallen en in de diepte van het ravijn te slingeren?

Maar van al die schrikbeelden kwam niets tot werkelijkheid. Wel was er een brandend dorp, maar geen vijand was er te zien.

X.

Den volgenden morgen keerde de kolonne terug naar het zeestrand en nam denzelfden weg.

Het was een moeilijke tocht, want nauwelijks was men twee à drie uren op marsch, of er vielen weer plotseling schoten en van dat oogenblik af verontrustte de vijand haar zonder ophouden.

Eerst begon de vijand de achterwacht te bestoken en spoedig ook de linkerflank der kolonne, juist op de hoogte waar de koelies marcheerden, die de mortieren droegen. Spoedig was een van die bannelingen gedood, een ander gewond en eenige soldaten door randjoes mede gewond. Van elk plaatsje waar een vijand zich kon verbergen, vielen schoten. De vijand was overal en nergens. Men zag niets en toch was hij dáár en dat was juist het onaangename van het geval. Soms vielen op een afstand van niet meer dan 25 passen plotseling schoten, maar de vijanden, die die kogels afzonden, zag men niet. Slechts een paar malen vertoonden zij zich, ééns bij het beklimmen eener hoogte, toen de soldaten in een zeer ongunstige positie verkeerden en toen naderde hij zóó dicht, dat een handvol manschappen met geveld geweer op den vijand kon invliegen. In een oogenblik waren de dapperen toen echter in de dichte wildernis verdwenen;

den tweeden keer gebeurde het bij het overtrekken van een rivier, toen werd de voorhoede plotseling met kogels begroet door een bende, die zich op een hoogte had geposteerd, maar ook deze werd spoedig verdreven.

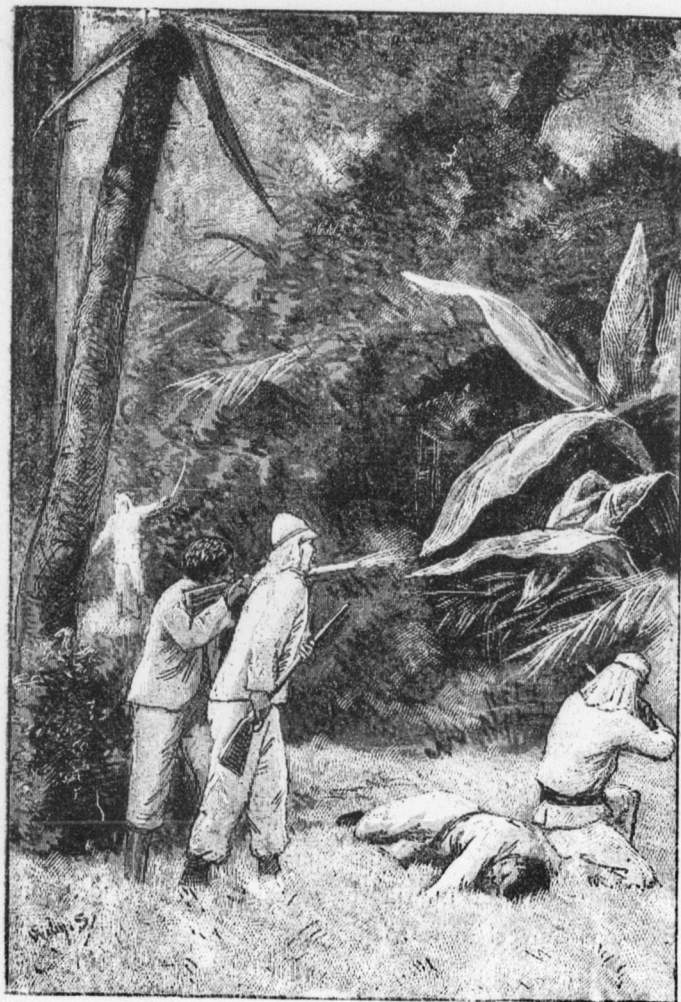
Inmiddels was het begonnen te regenen en viel het hemelwater met stroomen neder. Aan bivakkeeren viel niet te denken, daar het terrein daartoe ongeschikt was. Men marcheerde dus door over voetpaden, waarop een voet water stond, door rivieren, die in stortvloeden waren herschape, over bergen, die lastig te beklimmen waren, zoodat elk oogenblik soldaten en koelies naar beneden rolden. Op die manier vorderde men niet vlug; het was reeds donker geworden en nog had men Urouw, waar men zou bivakkeeren, niet bereikt. Verkleumd van koude, uitgeput van vermoeienis, moesten de dapperen zich voortsleepen, tot tegen halftien in den avond eerst Urouw in het gezicht kwam.

Er werd onmiddellijk halt gehouden en de geweren opnieuw geladen, want de meesten waren nat geworden. Men kon toch niet weten of de door ons veroverde sterkte niet opnieuw in handen van den vijand zou zijn.

Onder deze voorzorgen rukte de voorhoede eindelijk Urouw binnen, de geweren gereed om terstond te vuren. Maar gelukkig was er geen vijand aanwezig.

Nu was al het leed vergeten. Weldra flikkerden de wachtvuren vroolijk op, het maal werd bereid, de kleederen gedroogd, kortom, men bevond zich als in Abrahams schoot, en het »*Wien Neerlandsch Bloed*» klonk helder van uit de rieten huizen van Urouw, ten spijt van den vijand. De marsch had *achttien* uren geduurd.

In den morgen van den 23sten, na een dag te Urouw

Tukker zag niets, maar toen Ali aanlegde en afdruckte, zag hij opeens den aangewezen kerel een sprong maken en tegen een anderen boom vallen, aan welks voet hij bleef liggen. (Blz. 53).

te hebben gerust, werd de negorij in brand gestoken en nam de kolonne den terugtocht aan naar het kamp aan het zeestrand te Hatasoea, waar men dien dag zonder verdere ontmoetingen aankwam.

Men vond daar eene versterking van 625 man Ternataansche hulptroepen. Van den vijand had men daar, tijdens de afwezigheid van de hoofdmacht, geen last gehad. De vijand had klaarblijkelijk al zijn macht in het binnenland verzameld, om de hoofdmacht te bestoken, want ofschoon de achtergebleven bevelhebber herhaaldelijk kleine tochten liet ondernemen, vond men geen vijand. Thans was het ook te verklaren, hoe het kwam, dat men in het binnenland zoo'n massa vijanden aantrof.

Maar behalve de hulptroepen vond men er ook nog iets meer. De achterblijvers hadden niet stilgezeten, maar onderwijl nieuwe kazernes, keukens, wachthuizen en een hospitaal gebouwd, zoodat alle troepen nu een geschikt onderkomen vonden.

De bevelhebber besloot nu een tocht te doen naar een der voornaamste plaatsen van den vijand. Zekere negorij toch, Boeria genaamd, had zich reeds sinds jaren niet om het Nederlandsche gezag bekommerd en ook nu had zij zich bij de opstandelingen geschaard. In de eerste plaats dus moest Boeria tot rede gebracht worden, en nu men zooveel hulptroepen had, was het juist het geschiktste tijdstip er voor; al waren er slechts 170 onder de Ternatanen, die met geweren gewapend waren, zoo was het toch voor het opruimen van hindernissen, het hakken van wegen in de wildernis en duizend andere kleine diensten gemakkelijk over zooveel lieden te kunnen beschikken. Bovendien, om een inlandschen vijand

te bestrijden, waren deze hulptroepen zeer geschikt, want de vijand bezit niet zooveel geweren.

De landstreek, waar Boeria ligt, was echter aan de noordkust en thans bevond men zich aan het zuidstrand. Men moest het geheele eiland Ceram dwars doortrekken, wat een tocht zou zijn van ongeveer twaalf dagen. Dat was niet te doen en daar men oorlogschepen had, waarmede de hulptroepen van Ternate waren overgebracht, besloot men den tocht over zee te doen plaats hebben. Men kon dan wel niet tot Boeria komen, maar tot de bevriende negorij Noenialie, van waar men binnen twee dagen Boeria kon bereiken.

XI.

Tukker dacht er, na de beslissing omtrent den tocht naar Boeria, ernstig over of hij zou medegaan of niet. Het was heel aardig om eens een krijgstoct mede te maken, maar daarvan had hij op den afgeloopen tocht al ruimschoots geprofiteerd, en nu men over zee ging naar de noordkust, begreep hij, dat hij niet slim zou doen zich verder met den oorlog in te laten. Hij zou zich dan toch geheel van zijn schip en van zijne bezittingen verwijderen, en het doel, dat hij voor oogen had, kon dan wel eens falen. Kon zijn vaartuig nu misschien met behulp van wat Ternatanen, waarvan er nog honderden hier bleven, vlot gemaakt worden, dan zou hij de reis kunnen voortzetten, terwijl hij, den tocht naar Boeria medemakende, niet wist, hoelang het zou kunnen duren, eer hij weer naar het zuiderstrand terug zou kunnen gaan. Bovendien kon hem op dien tocht een ongeluk overkomen, zoo niet erger, en wat kwam er dan van zijn jacht op fortuin, wat van zijn vurige wenschen? Neen, voor iets, wat hem als particulier volstrekt niet aanging, mocht hij niet alles in de weegschaal leggen. Tot nu toe was hij er gelukkig zonder nadeel afgekomen, maar nu moest het ook uit zijn.

Derhalve deelde hij zijn vrienden, den officieren, mede,

dat hij in het kamp bleef, waarover dezen wel hun leedwezen betuigden, maar hem groot gelijk gaven.

De omtrek van Hatasoea was nu geheel van vijanden gezuiverd, een laatste versterking in den omtrek, die men nog maar pas gevonden had, een waar roofnest op een hoogen heuveltop, was aan de vlammen prijsgegeven, en zoodra de Alfoeren de groote expeditie per schip zagen vertrekken, begrepen zij, dat het tooneel van den strijd verplaatst zou worden naar het noorden. In het onzekere of ook de bezetting van Hatasoea niet een tocht zou doen en in het onzekere van welken kant zij nu weer zouden worden aangevallen, trokken de Alfoeren zich in het binnenland terug en versperden alle wegen, die naar Boeria leidden.

Dit kwam Tukker juist gelegen. De vijand in het binnenland, het zuiderstrand in ons bezit. Nu was de tijd gekomen om te zien wat er te doen stond.

De bevelhebber van Hatasoea stelde eene afdeeling soldaten tot zijne beschikking en een troep volk, dat Tukker beloofde te betalen voor alles wat zij zouden doen, en zoo vertrok hij den dag nadat de troepen vertrokken waren naar de plaats, waar het vaartuig gestrand was.

Men vond het nog op dezelfde plaats en de geheele bemanning, den kapitein niet uitgezonderd, met echt Oostersche gelatenheid wachtend tot het Tukker zou believen maatregelen te nemen om het ding af te brengen.

Tukker draalde niet lang, maar zette het medegebrachte volk terstond aan het werk, om het schip te verlichten, door alles wat tijdelijk gemist kon worden in de medegebrachte prauwen te laden.

Daar het laag water was, had men gezien dat het eigenlijk al heel weinig schade had geleden, in ieder geval zoo weinig, dat het gemakkelijk te herstellen was, en toen na twee dagen een groot deel der lading was gelost, begon het vaartuig met den vloed los te geraken. Nu werd het lek hersteld en daarna nog meer gelicht, en toen er weder twee dagen verloopen waren, had men het genoeg met den vloed het schip vlot te krijgen.

Het kwam er nu op aan het vaartuig uit het gevaarlijke vaarwater tusschen de rotsen en ondiepten in open, diep water te brengen. Maar ook dat gelukte met den vloed, door het door de prauwen te doen boegseeren, die, voorzichtig voortgaande en onophoudelijk peilende, het schip uit de gevaarlijke nabuurschap brachten.

Met deze werkzaamheden waren zes dagen voorbijgegaan, zes dagen van harden arbeid, maar men was volkomen geslaagd. Tukker liet alles laden, wat eerst gelost was en liet alles gereedmaken om de reis te vervolgen.

XII.

Den 8sten November, juist op denzelfden dag dat onze troepen aan de noordkust den opmarsch begonnen naar het binnenland om Boeria te straffen, verliet de prauw van Tukker, onder begunstiging van een gunstig windje, het zuiderstrand van Ceram.

Tukker liep op het kleine dek in diepe gedachten heen en weer. Wat zou hem de toekomst baren? Zouden de Aroe-eilanden hem het fortuin schenken, waarop hij jacht maakte? Zou het hem gelukken daar een soort van handelszaak te stichten, zooals hij sinds lang gedroomd had? Zouden hem niet vele teleurstellingen wachten en zou misschien niet spoedig alles blijken een hersenschim te zijn?

Maar met alle wilskracht, die in hem was, schudde hij die gedachten van zich. Komaan, niet gewanhoopt! Indien hij te Aroe niet vond wat hij zocht, dan zou hij het elders zoeken. Achter de Aroe- en Kei-eilanden lag nog Nieuw-Guinéa, dat nog zoo weinig bekend land. Wie weet!

Zijn gedachtengang werd afgeleid door een nieuwtje. De Banda-eilanden waren in het gezicht en men bespeurde den vuurspuwendenden berg, volkomen kegelvormig, ongeveer overeenkomende met een Egyptische pyramide. Als een

kleine stilstaande wolk zweefde de rook boven de punt.

— De muskaatnotentuin van Indië, dacht Tukker. Vóór 1502 kenden de Europeanen deze eilanden-groep niet en éérst de Portugeezen, later wij, hebben er schatten gewonnen met de muskaatnoten-cultuur. Waarom zouden er nog niet elders ook hier en daar van die fortuinen in den grond liggen? Het is de kwestie maar ze te vinden!

Eensklaps verhief zich weer een troep vliegende visschen uit het water. Wat waren die beestjes mooi en vlug! Als zij over de oppervlakte scheerden, wendden zij zich een weinig op zijde, zoodat hunne fraaie vinnen in het zonlicht schitterden. Buitengewoon vlug en sierlijk in hunne bewegingen, namen zij een vlucht van nagenoeg honderd el en rezen en daalden zeer bevallig. Men zou ze, op een afstand gezien, voor zwaluwen hebben kunnen houden, en waarlijk gemeend hebben, dat zij werkelijk vlogen als vogels.

Langzamerhand geraakte de Banda-groep uit het gezicht. Nog lang bespeurde men den top van den vuurberg, zooals Ali hem noemde; toen verdween ook het rookwolkje van den werkenden vulkaan aan den horizon.

Den volgenden dag kwamen de Kei-eilanden in het gezicht en tegen den avond zeilde men om het noorden van Groot-Key heen naar de Aroe-eilanden, het doel van de reis. Het gezicht op de kust van deze groep was zeer schoon. Lichtgekleurde kalksteenrotsen rezen overal tot eene hoogte van eenige honderden voeten steil uit de zee omhoog; allerwegen pieken, scherpe punten en uitgesleten kanten vertoonend. Het geheel was met een weelderigen plantengroei bedekt en het spiegelde zich

in een water zoo doorschijnend als kristal en zoo glad als een spiegel.

Tukker stond met zijn kijker dat alles op te nemen,

De gezagvoerder van het vaartuig koos, uit vrees voor stranden of andere gevaren, gedurende den nacht het ruime sop, om den volgenden morgen met het kriecken van den dag op de Aroe-eilanden aan te loopen en de haven van Dobbo aan te doen. Langzaam verdween de kust van de Keij-eilanden en toen Tukker, zich omwendend, werktuiglijk met zijn kijker de zee opnam, bleef hij opeens op een punt ver aan den gezichteinder staren.

Er was geen twijfel aan, dat hij een schip zag, een groot schip zelfs. Toen hij er den gezagvoerder opmerkzaam op maakte stemde deze het toe. Het was een Europeesch schip, dat bespeurde de geoefende oogen dadelijk en het voerde geen zeil.

Wat kon dat zijn? Een groot Europeesch gebouwd schip in deze zeeën was een zeldzaamheid, en geen wonder dat ieder zich in gissingen verdiepte. Toen dan ook de nacht aanbrak met een overheerlijken sterrenhemel en schitterend maanlicht, ging haast niemand naar kooi; iedereen was te nieuwsgierig om te zien wat dat voor een schip was.

Tukker, met zijn nachtkijker gewapend, keek voortdurend naar het schip. Hij wist niet waarom, maar de boel kwam hem niet richtig voor, en hoe meer men het vreemde vaartuig naderde, hoe meer hij begon te gelooven, dat dat schip, dat geen enkel zeil voerde, dat geen vlag liet waaien, een wrak was, een verlaten schip.

Den geheelen nacht was er weinig wind; er woei niet meer dan een labberkoelte, zoodat men slecht vorderde

en het was dan ook eerst met het aanbreken van den dag, dat men het schip beter kon opnemen.

Door den kijker bespeurde Tukker, dat er, zoover dit te zien was, aan tuig en schip niets haperde. De zeilen waren behoorlijk geborgen, maar het lag niet voor anker, zooals men eerst had gedacht, het dreef, naar het scheen, doelloos, onbestuurd rond. Wat mocht dat zijn? Had men hier werkelijk met een verlaten schip te doen?

Het dek van de prauw was niet zoo hoog, dat men over de verschansing van het vreemde schip heen kon zien. Men keek daar tegen aan en bespeurde dus niets van hetgeen op het dek aanwezig kon zijn.

Intusschen besloot men terstond het schip te bezoeken, en met niet gering overleg gelukte het onder het vaartuig te komen. Men had nog geen levende ziel gezien en het is dus te begrijpen dat allen nieuwsgierig waren. Men enterde het en bij deze kalme zee lag de prauw weldra aan het vreemde schip vast.

Tukker was een der eersten die naar boven klauterde, want Baso was hem alreeds voor. Op het oogenblik dat deze over de verschansing op het dek keek, stiet hij een luiden gil uit en was bijna achterovergeslagen. Hij hing aan een touw en keek met wild sturende oogen op het dek van het schip.

— Wat is er? riep Tukker, maar Baso scheen zoo ontroerd dat hij niet spreken kon. Hij wees slechts naar het dek van het schip en Tukker haastte zich naar boven te klauteren.

Doch ook hij deinsde ontzet terug, toen hij een scheepsdek zag, dat een tooneel vertoonde van dood en verschrikking.

XIII.

Het geheele dek van het vreemde schip geleek een slagveld. Overal lagen dooden en vreeselijk verminkten en het dek was overstroomd van een zwarte, half opgedroogde, slijkachtig uitziende massa, welke ongetwijfeld bloed was.

Bij den gil, dien Baso had gegeven, was de bemanning van de prauw, die reeds bezig was op te klimmen, verschrikt teruggedeinsd, doch nu zij zagen dat Tukker, na eenige aarzeling, afklom en het scheepsdek betrad en Baso ook aanstalten maakte om zijn heer te volgen, nu zegevierde de nieuwsgierigheid over de vrees en allen klommen tegen het schip op.

Zwijgend en met sombere gezichten stonden zij allen daar dat vreeselijke tooneel aan te zien, niemand sprak.

In het geheel lagen er ongeveer een dertigtal menschen, allen Europeesche zeelieden, op het dek uitgestrekt in plassen geronnen bloed en tusschen allerlei wapens. De meeste lijken lagen op het achterschip, doch ook enkele verspreid. Sommige matrozen hadden de messen, waarmede zij gevochten hadden, nog in de hand. Bij enkele lagen sabels en geweren. Het was de bemanning van een Europeesch vaartuig, geheel compleet, van den kapitein af,

die aan zijne kleeding gemakkelijk te herkennen was tot den scheepsjongen toe.

Die menschen waren allen dood, dat leed geen twijfel. Een flauwe lucht van bederf woei hun onder den wind tegen, maar toch bukte Tukker zwijgend en betastte een der dooden, die aan zijne voeten lag. De ongelukkige was een knap matroos, stevig van lichaamsbouw. Hij was overdekt met wonden, wat, daar hij het geheele bovenlijf naakt had, gemakkelijk te zien was. Toen Tukker zijn arm oplichtte, voelde hij, dat deze zoo stijf was als hout.

— Dood, zeide Tukker, als tegen zichzelf, allen dood!

— Wat zou hier gebeurd zijn, heer? vroeg Baso, de stilte verbrekend.

Tukker haalde de schouders op.

— De zeroovers, mompelde de gezagvoerder.

— Ge hebt gelijk, zeide Tukker, dat moet het zijn; de zeroovers hebben dit schip uitgemoord om het te plunderen.

Er scheen ook inderdaad geene andere verklaring denkbaar.

— Wij moeten te weten komen welk schip dit is, merkte Tukker op, kom Baso, laten wij eens naar beneden gaan om de papieren te zoeken.

Zij gingen de trap af en traden eene ruime, nette salon binnen, maar nauwelijks waren zij daar en konden een blik rondom zich slaan, toen Baso opnieuw een gil uitstiet.

— Wat is er? vroeg Tukker, die gevoelde, dat hij verbleekte.

— Een man hier, dáár, dáár! fluisterde Baso.

De aangewezen richting met zijne oogen volgend, zag Tukker tot zijne ontsteltenis iemand, die op een stoel zat, alsof hij kalm zat te slapen.

Een oogenblik, maar ook slechts een oogenblik, keek Tukker als verstomd van schrik en verbazing naar deze zonderlinge verschijning; toen echter trad hij moedig voorwaarts en liep op den man toe.

Nieuwe verbazing! De man was gebonden. Met stevige touwen zat hij op een stoel gebonden, dien men voor omvallen had bewaard, door hem aan een langs den wand loopende koperen leuning vast te snoeren. Het hoofd van den man hing op de borst en de handen waren gevouwen op de knieën. Toen Tukker zich bukte om hem in het gelaat te zien, bespeurde hij dat het een man van tusschen de 36 en 40 jaar moest zijn. Hij droeg een langen baard en had bruin, reeds hier en daar grijzend haar. Toevallig zijn hand uitstekend, raakte Tukker het gelaat van den man aan en trok plotseling verbaasd zijn hand terug. Dat gelaat was warm.

— Hij leeft nog! riep Tukker, aangenaam verrast. Kom toch hier, Baso, of liever roep de anderen, geef me een mes, om die touwen door te snijden!

Baso wist niet wat hij het eerst doen zou, maar hij trok zijn mes, reikte dat aan Tukker toe en riep toen de anderen toe, dat zij beneden zouden komen.

In een oogwenk was de man losgemaakt en opgenomen.

— Breng hem bij ons aan boord, zei Tukker, die aan alles dacht: als de man nog gered kon worden, zou hij, als hij hier boven op het dek de oogen opende, het van schrik besterven.

Het beweginglooze lichaam werd op de prauw overgebracht en toen begon Tukker al zijne zorg aan den ongelukkige te wijden. Het was een zonderlinge toestand.

Men zou zeggen, dat men een zieke voorhad, die in groot gevaar verkeerde. In ieder geval leefde hij en zou men er misschien met groote moeite wel in slagen hem in het leven terug te roepen.

Men deed derhalve alles wat men kon, maar ondanks dat, bleef de man in denzelfden zonderlingen toestand.

En intusschen kwam de gezagvoerder van de prauw vragen wat mijnheer nu met het schip wilde.

Tukker dacht een oogenblik na.

— Wel, zeide hij, zouden wij het schip niet op sleep-touw kunnen nemen?

De gezagvoerder zette groote oogen op.

— We zullen niet vooruitkomen, merkte hij op.

— Denk er aan, dat ge er een aardig duitje mede zult verdienen, merkte Tukker op. Bovendien, het schip is in den besten staat. We zouden er een deel van ons volk op kunnen zetten en de zeilen hijschen. Het zal voor u bepaald een fortuintje zijn.

De gezagvoerder knikte.

— Willen we eens gaan kijken? vroeg Tukker; we moeten toch een besluit nemen. Deze heer verkeert in een toestand, waaruit hij, als ik mij niet bedrieg, niet spoedig zal ontwaken. Ik kan hem dus gerust een poosje verlaten.

De gezagvoerder knikte slechts en Tukker droeg nu aan Baso op met de voorgeschreven behandeling van den zieke voort te gaan en hem bij het minste verschijnsel te roepen. Toen ging hij naar boven.

— Laten wij nu eerst die menschen eens bekijken en terdege ook. Ik zal, voor alle zekerheid, elken persoon opschrijven met zijn signalement er bij.

Het onderzoek liep spoedig ten einde; allen waren dood, ja, aan sommige lijken waren reeds sporen van ontbinding.

— Nu, zeide Tukker, nu één voor één omgekeerd opdat ik hun signalement kan opschrijven en als ik er met één klaar ben, hen dan terstond overboord gezet, dan hebben die ongelukkigen ten minste een eerlijk zeemansgraf.

Zoo gezegd zoo gedaan. Gedurende ruim een uur schreef Tukker de signalementen op. Toen hij klaar was had hij acht en twintig menschen genoteerd, en lagen die acht en twintig ook reeds op den bodem der zee, of waren verslonden door de haaien, die terstond van alle zijden kwamen opdagen.

Toen werd er beraadslaagd omtrent het schip en toen de bemanning hoorde, dat er geld mede te verdienen was, maakte zij geen zwaarigheid.

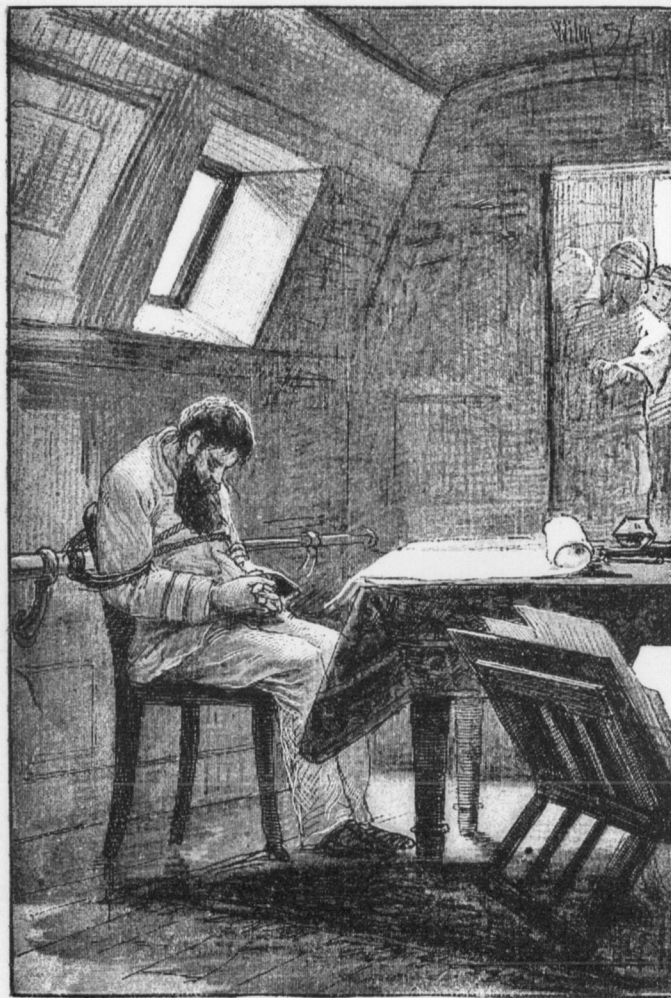
XIV.

De beste manschappen van de prauw waren op het schip overgegaan; het dek was gereinigd van het bloed en vuil en de wapens opgeborgen. De dag was met dat alles een heel eind gevorderd.

Het was prachtig weer met een aardig koeltje, dat steeds aanwakkerde, en onder die omstandigheden ging het zoo goed als men wenschen kon. Een paar zeilen waren geheschen en het schip liep uitstekend. Als het zoo doorging, kon men nog dienzelfden avond te Dobbo binnenkomen.

Toen alles in orde was en Tukker zich had overtuigd dat er geen kwaad kon gebeuren, begaf hij zich naar beneden, want bij de onverwachte ontmoeting in het salon, had hij niet meer er aan gedacht om daar nasporingen te doen. Hij was zeer benieuwd om den naam van het schip te weten en nog wat meer, want het was zonderling, dat dit vaartuig er volstrekt niet als een gewoon handelsvaartuig uitzag. Het geleeek veel meer op een pleziervaartuig, waarmede de een of andere reislustige Engelschman tochten deed.

Opeens echter, toen hij zich gereedmaakte naar beneden te gaan, viel zijn oog toevallig op de sloepen, die het schip aan boord had. Het waren vier groote witge-

Een man hier, dáár, dáár! fluisterde Baso. (Bladz. 68).

verfde sloepen, die in de davids buiten boord hingen. Hij liep terstond naar een der sloepen toe en keek aan de achterzijde, waar hij in de drukte nog niet aan had gedacht. Er was dáár niets te zien, maar toen zijn oog op den voorsteven viel zag hij letters.

»*De Pionnier*,» daar stond het duidelijk met kleine ingesneden of ingebrande letters, aan weerszijden van den voorsteven, op elke sloep. Tukker bekeek ze alle vier achter elkaar en overal hetzelfde.

Dat was dus de naam!

Zonderling, maar alles betreffende dit vaartuig gaf Tukker te denken. Er was toch volstrekt niets vreemds in dat een vaartuig »*de Pionnier*» heette. Maar toch...

Toen Tukker in het salon was aangekomen, was het eerste wat zijn oog trof een op de tafel uitgespreide kaart en eenige boeken. Van daar dwaalden zijne oogen rond door de ruimte. Neen, dit was geen handelsvaartuig. Dit salon was zelfs weelderig ingericht en herbergde, benevens een met zorg gekozen bibliotheek, alles wat dienstig kon zijn aan iemand, die in zulke afgelegen streken reist. Behalve allerlei inlandsche artikelen, zooals elke liefhebber die op reis verzamelt, waren er ook allerlei dingen, die meer op monsters van handelsartikelen geleken, naar de onder- of opschriften van de kusten van Nieuw-Guinea afkomstig.

Aan al dat vreemde denkend, keerde Tukker terug naar de tafel en nam werktuiglijk plaats op een der stoelen vlak voor de kaart, die daar uitgespreid lag.

Het was een groote kaart van de oostelijke helft van den archipel, waarop eenvoudig de eilanden wit en de zee lichtblauw gekleurd was. Het was een geteekende

kaart, en naar het Tukker voorkwam, speciaal vervaardigd met het doel er aantekeningen op te maken van de reis. Dit bleek terstond duidelijk, want van de rechter grens van de kaart, de oostelijke grens van Nederlandsch-Nieuw-Guinea, liep langs de kustlijn van dat groote eiland en bijna evenwijdig daarmede, eene roode lijn, die stellig de reisroute van de *Pionnier* moest voorstellen, want die lijn volgde de geheele noordkust tot de noordwestelijke punt van Nieuw-Guinea bij het eiland Salawatti, van daar liep de lijn zuid-oostelijk tusschen Misool en Ceram door, langs de kust van Onin, tot recht tegenover Kaap van den Bosch en de Nautilus-sstraat. Hier hield de roode lijn plotseling op.

Was dáár de reis geëindigd? Was het schip daar door de zeeroovers aangevallen? Het was wel te denken, in aanmerking genomen de plaats, waar men het schip had aangetroffen. In dat geval kon het gruwelstuk slechts twee of drie dagen geleden gebeurd zijn.

Was het wonder, dat dit alles Tukker door het hoofd ging toen hij, met het hoofd op de handen rustend, daar aan de tafel zat? Wat verlangde hij er naar dien vreemdeling tot bewustzijn te zien komen om te vernemen hoe dat alles zich had toegedragen. Stierf de geredde, dan bleef waarschijnlijk de toedracht der zaak voor altijd in de vergetelheid begraven.

Tukker keek weder de kaarten in en zat daarop te turen, toen zijn oog opeens weder werd getroffen door een stippellijn, die een grens scheen aan te duiden. Een grens, ja, maar waarvan?

De roode stippellijn liep langs de zuidwestkust van Nieuw-Guinea tot aan de Torres-sstraat; van daar die

straat overstekend langs de kust van Nieuw-Holland in de Golf van Carpentaria en de rest van de kust van Noord-Australië tot aan het eiland Bathurt. Die grens was vervolgens in rechte lijn getrokken door de Timor-zee en de Kleine-Oost naar het eiland Boeroe en van daar weder naar de noordoostelijke punt van Nieuw-Guinea.

Wat moest die grens beteekenen? Zij omvatte de zeeën begrepen tusschen Australië, Nieuw-Guinea en de Moluksche eilanden en Timor, en had, behoudens eenige wijzigingen, merkwaardig veel overeenkomst met een dergelijke grens, welke Tukker op *zijn* kaarten had getrokken! Op sommige plaatsen vond Tukker langs die grens geschreven het woord: »onderzoeken” en dat bewees dus, dat de teekenaar er zeker niet was geweest. Men moest, dat was duidelijk, nog onderzoeken of die grens goed was getrokken.

Tukker liet zijne oogen over de kaart dwalen om eene opheldering te zoeken. Hij was hoe langer hoe opgewondener geworden en bespeurde misschien daardoor niet dadelijk eenige zeer fijn geschreven woordjes, die dwars door het afgebakende gedeelte geschreven waren. Toen zijn zoekende oogen die eindelijk bemerkten, bleef hij er eenige oogenblikken strak op staren.

— Dat heb ik wel gedacht, mompelde hij eindelijk, terwijl hij onwillekeurig de vuist balde, mijn eigen plan!

Op de kaart stond: »*Gebied van de tripang.*”

En Tukker zat nog altijd te staren op de kaart, toen de gezagvoerder hem kwam berichten, dat men voor Dobo was aangekomen.

XV.

Terwijl Tukker aldus van het eene avontuur in het andere verviel, zetten onze troepen den krijg op Ceram met onverdroten volharding voort.

— Het is wel jammer, aldus schreef zijn vriend, de luitenant Meier, hem later, dat ge aan die expeditie tegen Boeria geen deel hebt genomen. Het was waarachtig de moeite waard. Op den 8sten November, denzelfde dat gij, zooals ik bij onze terugkomst vernam, met uw prauw zee gekozen hadt, voeren wij ook in prauwen van Noenialie naar Lakaila, een strandnegorij. Daar vingen we den marsch naar het binnenland aan. In twee kolonnes trokken we op: de eerste bestond uit geregelde troepen; de tweede geheel uit hulpstroepen. Een inlandsch kapitein der Ternataansche piekeniers, Soliman, was hun aanvoerder, een dapper officier, die vroeger reeds de gouden medaille verworven had. De gouverneur Goldman en de adsistent-resident Van Leeuwen maakten den tocht mede.

Ik zal u niet vervelen met eene beschrijving van den weg welken wij namen en van het slechte terrein. Dat de vijand overal randjoe's had geplant, begrijpt ge vanzelf. Genoeg zij het u, als ik u mededeel, dat de vijand eerst den tweeden dag opdaagde. Hij had namelijk de bedding

van eene rivier versperd en die bedding was juist onze weg. Toen wij die versperringen opruimden, kregen we terstond een flink vuur, waardoor twee manschappen gewond werden.

Van dat oogenblik af zaten wij er middenin. Ge weet hoe het op de expeditie naar Honitetto en Urouw was, nu hier was het van hetzelfde laken. Overal zat hij verborgen in ontoegankelijke plaatsen, waaruit hij ons bestookte. Men zag niemand, maar hoorde voortdurend de kogels om de ooren fluiten. Ja, enkele oogenblikken werden wij langs de geheele lengte van de troepenmacht beschoten en dat zegt nogal iets. Gelukkig voor ons, dat die Alfoeren slechte schutters zijn; zij zijn geen goed geweer waard en doen eigenlijk niets anders dan kruit vermorsen.

Den tweeden dag bivakkeerden wij des avonds aan den voet van den berg Boeria, op welks top de negorij ligt.

Nu, je begrijpt wel hoe lekker wij sliepen. Geen sprake was er van ook maar één oog dicht te doen, want de berg was van onderen tot boven met Alfoeren bezet, die gedurende den geheelen nacht niets deden dan ons uitdagen en de lucht deden weergalmen van hun vervelend krijgsgeschrei.

Nu moet je weten, dat die berg één groot bosch was. De weg naar de negorij daarboven, waar wij de Nederlandsche vlag wilden planten, liep door de droge rivierbedding en daarlangs hadden de Alfoeren zich overal genesteld. Het was een sterk kronkelende weg, die nog niet eens rechtstreeks naar de negorij voerde en die voor ons zeer leelijk was, daar de vijand ons overal kon bestoken.

Onze kommandant besloot daarom dien weg niet te

nemen maar regelrecht den berg op te gaan. Als men door het dichte bosch beneden een weg hakte, zou men misschien wel een pad vinden, dat nu verborgen was. En zoo gebeurde het ook werkelijk: na een poos gehakt te hebben vonden we een pad.

Wij er op en vooruit, maar dat was niet naar den zin van den vijand, die terstond opdaagde om het ons te beletten. Wij dreven hem echter gedurig vooruit, tot omstreeks acht uur des morgens. Toen kwamen we aan eene steile hoogte aan den rand van het bergplat. Die plek was met dicht in elkander gegroeide boomen omringd en vormde zoo een bijna onneembare stelling. Hier hield de vijand stand.

Nu werd het eerst recht goed.

Fritsen, Tissot en Van Eijdsden, je kent ze wel, begonnen de bestorming, maar ofschoon zij steeds vooraan waren, de troepen aanvurende, zij kwamen er niet. De vijand deed onophoudelijk een dichten kogelregen op ons neerdalen en stond pal. Tweemaal beproefde de voorhoede het en telkens tevergeefs. Het was dan ook geen kinderwerk, dat verzeker ik je.

Ge kunt begrijpen welke radeloze oogenblikken wij doorstonden. Men moest om er te komen over rotsen en door struikgewas dringen en dat alles onder een hevig vuur. Gelukkig verschenen spoedig de mortieren en met hen de sergeant Boers, die ge u nog wel zult herinneren. Deze leuke vent begon terstond de mortieren te stellen en toen de voorhoede zich genoegzaam teruggetrokken had, stoorde hij zich niet het minst aan de kogels, die hem om de ooren floten, maar richtte de mortieren doodkalm, alsof hij oefening hield met jonge soldaten.

Na drie worpen met de grootste juistheid door hem gedaan, geraakte dan ook de vijand in wanorde.

Dat was het rechte oogenblik voor ons. Onverwijd werd er stormgelopen, de vijand vluchtte en wij hem achterna.

Nu, hoe denk je dat dat nest gelegen was? Wij klommen en klauterden nog twee uren éér wij er waren. Met deze gegevens kunt ge u eenigszins voorstellen welk een moeilijk te genaken en welk een sterke stelling het was. De plaats was bovendien geheel omgeven door een bamboe-doeri-heg van maar eventjes drie ellen dikte, waarin slechts hier en daar kleine toegangen waren.

Verbeeld je nu eens, dat de vijand achter die heg had postgevat en bij de ingangen sterke wachten geplaatst had, terwijl hij bovendien uit alle woningen had kunnen vuren, en dan zult ge begrijpen, dat we erg in ons schik waren, dat de vijand gevlucht was, al stond dan ook de boel in den brand.

Wij vonden er een honderdtal huizen, alle op palen gebouwd en schuren opgepropt met mooie rijst. In het midden stond een langwerpig, groot, open gebouw, dat tot raadhuis diende; het dak van dit Kakihan huis was van binnen zoowel als van buiten met doodskoppen versierd. Wij telden er honderd en één. Er waren vele schedels van kinderen onder en eenige waren blijkbaar eerst kort geleden daar geplaatst. Misschien ook wel slachtoffers van den opstand geweest.

Toch waren onze verliezen ook op dien dag nog niet groot, hetgeen alweder een bewijs is van het slecht schieten der Alfoeren. Want een vijftigtal gewonden,

waarvan slechts weinige zwaar gewond, kan men geen aanmerkelijk verlies noemen.

Afgezien van dat leelijke Kakihan-huis met zijn doodshoofdenversiering, was het nest prachtig gelegen; men heeft er een panorama om van te watertanden. Wij zijn terstond begonnen met er eene kleine versterking te maken en de vruchtboomen en tuinen in de onmiddellijke nabijheid om te hakken. Ik voor mij zou er niet rouwig om zijn, als zij mij daar kommandant maakten; het is een verrukkelijke plek gronds.

Later hebben we nog andere negorijen opgezocht, waar de vijand echter geen tegenstand bood en toen hebben we die dingen verbrand en de tuinen verwoest, tot straf voor hun verzet, en daarop, nadat de bevolking het hoofd in den schoot had gelegd, zijn we den 16^{den} op marsch gegaan, niet denzelfden weg nemende, dien wij gekomen waren, maar dien over de bergvlakte. Die weg nu, waarlangs de vijand gedacht had, dat wij komen zouden, was overal versperd, hetgeen ons natuurlijk ons geluk deed wenschen, dat wij hem op den tocht naar Boeria niet gevolgd waren. Eenige dagen later hebben wij ons ingescheept naar Hatoesoëa, waar wij den 22sten November 11. weer terug waren en waar ik tot mijn spijt uw vertrek vernam.

Toen Tukker dezen brief ontving, was hij reeds te Dobo op de Aroe-eilanden aangekomen en had zich zoo goed mogelijk gevestigd. Luitenant Meijer had den brief met Ceramsche visschers medegegeven, die naar de Key-en Aroe-eilanden gingen en zoo kwam Tukker den afloop van de expeditie op Ceram te weten.

XVI.

Dobbo, op het eiland Wammer, op een zandige landtong gelegen, is de oostelijkste handelsplaats van onzen archipel. Men moet hierbij echter niet denken aan een stad of iets wat daarop gelijk, integendeel bevat het geheele plaatsje slechts drie rijen onaanzienlijke woningen, welke drie rijen de geheele breedte van de landtong innemen. Aan de westzijde tusschen de koraalriffen vindt men een open invaart voor schepen en zoowel in den oost- als in den westmoesson kunnen de vaartuigen aan beide zijden van de landtong ankeren.

In een van die houten met riet gedekte huizen, niet beter te vergelijken dan bij een schuur, woonde de heer Tukker met de zijnen. Het vrij groote huis was in twee deelen gescheiden, waarvan het eene voor de blanken, het andere voor de bemanning van de prauw bestemd was.

Toen de prauw en de Pionnier te Dobbo aankwamen, stonden de bewoners van het plaatsje niet weinig verbaasd te kijken, want, ofschoon vele schepen Dobbo bezoeken, zijn dit voornamelijk inlandsche vaartuigen van Makassaren, Boegineezen, Chineezzen enz. enz. Europeesch gebouwde vaartuigen behoorden in ieder geval tot de zeldzaamheden.

Het verhaal van de schepelingen, dat zij het schip op

zee onbeheerd hadden aangetroffen en de geheele bemanning vermoord was door zeeroovers, bracht de gemoederen niet weinig in beroering. Het moest een sterke rooversvloot geweest zijn, aldus meende men, anders zouden zij het niet gewaagd hebben een flink gebouwd en goed bemand en bewapend Europeesch vaartuig af te loopen.

Angstig begon men zich af te vragen, of die roovers misschien niet in de nabijheid waren en eerstdaags Dobbo zouden aanvallen. Ja, reeds begonnen sommigen er van te spreken naar het binnenland te trekken, toen Tukker hen geruststelde, door de mededeeling, dat de Pionnier zes uitmuntende stukken geschut voerde en wapens genoeg aan boord had om een geheele rooversvloot het hoofd te bieden. Toen nu nog Baso vertelde, hoe hij met zijn heer eene expeditie op Ceram had medegemaakt tegen de gevreesde Alfoeren, de Koppensnellende oproerlingen, toen werd het ontzag voor en het vertrouwen in Tukker zóó groot, dat de bevolking rustig bleef waar zij was. En Baso sneed voortaan geweldig op van de gevechten, welke zij geleverd hadden, zoodat de Aroeëezen glas- helder overtuigd werden, dat Tukker en zijn bediende met de wapens van de Pionnier zoo goed waren als een detachement troepen van de Compagnie.

De zieke, dien men in de eerste dagen aan boord van de Pionnier had verpleegd, waar men alles had, wat tot gemak en gerief strekken kon, was eindelijk, dank zij de goede verpleging, als het ware uit den doode herrezen. Men had hem gedurende verscheidene dagen gelaafd als een klein kind en zoo was langzamerhand het leven teruggekeerd. Eenmaal zoover, dat hij voedsel kon gebruiken, knapte de vreemdeling vlug op en eer

men twee weken te Dobbo vertoefde, kon hij niet alleen opstaan en wandelen, maar had hij ook Tukker een verhaal gedaan van zijn wedervaren.

Zooals men gedacht had was de Pionnier werkelijk door de zeeroovers afgeloopen. Op den dag, toen Tukker het schip aantrof, was het de derde dag na den moord en veel langer had dus de redding niet moeten uitblijven.

De geredde, zekere heer Bancroft uit Philadelphia, in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, was in de wolken van vreugde, toen hij, tot bewustzijn teruggekeerd, tot de ontdekking kwam, dat hij den dood ontkomen was. Zijne dankbaarheid kende geen grenzen en in de volheid zijner vreugde zou hij Tukker alles hebben gegeven wat deze gevraagd mocht hebben.

In het kort kwam zijn verslag op het volgende neer:

De Pionnier was uitgerust met de bedoeling om nieuwe handelsbronnen te openen. Daartoe had mijnheer Bancroft, die de eigenaar van het schip was, het oog geslagen op het oostelijk gedeelte van den Nederlandsch-Indischen archipel, een veld dat hij wist nog zoo goed als onontgonnen te zijn. Na zich op de hoogte te hebben gesteld van de voornaamste onderzoekingen in die streken, had hij zijne aandacht bepaald bij twee handelsartikelen, die daar voornamelijk verhandeld werden en wel in zulke groote hoeveelheden, dat de kans van slagen zeer gunstig was, namelijk, de kareet en de tripang. Het eerste is de schildpad, het laatste een weekdier, een soort van groote zeeslak, die gerookt in den handel gebracht in China met graagte gekocht wordt.

Reeds had hij langs de kusten van Nieuw-Guinea pogingen aangewend, maar ofschoon die artikelen daar

verhandeld werden, mocht hij er niet in slagen met de hoofden betrekkingen aan te knooien.

Zoo had hij, de geheele noordkust van Nieuw-Guinea rondzeilende, ten slotte den steven gewend naar de Key-en Aroe-eilanden, waar hij beter hoopte te slagen. Buiten de eilanden Batanta en Salwatti omgaande, was hij tusschen Misool en de kust van Nieuw-Guinea door zuidwaarts gezeild tot aan den hoek van Onin. Hier, in het onzekere verkeerende waarheen zij gaan zouden, hadden zij op een avond een paar prauwen in het gezicht gekregen, die langs de kust in dezelfde richting gingen als zij. Door den kijker bespeurden zij wel dat die prauwen sterk bemand waren, doch daar niemand hunner met de Indische volken bekend was, hadden zij er niets verdachts in gezien.

Zij hadden daarop door seinen die twee prauwen aangeroepen om van die inboorlingen, die zij voor visschers aanzagen, de noodige inlichtingen te krijgen. De prauwen hadden werkelijk aan die seinen gevolg gegeven en zoo lagen deze al spoedig naast de Pionnier en kon men met hen spreken.

Des heeren Bancroft's verwachting kwam volkomen juist uit. De prauwenlieden waren arme visschers en toen men hun vroeg of zij tripang-visschers waren, werd die vraag terstond toestemmend beantwoord. De kerels werden goed onthaald en verlieten met eenige snuisterijen beschonken het schip, de bemanning aanradende koers te zetten naar het kleine eilandje Woelan bij Kaap Van den Bosch en daar aan den ingang van de Nautilus-sstraat, tusschen het eiland Adi en den vasten wal op hen te wachten. Zij zouden ze dan in kennis brengen met eenige invloed-

rijke hoofden en konden gemakkelijk contracten sluiten voor de levering van karet en tripang.

Zoo gezegd zoo gedaan. Vol vreugde over dit aanvankelijk slagen en vol verwachting stevende men naar de Nautilus-sstraat, waar men den volgenden dag aankwam. Terstond kwamen dezelfde prauwen uit eene kreek te voorschijn en bezochten het schip. Zij bevestigden alles wat zij gezegd hadden en deelden mede, dat de hoofden den volgenden dag een bezoek zouden komen brengen.

In het volste vertrouwen liet men de kerels alweder met gevulde handen gaan.

Midden in den nacht werd de heer Bancroft wakker door een geweldig rumoer op het dek. Hij lag niet te bed, maar was aan tafel zittende in zijn stoel in slaap gevallen. Toen hij boven kwam, zag hij, zoover het zwakke schijnsel der lantaarns het toelieten, dat het schip overmeesterd was door inboorlingen en het grootste gedeelte van zijn volk reeds vermoord was. In doodsangst vluchtte hij naar omlaag, maar werd terstond achtervolgd en gegrepen. Daardoor was hij niet in staat te zien wat er boven gebeurde. Men bond hem vast op een stoel en liet hem zitten. De ellendelingen maakten zich toen meester van een massa ruil-artikelen, en vele dingen van waarde, wapens niet te vergeten en trokken af toen de dag aanbrak. Buiten gekomen sneden zij, zooals Bancroft bemerkte, de kabels door, waarschijnlijk met de bedoeling het schip te laten stranden. Hierin hadden zij zich echter misrekend, want een hevige wind, die vroeg in den morgen opstak, dreef het schip, ofschoon het geen enkel zeil voerde, in volle zee.

Tengevolge van de vreeselijke gebeurtenissen van dien nacht, geraakte de heer Bancroft in zwijm en toen hij daaruit na korten tijd bijkwam, bemerkte hij duidelijk, dat hij zich ver van den wal bevond. Was het doel van de ellendelingen om het schip te doen stranden niet bereikt, toch was ook de kans om gered te worden, voor hem zeer gering. Na verloop van den tweeden dag begaf zijn bewustzijn hem geheel en bleef hij in dien toestand, totdat Tukker hem vond.

XVII.

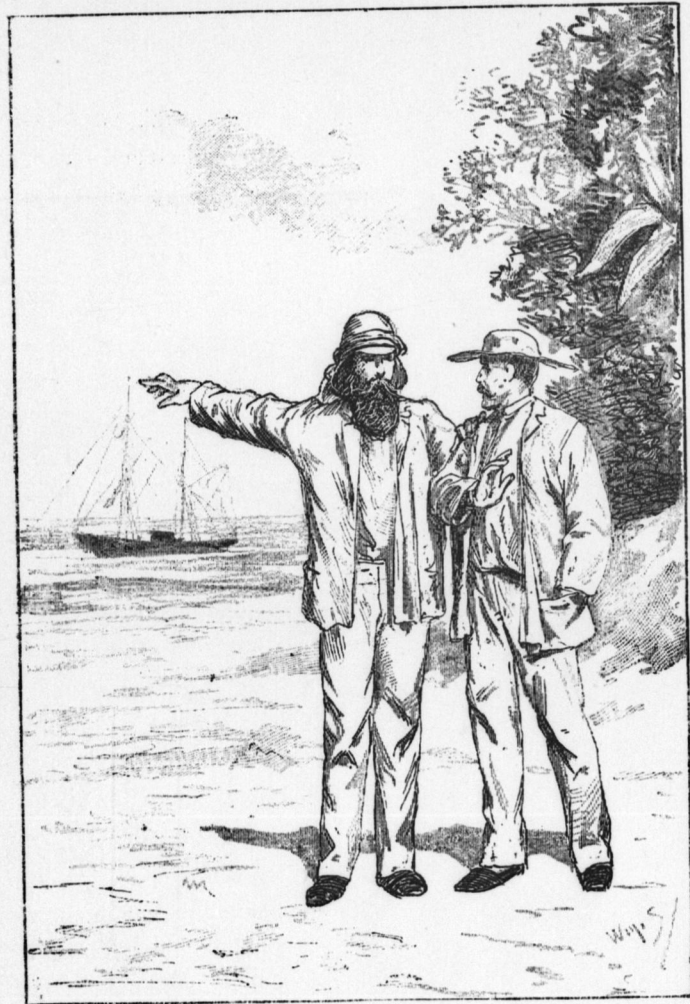
Toen Tukker voldoende op de hoogte was van het gebeurde was zijn eerste plan geweest terstond aan den heer Bancroft mededeeling te doen, dat zijn plan volkomen hetzelfde was als dat van hem.

Toch was hij daartoe niet terstond overgegaan. Hij had zich aanvankelijk verdiept in eene oplossing van de vraag: waarom die zeeroovers den heer Bancroft hadden gespaard, terwijl zij al de anderen vermoord hadden. Bancroft zelf schreef het toe aan een overblijfsel van dankbaarheid, omdat hij de roovers telkenmale met geschenken als het ware had overladen, en dit was en bleef trouwens de eenige oplossing van de zaak. De tweede overdenking gold de vraag: welke landslieden die zeeroovers waren geweest? Waren het Papoea's of een andere stam.

Op een van die dagen echter, toen men weder over de gebeurtenissen, die den heer Bancroft bijna het leven hadden gekost, praatte, vroeg deze zoo in den loop van het gesprek, wanneer Tukker deze eilanden hoopte te verlaten.

— Vooreerst niet, was het antwoord.

— Is uwe zending dan nog niet afgelopen? vroeg Bancroft.

*Geen maren, viel Bancroft hem in de rede, ik neem geen verontschuldigen aan.
(Bladz. 91).*

— Mijne zending? vroeg Tukker verwonderd.

— Ja, uwe zending of dienstreis, zeide Bancroft.

— Ik begrijp u niet, zeide Tukker.

— Nu, zeide Bancroft lachende, dan heb ik mij zeker vergist. Ik meende namelijk, dat gij een Hollandsch ambtenaar of officier waart, die met eene zending alhier belast zijt.

— Ik? vroeg Tukker, wel, mijn waarde vriend, dan hebt ge u schromelijk vergist. Ik ben noch het een noch het ander.

— Maar wat zijt ge dan? vroeg Bancroft. Reist ge dan voor uw genoegen?

— Ik zal u alles terstond ophelderen, zeide Tukker; het is mijn schuld, dat ik u dit deed vermoeden. Neen, ik ben eenvoudig een particulier die met handelsoogmerken dit gedeelte van Indië bezoekt.

De Amerikaan was een en al aandacht.

— Ik heb er u nog niet over gesproken, zeide Tukker, omdat ik dan wel eens in het minder aangename geval kon komen door u niet te worden geloofd.

— Hé, wat! riep de Amerikaan uit, ik u niet gelooven?

— Ja, zeide Tukker, als ik u bij voorbeeld vertelde, dat het doel, waarmede ik hierheen gekomen ben, hetzelfde is als dat waarmede gij hierheen gereisd zijt.

Eenige oogenblikken zat de Amerikaan Tukker stom van verbazing aan te kijken, toen echter sprong hij op.

— Dus daarom wildet ge er niet over spreken? Dus daarom? Maar hoe kondt ge nu toch denken, dat ik zou vermoeden, dat gij mijn plan voor het uwe uit zoudt geven? Het is integendeel niet meer dan natuurlijk dat gij, de Nederlander, nog eer op dit plan hebt kunnen komen dan ik. Gij, die in de gelegenheid zijt en door middel

van boeken, en door persoonlijke informatiën, u volkomen op de hoogte te stellen en juist de waarheid te weten te komen! Neen, maar dat vind ik meer dan erg, dat ge ook maar een oogenblik aan mijne loyauteit hebt kunnen twijfelen!

— Maar... begon Tukker.

— Geen maren, viel Bancroft hem in de rede, ik neem geen verontschuldgingen aan. Nu ik weet, dat ge noch officier noch ambtenaar zijt, nu ik weet, dat ge niet in dienst zijt van het Ned.-Indisch gouvernement en nu ik ten overvloede weet, dat ge noch een natuuronderzoeker noch een toerist zijt, nu begrijp ik ook, dat ge u met geen ander doel hier kunt bevinden dan voor handelsbelangen en daarom vind ik het onverantwoordelijk, ja, schandelijk van u om zoo iets van mij te durven denken!

Tukker bewaarde bij dezen woordenvloed van den radden Amerikaan het zwijgen.

— Ha! vervolgde deze, terwijl hij met groote schreden door het salon liep, ja bijna sprong, ge hebt mij durven verdenken van ondankbaarheid jegens u, den redder van mijn leven! Ik zeg u, mijn waarde vriend, dat zal u berouwen! Ik zal u straffen. Want dat verdient straf; zware straf!

— Maar mijn waarde vriend, begon Tukker weder.

— Still! riep Bancroft, laat mij uitspreken! Ja, ik zal u straffen! En weet ge nu, waarin die straf zal bestaan? Niet? Welnu, die zal hierin bestaan, dat ik voor u het veld ruim; dat ik geheel van mijn voornemen afzie en dat ik u, om u uw doel beter te doen bereiken, de Pionier present geef.

Tukker lachte luid.

— Mooi zoo! riep hij uit, die is onbetaalbaar, die grap. De Pionnier cadeau maken, waarachtig een cadeau, dat de moeite waard is!

De Amerikaan bleef staan.

— Wat, zeide hij, dacht ge soms, dat ik geksheerde?

— Wilt ge mij dan nog doen gelooven, dat ge in ernst spreekt? riep Tukker uit.

— Ja, in vollen ernst!

— Onmogelijk!

— Ik zeg en ik herhaal: ik spreek in vollen ernst.

— Maar dat is niet mogelijk! riep Tukker uit. Hoe? ge zoudt niet alleen afstand doen van een lang gekoesterden wensch, zooals ge mij zelf hebt medegedeeld, maar ge zoudt een doel opgeven, waarvoor ge schatten hebt uitgegeven en dat menschenlevens heeft gekost....

— Juist daarom, zeide Bancroft.

— En mij een prachtig vaartuig cadeau maken, dat tonnen gouds kost, vervolgde Tukker.

— Ja, juist daarom, zeg ik u. Luister: Denkt ge niet, dat ik nu voor goed genoeg heb van deze onderneming, die mij bijna het leven heeft gekost, die mij de folteringen der hel heeft doen uitstaan, eene onderneming, die zoo heilloos is geweest, dat acht-en-twintig brave borsten op de moorddadigste wijze er het leven bij verloren hebben? Neen, mijn vriend, zoo waar ik u mijn leven verschuldigd ben, zoo waar is het, dat ik in dezen archipel geen voet meer zal zetten. Ik keer terug naar Philadelphia, naar mijn huis en mijne familie, aan wie ik bijna ontnomen was en kom hier nimmer weer. Wat u betreft, doe, wat u misschien beter zal gelukken dan

mij; gij, gesteund door het Nederlandsch gouvernement en bovendien bekend met de zeden en gewoonten dezer volken, zult slagen, waar ik slechts teleurstelling zal oogsten. Ga, en neem de Pionnier, wier dek ik niet weer hoop te betreden, of het moest zijn om mij naar eene plaats over te brengen, van waar ik de beschaafde wereld kan bereiken. Neem haar en verover een fortuin voor u en hen, die gij liefhebt.

Tukker had sprakeloos van verbazing deze lange rede van den Amerikaan aangehoord. Het aanbod leek hem al te fraai, al te schoon, om waar te kunnen zijn. Hij wilde tegenstribbelen, hij wilde zoo'n groot cadeau niet aannemen.

— Maar, zeide hij, laten wij dan, als ik van uw edelmoedig aanbod gebruik maak, ten minste de zaak zoo schikken, dat ge er belang bij blijft hebben. Laten wij de handen ineenslaan, om ons beider belangen te vereenigen, laten wij compagnons worden.

De heer Bancroft dacht een oogenblik na en Tukker, die zag, dat hij weifelde, voegde er aan toe: Zooals het daar ligt, neem ik uw aanbod toch niet aan, daar kunt ge van overtuigd zijn.

— Nu, zeide Bancroft, eindelijk, ik stem daar in toe, maar op ééne conditie.

— Vooruit toegestaan, zei Tukker.

— Dat ik nooit in deze vervloekte zeeën behoef te komen; dat gij alles doet, in één woord: dat ik slechts compagnon ben om desnoods geld te verschaffen en mijn deel van de winst op te strijken. Begrijpt ge? Stil venoot, zooals gij Hollanders dat, geloof ik, noemt.

— Top! riep Tukker, hem de hand toestekend.

— Top! zei Bancroft, daar is mijn hand.

XVIII.

Wat is tripang? Ofschoon wij met een paar woorden hebben medegedeeld, wat men daaronder verstaat, dienen wij van deze dieren en inzonderheid van het handelsartikel van dien naam, dat het geheim van Tukker was geweest, wel eene meer uitvoerige beschrijving te geven.

De tripang of zee komkommer is een eigenaardige soort van zeelak, die geledigd, gekookt, in de zon gedroogd en dan gerookt wordt, en door de Chineezen als een smakelijk artikel van weelde beschouwd wordt, en daarom door hen duur wordt betaald.

Van al de voortbrengselen der zee, zegt een schrijver, komt de tripang als een zeer gezocht en duur betaald handelsartikel het meest in aanmerking. In grootte en voorkomen gelijkt zij zeer op een van punten voorziene komkommer, behalve dat de kleur witachtig bruin is. Ik bedoel hiermede de meest gewone tripang; want er bestaat groote verscheidenheid en ééne soort is volkomen zwart. Men vindt de tripang aan alle kusten, die niet aan den vollen aandrang der zee zijn blootgesteld; zij kruipt over den bodem der zee en voedt zich met zee-wier en mollusken. Bij laag water wordt zij op de klippen en modderbanken gevangen, waarover de visschers tot aan de knieën in het water waden; de booten

sleeperen zij achter zich aan en als de voet in aanraking komt met een tripang, dan wordt die opgeraapt en in een boot geworpen. Zij visschen ook in dieper water, waarbij zij door inlandsche duikers geholpen worden, die daarin zeer bekwaam en vlug zijn; kunnen zij die duikers niet krijgen, dan bedienen zij zich van ijzeren dreggen, die aan een langen bamboe bevestigd zijn.

Er bestaat nagenoeg geen eiland in den Indischen archipel, waar de tripang niet gevonden wordt. Het grootste gedeelte wordt door inlandsche vaartuigen naar Makassar gebracht, en van daar naar China uitgevoerd. Van Java bedraagt de hoeveelheid tripang, die jaarlijks naar China gaat, slechts 6000 pikol, van Makassar acht of negen duizend pikol. De gemiddelde hoeveelheid, die jaarlijks in China wordt aangebracht, berekent men op 90.000 pikol, en aan de navraag kan nooit voldaan worden. Zoowel op de noord- en noord-westkust van Nieuw Holland, waar de tripang in overvloed gevonden wordt, als op Nieuw-Guinea en op de kusten van vele andere eilanden, zoude de tripang-visscherij voor Europeanen met kleine vaartuigen wellicht zeer voordeelige uitkomsten kunnen opleveren.

De wijze van bereiding is zeer eenvoudig. Wanneer zij te huis komen, worden de slakken dadelijk uit de boot genomen, en omtrent een half uur lang in een ijzeren ketel over het vuur gehangen, waarna zij op den grond worden uitgeschud. Dan begint het openen der slakken, dat bewerkt wordt door eene insnijding in de lengte over den buik van het dier, met een scherp mes. De tripang's worden daarna weder in den ketel gedaan, en gedurende drie uren in zout water gekookt, dat veeltijds

met de een of andere boomschors vermengd is, waarna de buitenste huid begint af te schilferen. Dan zijn zij genoegzaam gekookt, het water wordt er afgegoten, de slakken afgedroogd, en in de droogschuren (smalle met matten overdekte hutten) uitgespreid op horden van gespleten bamboe, die dicht onder de daken zijn aangelegd. Elke slak wordt met het opengesneden gedeelte naar beneden geplaatst. Een vuur wordt onder de horden aangelegd, en de rook daarvan droogt de tripang spoedig genoegzaam, om ze in korven te pakken, en aan de markt te brengen. De geheele bereiding is, gelijk men ziet, zeer eenvoudig, en de gereedschappen zijn van weinig waarde.

Het valt moeielijk, eene berekening te maken van de hoeveelheid tripang, die jaarlijks van de Noord- en Noordwestkust van Nieuw-Holland wordt uitgevoerd. Tusschen de dertig en veertig vaartuigen (prauwen) van twintig tot zeventig ton metende en met eene bemanning van ongeveer twaalfhonderd mannen, worden tot deze visscherij gebezigd. De bemanning ontvangt geene bezoldiging, maar geniet een aandeel in de opbrengst, omtrent gelijk bij de walvischvaart en de koraalvisscherij in de Middellandsche Zee. De levensmiddelen en andere benoedigheden worden door Chineezen en Hollandsche handelaren te Makassar voorgeschoten, die daardoor op de geheele vangst recht verkrijgen tegen eenen prijs, die van te voren bepaald is, en die natuurlijk altijd beneden de wezenlijke waarde blijft.

De tripang is een leelijk uitziende zelfstandigheid, van eene vuil bruine kleur, hard en scherp, die nauwelijks eenige beweegkracht bezit en weinig teekenen van leven

geeft. Men vindt ze tot twee voet in lengte en tot zeven en acht duim in omtrek. Echter is een span lengte en een omtrek van twee en drie duim de gewone grootte. De kwaliteit of de waarde van den visch hangt volstrekt niet af van de grootte, maar van de eigenschappen die niemand kennen of onderscheiden kan, dan degene, die langdurige en nauwkeurige kennis van den handel in dit artikel bezit. De Chineesche handelaren in tripang zijn nagenoeg de eenigen, die de noodige kennis van die eigenschappen bezitten, en zelfs de inlandsche visschers zijn meesttijds niet daarmede bekend, en laten de lading door Chineezen sorteeren, wanneer zij in de haven terugkomen. De sorteering voor den handel, die de Chineezen maken, is zeldzaam en eigenaardig. Aan de markt te Makassar, de belangrijkste stapelplaats voor dit voortbrengsel der visscherij, worden niet minder dan dertig soorten onderscheiden, die in waarde van *f* 12.50 de pikol tot veertienmaal dezen prijs verschillen en waarvan elke soort eenen welbekenden naam draagt.

XIX.

Weken waren voorbijgegaan en nog altijd waren de fortuinzoekers niet naar de beschaafde wereld teruggekeerd. De reden hiervan was, dat Tukker, ten einde de tripang meester te worden, dáár, waar dat dier voornamelijk gevangen wordt, een tocht had willen doen naar de kust van Nieuw-Holland.

Het was hem bekend, dat de Makassaarsche tripangvisschers elk jaar in de maand December hunne stoute tochten ondernemen naar de noordwest- en noordkust van het vasteland van Australië. Geheele vloten trekken daarheen, om dit dier daar te vangen en te bereiden. Beveesd, dat de Chineesche handelaren op de Key- en Aroe-eilanden hem zouden dwarsboomen in zijn voorneemen om de tripang op te koopen, had hij dus besloten de Makassaarsche visschers aldaar op te zoeken en te pogen met die lieden overeenkomsten aan te gaan voor de levering zoo mogelijk van alles wat zij vingen. Zoo dra hem dit gelukt zou zijn, zou men naar Makassar teruggaan. De heer Bancroft zou van daar naar Batavia reizen, om vervolgens over Europa naar Amerika te gaan en Tukker zou het noodige verrichten om met de Pionnier alles over te brengen tot oprichting van een handelshuis te Dobbo.

In dezen stand van zaken besloot de heer Bancroft Tukker te vergezellen, alleen echter op voorwaarde dat de reis niet zou geschieden met de Pionnier, maar met de Inlandsche prauw, waarmede zij gekomen waren. Dit vond Tukker gereedelijk goed; want hoewel hij eene volledige bemanning had aangeworven voor de Pionnier, die hij dagelijks liet oefenen, durfde hij het nog niet goed aan om met hen eene reis te beginnen.

De prauw onderging eenige verbetering, voornamelijk wat het logies betreft en voor alle zekerheid wapende men zich geducht met geweren, sabels, pieken, enz., terwijl een licht, gemakkelijk te hanteeren kanon van de Pionnier op de prauw werd overgebracht, en toen ving men vol moed den tocht aan.

De reis werd door allerlei goede omstandigheden begunstigd. Prachtig weer en een flinke bries deden de prauw vlug over het water glijden en maakten dat de zeereis op dit kleine vaartuig tot de aangenaamste oogenblikken behoorde. Er was met de eenvoudige inrichting van het geheele scheepje zoo weinig te doen, dat Tukker gelegenheid te over vond om zijne manschappen in den wapenhandel te oefenen. Voornamelijk onderwees hij hen in het schieten met het geweer en de behandeling van het kanon. Bancroft begon hem daarin al spoedig te helpen, want als oud-planter had hij dikwijls genoeg zijne bezittingen tegen de Roodhuiden moeten verdedigen. Over het algemeen was de bemanning van de prauw verzot op schieten en maakten de meesten snelle vorderingen. Ook met het kanon ging het weldra vrij goed en het hielp bovendien ook wel, dat Tukker hen door kleine geschenken aan de winners uit te reiken, aanmoedigde hun best te doen.

Zoo gingen de dagen genoeglijk om. Ontmoetingen had men in deze weinig bezochte zeeën niet en in de lange avonden, in het maanlicht op het dek doorgebracht, vertelden Tukker en Bancroft elkander sommige episoden uit hun levensloop.

Zoo had Tukker juist op een avond de expeditie op Ceram verteld, toen Bancroft, die een tijd in gedachten had gezeten, zeide: — Het is hier toch een zonderling land; ik dacht dat Amerika al vrij vreemde toestanden opleverde, maar hier is het nog vreemder. Naast de beschaving de gruwelijkste barbaarschheid, zooals nu weer die geheime vereeniging daar op Ceram. Wat was dat eigenlijk voor een genootschap, dat Kakihan-verbond?

— Wel, eigenlijk niets anders dan een middel van de geestelijken, de priesters, om het volk onder den duim te houden. Die kerels regeeren op die wijze door op de verbeelding van het volk te werken en met allerlei geheimzinnige bedriegerij hen aan hunne bovenaardsche macht te doen gelooven.

— Zijt ge op de hoogte van dat verbond?

— Tamelijk, antwoordde Tukker, ik heb er op Ceram natuurlijk het een en ander van vernomen.

— Vertel het mij eens, als ge wilt, de avond is nog zoo lang en met dit prachtige weer heb ik nog volstrekt geen lust om te gaan slapen.

— Met alle genoegen, antwoordde Tukker, en na een versche sigaar te hebben ontstoken, deelde hij het volgende mede:

Het Kakihan-verbond is eene instelling van zeer ouden datum. Het bestond reeds vóór de komst der Portugeezen en Hollanders in Indië; waarschijnlijk had het zijn ont-

staan te danken aan de voortdurende twisten en oorlogen tusschen de stammen van Patasiwa en Patalima.

Het doel, dat men bij de instelling voor oogen had, was de eendrachtige bevordering der belangen van de Patasiwa's en de vereenigde afwering van elken binnen- en buitenlandschen aanval, inzonderheid van de Patalima's. Was het verbond derhalve in den aanvang een zuivere politieke instelling, in verloop van tijd werd het in de godsdienstige instellingen der Patasiwa's ingeweven, en van lieverlede door de sluwe priesters uitsluitend aangewend, om hun aanzien bij en hun gezag over het volk te handhaven en elken vreemden invloed van buiten te weren. Iedere poging der Oost-Indische Compagnie tot verspreiding van Christendom en beschaving onder de strandbewoners en Alfoersche stammen in het binnenland vond dus tegenstand, terwijl iedere stap tot vestiging en uitbreiding van het Europeesch gezag met kracht werd tegengewerkt.

De drie kapala's saniri der landsvergaderingen aan de rivieren van Talla, Sapoelewah en Etty, zijn tevens opperhoofden van het Kakihan.

Het is schier ongeloofelijk, welken diepen eerbied het volk voor deze hoofden heeft en welk een onbeprekten invloed zij er op uitoefenen. Het volk toch beschouwt hen, in weerwil van het door hen gepleegde bedrog, als wezens, die met eene bovennatuurlijke kracht zijn toegerust, en het vermogen bezitten om rampen, hun van hoogerhand toebeschikt, af te weren. Vandaar dan ook, dat het, bij onvruchtbare jaren of bij het uitbreken van eene ziekte, zijn toevlucht tot hen pleegt te nemen, ten einde door hunne voorbidding het gevaar af te wenden;

terwijl het in gewone gevallen, zoals bij het aanleggen van een tuin, het ondernemen van een tocht, enz. geen besluit durft te nemen, voordat de Maoewens zijn geraadpleegd. In zaken, die het Kakihan betreffen, volgt zelfs de regent de bevelen des priesters op en zal hij het niet licht wagen zich tegen hen te vergrijpen, wel wetende, dat hij zijn leven daardoor op het spel zet.

De priesters vormen te zamen een raad, bekend onder den naam van Maoewens-raad, voorgezeten door den Opperpriester Maoewen Bezaar, (ook Maoewen Lalamina genaamd), die ter overbrenging der bevelen een gerechtsbode te zijner beschikking heeft. De rechtsmacht van het maoewens-gerecht strekt zich alleen uit over de ingewijden, leden van het verbond; en hoewel zijne bemoeiingen zich aanvankelijk schenen te bepalen tot vergrijpen tegen de instelling, zoo zijn ze echter van lieverlede uitgebreid en omvatten thans ook andere feiten en maatregelen van het bestuur, die in hunne gevolgen de kracht, de instellingen en den invloed, dien het verbond op het volk uitoefent, zouden kunnen verzwakken. Zoo werd ruim 20 jaren geleden de oude regent van Warsawoe door den Maoewens-raad ter dood veroordeeld, omdat hij op last van het Europeesch bestuur de vaccine (waartegen bij de Cerammers een vooroordeel bestond) in zijne negorij had ingevoerd, zonder den raad vooraf te hebben geraadpleegd. In dien raad was de eigen zoon van den regent tegenwoordig; uit vrees voor vervolging durfde hij het evenwel niet wagen, zijnen vader te waarschuwen voor het gevaar, dat hem boven het hoofd hing. Eerst op den dag, waarop de moord zou geschieden, zeide hij: »Vader, gij moest vandaag niet zoo overal

rondloopen, blijf liever tehuis." 't Was echter tevergeefs; de oude man ging aan zijne dagelijksche bezigheden en viel weldra in de nabijheid der negorij onder het moordend staal zijner beulen.

XX.

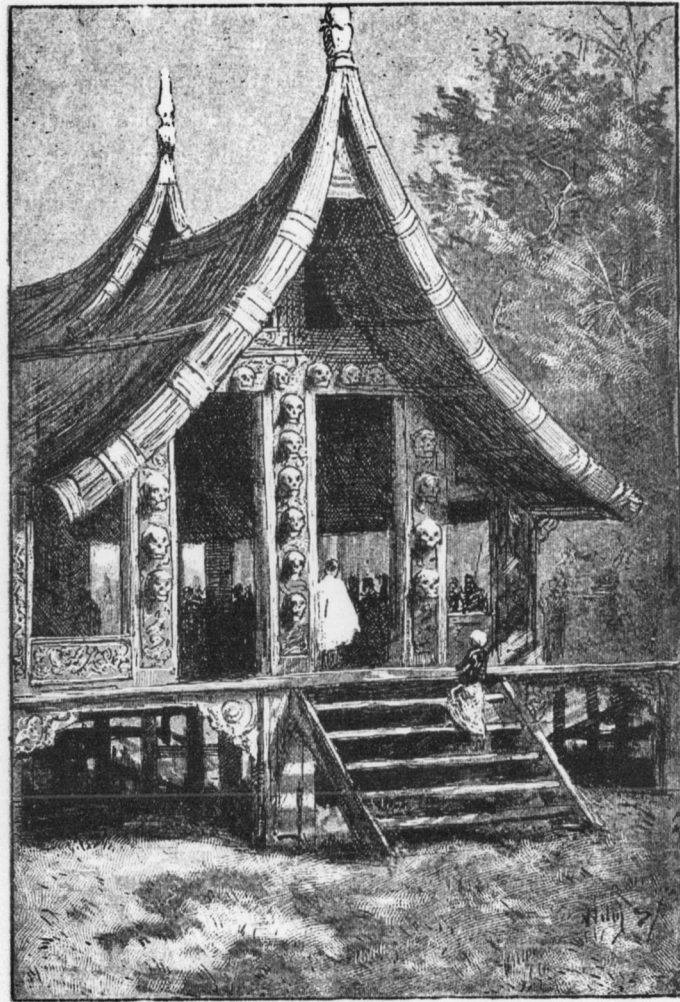
De Maoewens-raad houdt zijne zitting in het Kakihan-huis, dat diep in het bosch is gebouwd, teneinde het aan de blikken van het Europeesch bestuur en van vreemdelingen te onttrekken. Ieder Kakihan-huis draagt een eigen naam, ontleend aan de wijk of het geslacht van den opperpriester. In sommige negorijen vindt men zelfs meer dan één Kakihan-huis.

De straffen, die door den maowens-raad worden toegepast, bestaan in boete en doodstraf.

De doodstraf wordt alleen toegepast op zware vergrijpen, waaraan de leden zich hebben schuldig gemaakt.

Geen vergrijp is zoo zwaar als het verraden der geheimen van het verbond.

Wanneer een lid, zij het een negorij-hoofd of gewoon inlander, door een ander van verraad wordt beschuldigd, stelt men hem niet in de gelegenheid om zich op die aanklacht te verdedigen, maar wordt zijn proces onmiddellijk met de grootste geheimzinnigheid gemaakt en zijne veroordeeling uitgesproken, zonder dat hij het gevaar kent, dat hem boven het hoofd hangt. Aan zijne medeleden, somtijds aan zijne eigen familie, wordt alsdan opgedragen het vonnis ten uitvoer te leggen. Deze zijn gehouden aan dien last gevolg te geven; want de minste

Het Kakihan-huis. (Bladz. 104).

onwil of de geringste waarschuwing aan den veroordeelde wordt eveneens met den dood gestraft.

De uitvoerders volgen daarop de gangen van het slachtoffer dat hun is overgeleverd, en zoodra zij zich van hem hebben meester gemaakt, binden zij hem aan handen en voeten en brengen hem naar het Kakihan-huis, slaan hem het hoofd op den hoofdpaal af en hangen het ten toon. Soms wordt list gebruikt om het slachtoffer in handen te krijgen: of men lokt hem naar een eenzame plaats, of de priesters bepalen, dat er een feest aan het Kakihan-huis zal plaats hebben, waarbij al de ingewijden moeten tegenwoordig zijn; en terwijl men zich daar aan allerlei vermaken overgeeft, wordt op een teeken van den opperpriester de veroordeelde gevat en gebonden, vervolgens met het hoofd op den hoofdpaal gelegd en ten aanschouwen van vader, zoon of broeder onthoofd. Na deze straoefening keeren de feestvierenden met een schijnbaar treurig en bedrukt gelaat naar de negorij terug en vertellen aan de nagelaten betrekkingen van den vermoorde, dat hij in den grond verzonken of naar zijne voorouders gegaan en dus uit hunne oogen verdwenen is.

Volgens opgave van Kakiay zijn te Panlohy twee leden, Tomaurie en Saipati genaamd, op de omschreven wijze gedood; hunne schedels worden tot den huidigen dag in het Kakihan-huis bewaard, om tot waarschuwing te strekken voor een iegelijk, die zich aan verraad zou willen schuldig maken.

Voor de aanneming, die op eene indrukwekkende wijze moet geschieden, worden de jongelingen door den priester van hunne soa gedurende 6 à 9 dagen feestelijk

onthaald. Zoodra de dag is bepaald, waarop de aanneming van nieuwe leden zal plaats vinden, wordt een wild varken gevangen en in het huis des opperpriesters opgesloten. Den dag, voordat de plechtigheid begint, wordt het in optocht naar het Kakihan-huis gebracht en versierd met kransen, die door eenige leden vervaardigd zijn van jonge goemoetoebladeren, den avond te voren heimelijk geplukt. (Deze kransen worden gezegd van den duivel afkomstig te zijn). Vervolgens gaat de opperpriester derwaarts en slacht het varken, door het met een stuk hout, in den vorm van een hamer, zoo lang op den kop te slaan, tot het dood is; daarna opent hij het lijf met een lans van bamboe-sera, vangt het bloed op en bewaart het in vaatwerk van sahani-sago.

De dag der aanneming aangebroken zijnde, verzamelen zich de priesters, de leden en de nieuwelingen ten huize van den opperpriester, van waar men zich gezamenlijk naar het Kakihan-huis begeeft. Vooraf echter wordt den nieuwelingen de Agidakoe aangetrokken en hun aangezicht met een kain patola bedekt, opdat zij niets kunnen zien. Bij het verlaten van de woning des opperpriesters wordt ieder nieuweling door twee leden, masola geheeten, aan de hand geleid. Aan het Kakihan-huis gekomen, wachten allen zoo lang buiten, tot de kapitan-tanah, die binnen het huis is, op de bamboe-pijp geblazen heeft, waarna de nieuwelingen door hunne masola's worden binnengeleid, eerst die uit de wijk van den opperpriester, dan die van de andere priesters. Binnengetreden worden de eersten op de zitbank aan de rechterzijde en de laatsten aan de linkerzijde geplaatst. Nu omwinden de priesters den hoofdpaal met goemoetoebladeren, loopen ieder 9

maal, ten teeken, dat zij tot de Patasiwa's behooren, op de bamboe-pijp blazende, om de pijp en gaan eindelijk aan den voet van den paal zitten eten.

Nadat zij verzadigd zijn, nemen de leden het overschot weg en eten met de nieuwelingen op de zitbanken.

Nu gelast de kapitan-tanah den nieuwelingen met de beenen kruiselings op de bank te gaan zitten en de geopende handen op elkander te leggen, alsof zij iets willen opvangen; daarna neemt hij zijn blaaspijp, zet het onderste gedeelte op de geopende handen en begint door den bamboe beurtelings ieder toe te spreken. Hij vermaant hen ernstig, ja, bezweert hun bij de booze geesten, (seitan), nooit iets te zeggen van hetgeen zij in het Kakihan-huis gezien en gehoord hebben. Hij spreekt aldus:

»Draagt zorg nooit te spreken over zaken van het Kakihan, waarin gij thans ingewijd zijt, nòch met uwe moeder, broeder of zuster, nòch met iemand uwer naastbestaanden. Wat de menschen u ook doen zullen, al wil de Compagnie u uit de negorij verbannen, draagt zorg aan niemand opening te geven van deze zaken. Zegt nooit, dat de stem, die in het Kakihan-huis gehoord is, een menschenstem was, maar dat de duivel tot u gesproken heeft; voorts dat hij u gedood en door onze voorbidding weder levend gemaakt heeft. Blijft daarbij getrouw aan elkander.

Als een vijand onze negorij komt aanvallen, zult ge hem bevechten, zoolang gij kunt; als de Compagnie met eenige negorij der Patasiwa's oorlog voert, wacht u dan de Compagnie te helpen en hen, die het Kakihan-teeken dragen, te verraden.

Als gij dit alles niet opvolgt, zullen wij u vatten,

hier in dit Kakihan-huis brengen en uw hoofd op den hoofdpaal afslaan.

Na deze woorden heffen de nieuwelingen de handen omhoog en kussen het onder eind van den bamboe, ten teeken hunner plechtige verbintenis.

Eindelijk komt de opperpriester, houdt hun nogmaals hunne verplichting voor, vermaant hen getrouw te blijven aan hunne beloften en neemt vervolgens een stuk bamboe-soeanggi van een span lang en twee vingers breed en klapt hen daarmede kruiselings op den rug. Priesters, leden en nieuwelingen geven zich daarna aan allerlei vermaken over; ieder blaast op zijn bamboe-pijp en springt in het midden des vertreks rond.

Den volgenden dag worden de masola's naar de negorij gezonden, om de moeders of zusters van de adepten op te roepen en haar te laten zien, dat de Nitoe (duivel) hen gedood heeft. Daartoe heeft men zoovele lanssen als er nieuwelingen zijn, in het varkensbloed gedoopt en op het voetpad, dat van de negorij naar het Kakihan-huis leidt, in den grond gestoken, in dier voege, dat die van de adepten uit de wijk des opperpriesters aan den oostkant en die van de andere priesters aan den westkant staan. Wanneer dan de vrouwen daarbij komen, gelooven zij, dat de duivel werkelijk hare zonen of broeders gedood heeft en beginnen zij te jammeren en te schreien.

Negen dagen blijven de nieuwelingen in het Kakihan-huis, worden iederen dag gebaad en lichaam en hoofd met olie en kurkuma ingesmeerd, om hun het aanzien te geven, alsof de duivel hen verslonden heeft.

Op den vierden dag gaan de masola's, onder het zingen van het bekende alfoersche krijgslied »Oho, hya,

onhoë, on hya, hoi," naar de negorij, om aan de familiebetrekkingen de blijde tijding te brengen, dat de duivel, op voorbedding van de priesters, de nieuwelingen weder heeft levend gemaakt. De ouders verheugen zich dan zeer, en maken eten gereed, om het aan hunne kinderen te brengen; dit wordt dagelijks tot den negenden dag toe herhaald. Wanneer de dragers het eten brengen, en aan de plaats komen waar de lansen in den grond zijn gestoken, kloppen zij op een aldaar geplaatsten bamboe, om iemand uit het Kakihan-huis te roepen die het eten in ontvangst neemt.

Den 7den of 8sten dag wordt den adept op de volgende wijs het teeken op de borst of arm gegeven: Na van het sap van laborbladeren en roet of dammer-aanzetsel (zwartsel uit den walm van brandende dammer gevormd) een soort van inkt gemaakt te hebben, worden drie of vier doornen van den djeroknipsisboom bijeengebonden, in den inkt gedoopt en de jongelieden daarmede op de borst, soms op de rechter- en linkerzijde der borst te gelijk, en soms ook op de armen beprikt; daarna viert men feest tot den volgende dag, waarmede de plechtigheid is afgelopen.

Vóór het verlaten van het Kakihan-huis, geeft de priester aan iederen nieuw ingewijde een stok in de hand van een el lang en voorzien met gaten in de uiteinden, waarin kippen- of kasuarisvederen gestoken zijn, zooals dit op de schilden der Alfoeren gebruikelijk is. Die stokken, zegt men, heeft de duivel hen bij het weder levend maken te dragen gegeven. Met neergebogen hoofd keeren zij naar de woning van den opperpriester terug, onderweg den stok schuddende, alsof zij beven, opdat

ieder die hen ziet, denke dat de duivel hun dien werkelijk te dragen heeft gegeven.

Indien een hunner stout genoeg ware het gelaat op te heffen, de priesters en leden zouden hem ongetwijfeld terstond dooden.

Den volgende dag worden de nieuwelingen naar de rivier gebracht om te baden; zij besmeren daarna hun lichaam met olie en kurkuma, eten nogmaals bij den opperpriester en keeren eindelijk naar hun eigen huis terug. Daar gedragen zij zich zonderbaar, en gaan het huis achterwaarts in, alsof zij niet weten wat zij doen; het lid, dat ieder hunner begeleidt, doet hen nederzitten op een matje en geeft hun een kakoja (een soort van mat) en een bord in de hand; zij spreken met niemand, als waren zij door de beroering des duivels stom geworden, en geven slechts door teekenen hunne behoeften te kennen. Wordt hun voedsel gegeven dan houden zij het bord omgekeerd en eten niets, omdat de omstanders moeten gelooven, dat zij door den duivel gevoed zijn; indien zij echter werkelijk honger hebben, begeven zij zich op een eenzame plaats in het bosch, om daar het voedsel te gebruiken dat zij ongemerkt in hunne kakoja verborgen. Dit gedrag duurt drie dagen; 's nachts slapen zij in het huis van den opperpriester, om te verhoeden dat zij de geheimen aan hunne familie verklappen en eerst den vierden dag beginnen zij weder als gewone stervelingen te eten en te spreken.

Bij het verlaten van het Kakihan-huis wordt hun ten strengste verboden pisang, aboe-aboe of kombilie (eene soort van aardvrucht) te eten, totdat een volgende aanneming van nieuwe leden heeft plaats gehad. Ook mag

gedurende 20 of 30 dagen hun hoofdhaar niet door moeder of zuster gekamd of schoongemaakt worden; eerst na verloop van dien tijd brengt de opperpriester hen op een eenzame plaats in het bosch en snijdt midden op het hoofd een vlok haar weg, hetwelk moet verbeelden door den duivel te zijn gedaan. Dit schijnen de priesters in lateren tijd ingevoerd te hebben, om hun invloed als wezens die met de booze geesten in betrekking staan, bij het volk te bevestigen.

XXI.

Men was over de bank van Saoul heengekomen en naderde de kust van Nieuw-Holland, de plaats waar de tripang-visschers nu moesten vertoeven. Des avonds, tegen zonsondergang, kreeg men land in het gezicht en tevreden het doel der reis bijna bereikt te hebben, hoopte men den volgenden dag de plaats te vinden waar de visschers zich moesten bevinden. Een paar van de bemanning waren er reeds vroeger geweest en wisten nagenoeg de plaats waar de Makassaren gewoon waren tijdelijk hunne tenten neder te slaan.

Maar den volgenden morgen, terwijl men langzaam de kust volgde, hoorde men opeens, tot aller verbazing, schoten, waaronder Tukker en Bancroft duidelijk die van kanonnen en van geweren meenden te onderscheiden.

Wat kon dit zijn? Geen wonder dat men elkander verbaasd aankeek. Was er een schip in den omtrek of waren het misschien zeeroovers?

Deze laatste veronderstelling deed den heer Bancroft sidderen. Met ontzetting haalde hij zich het tooneel van dien nacht voor oogen en hij vroeg zichzelf af, of hij misschien andermaal in handen zou vallen van dat schuim van Indië.

Tukker intusschen sloeg terstond de handen aan het

werk om alles voor een mogelijk gevecht gereed te maken. De wapens werden boven gebracht en gereed gelegd, patronen uitgedeeld en het kleine kanon schoongemaakt, geladen enz... kortom, binnen enkele uren had aan hoord van de prauw de grootste verandering plaats gehad,

Na zich te hebben overtuigd uit welke richting het geluid der schoten kwam, werd daarheen koers gezet. Nog een paar lappen zeil werden aangeslagen, zoo goed en kwaad als dit op dit vaartuig kon geschieden, en toen onderzocht Tukker de kustlijn met zijn kijker. Maar hoe hij ook keek, nergens was nog iets te ontdekken. En toch klonk aanhoudend door dat vuren, dat geluid van schoten.

Iedereen was in spanning geraakt en de opgewondenheid onder de bemanning was groot. Zij klommen zoo hoog mogelijk om iets te ontdekken, zij beraadslaagden welke roovers het zouden zijn: van Nieuw-Guinea of van Ceram, Alfoeren of Papoea's, en het algemeen gevoelen was, dat zij een Europeesch schip aanvielen. Vandaar dat geweervuur met kanonschoten vermengd.

Nog hield de getande kust voor hen verborgen wat in eene buiging van den oever gebeurde. Toen men echter bij het steeds duidelijker wordend schieten opeens dien hoek te boven was, zag men een zonderling tafereel.

Een drietal groote, zwaar bemande zeerooversprauwen waren bezig een aanval te doen niet op een Europeesch koopvaarder, maar op eene soort van kolonie van Inlanders, aan het strand aldaar gesticht. Men zag aarden verdedigingswerken met lilla's bewapend en een groot aantal kleine prauwen vlak aan en gedeeltelijk op den

oever. Verder stonden er eenige hutten en getuigden verdere inrichtingen, dat men hier met eene nederzetting te doen had.

— Daar zijn ze nu! riep plotseling een der mannen, daar ben ik zelf vroeger ook geweest; 't is nog dezelfde plaats!

— Wat? vroeg Tukker.

— De tripang-visschers, heer, zeide de man.

— Zoo! zeide Tukker, duivels Bancroft, dan geloof ik dat wij net op een gunstig oogenblik komen. Die lieden worden aangevallen door zeeroovers en nu kunnen wij ons verdienstelijk maken door een handje mee te helpen om die heeren bandieten te verjagen.

De manschap had intusschen op bevel van Tukker de wapens opgenomen. Het kanon werd gericht en de Nederlandsche vlag ontplooid.

Het eerste schot uit het kleine kanon had reeds goede uitwerking, het sloeg een stuk van de verschansing van een der prauwen weg en scheen verder nogal verwoesting aan te richten, die men niet kon zien.

De uitwerking intusschen van dit onverwachte schot was verbazend. De zeeroovers hielden opeens met vuren op en keken naar dien nieuwen vijand, die daar zoo onverwacht op het tooneel van den strijd verschenen was. Van den oever daarentegen steeg een donderend hoera op en de woorden: »de Compagnie" liepen van mond tot mond.

Intusschen, al mochten de roovers verbaasd zijn, bevreemd waren zij nog niet. Onmiddellijk schenen zij besloten wat te doen. Een der drie rooversprauwen scheidde zich van hare makkers en kwam op de prauw

af, met de bepaalde bedoeling het gevecht met haar op te nemen.

Niemand meer verheugd dan Tukker over deze beslissing. Stuk voor stuk wenschte hij ze alle drie achter elkander wel te ontvangen. Zoodra dan ook de rooversprauw dicht genoeg genaderd was, gaf hij, na goed gemikt te hebben, vuur.

Een der roovers, die tandakkend de onzen uitdaagde, werd door dit schot als het ware weggeveegd. Men zag zijn gehavend lichaam in de golven verdwijnen.

Een verschrikkelijk gegil steeg uit de prauw op, toen werden de riemen met nog grooter spoed gehanteerd en als zij zoo doorgingen zouden zij onze prauw spoedig enteren.

Nogmaals trof een schot en verbrijzelde eenige riemen aan de eene zijde; de prauw kreeg daardoor plotseling een zwaai naar rechts en draaide bijna als een tol in de rondte.

Met gespannen aandacht stonden allen dat aan te zien. Bancroft bleek, bij de herinnering aan het doorgestane leed, wilde telkens het kanon richten, maar Tukker, die wel bespeurde hoe zenuwachtig Bancroft was, achtte het zekerder dit zelf te doen.

Hij had snel doen laden toen de prauw zoo begon te zwaaien en nu met schroot; zoodra de prauw voor de tweede maal den voorstevan naar de onze had gericht, gaf hij vuur.

Het schot had een verschrikkelijke uitwerking. Daar het op den voorstevan gericht was geweest, streek het schroot over de geheele lengte van de prauw en wondde of doodde een aantal roovers.

Tengevolge van dit schot sprongen gewonden en niet-gewonden verschrikt op en dat wel in zoo'n verwarring, dat de prauw plotseling omsloeg.

Een luid hoera! ging van onze prauw en aan den wal op. Alle roovers lagen in het water te spartelen, de gewonden zonken spoedig en de andere zwommen met de meeste snelheid naar de andere rooversprauwen toe, die reeds haar vuur op de tripang-visschers gestaakt hadden.

Geen enkele zwom in de richting van Tukker's vaartuig. Zij begrepen maar al te goed, dat hun daar niets dan een kogel of een slag met een riem wachtte en spanden dus hunne uiterste pogingen in; doch slechts aan een vijftal gelukte het de prauwen te bereiken.

Ondertusschen had Tukker het vuur geen oogenblik gestaakt, maar dit nu gericht op de beide andere prauwen. Eenige oogenblikken schenen deze besluiteloos wat te doen; toen echter zag men de riemen met kracht hanteeren en eensklaps namen de zeeroovers de vlucht.

XXII.

Het vreugdegeroep, dat bij deze onverwachte vlucht van den wal opging, werd door een luid hoera van boord beantwoord. Tukker zond den roovers nog een paar schoten na en wendde toen den steven naar den wal.

Een aantal prauwen staken dáár opeens van wal en kwamen de groote prauw tegemoet, om de bemanning eene goede ligplaats te wijzen, zoodat binnen weinige oogenblikken Tukker's vaartuig voor anker lag en hij zich met de zijnen aan land kon begeven, omringd door een joelende troep visschers, die niets anders deden dan »Hoera voor de Compagnie!» te roepen.

Op een door een aantal hutten omgeven rond pleintje, nam men op de terstond uitgespreide matten plaats en nu vernam Tukker van de tripang-visschers het volgende:

Zooals zij altijd deden, hadden zij, terstond nadat zij ter uitoefening van hun bedrijf hier waren aangekomen, hunne hutten gebouwd en eene soort van schans opgetrokken, die zij met de lichte kanonnetjes uit hunne prauwen hadden bewapend. Dat die voorzorgen goed waren, bleek reeds binnen enkele dagen, toen, op een morgen, zich een zeerooversprauw voor de kust vertoonde. In allerijl had men zich toen klaar gemaakt voor het gevecht en den aanval gelukkig afgeslagen. Den daarop-

volgenden dag waren de roovers teruggekomen met twee prauwen, maar ook toen had men ze, dank zij de dappere verdediging tot den terugtocht gedwongen. De aanval van heden was echter het hevigst geweest en ditmaal hadden zij groot gevaar geloopt het onderspit te delven, daar hun aantal zeer verminderd was door het vertrek van een groot deel van hunne makkers, die elders aan de kust een plaats waren gaan bezoeken, waar het van tripang moest wemelen. Gelukkig was Tukker met de zijnen nog juist bijtijds komen opdagen om hen van het harde lot der slavernij te redden.

Hunne dankbaarheid was grenzeloos. Met de grootste overdrijving, hun eigen, verhieven zij Tukker tot in de wolken.

Zoo bleef men een geruimen tijd praten over de gebeurtenissen van den dag. Tukker, die veel vragen had gedaan, zeide, nadat hij eenigen tijd had zitten denken:

— Die lui moeten dan hier in den omtrek eigenlijk eene nederzetting hebben, zou men denken.

— Waarom? vroeg de heer Bancroft.

— Wel, let eens op: den eersten dag zijn zij met één prauw gekomen, den volgenden dag met twee en heden eindelijk met drie. Wie weet of zij morgen niet met vier vaartuigen zouden zijn gekomen. Dat bewijst, dat zij ergens een hoofdkwartier hebben, waar die andere vaartuigen zijn achtergebleven, terwijl de eerste hier kwamen.

— Ja, dat is waar, zeide Bancroft, het is ten minste moeilijk aan te nemen, dat die lui in de open zee liggen te wachten, terwijl de andere op expeditie uit zijn.

Een van de aanwezige hoofden der visschers merkte

nu op, dat zij van meening waren, dat de zeeroovers ergens een kampong moesten hebben, waar zij ook zeker nu weer heen waren gegaan.

— Ja, ja, zeide Tukker, er is geen twijfel aan, en die kampong of wat het ook moge wezen, moeten we derhalve zien op te zoeken en verwoesten.

— Gemakkelijk gezegd, merkte de Amerikaan op, maar wie weet hoe sterk die zeeroovers zijn en vooral nu, na eene ontmoeting met ons, zullen zij zich wel in geduchten staat van verdediging stellen.

— Er was ook een blanke bij hen, zeide opeens een der visschers.

Tukker keek den spreker verstomd van verbazing aan.

— Wat zegt ge daar? vroeg hij eindelijk.

— Er was ook een blanke bij hen, herhaalde de man, en een tiental stemmen bevestigden dit ongewone nieuws.

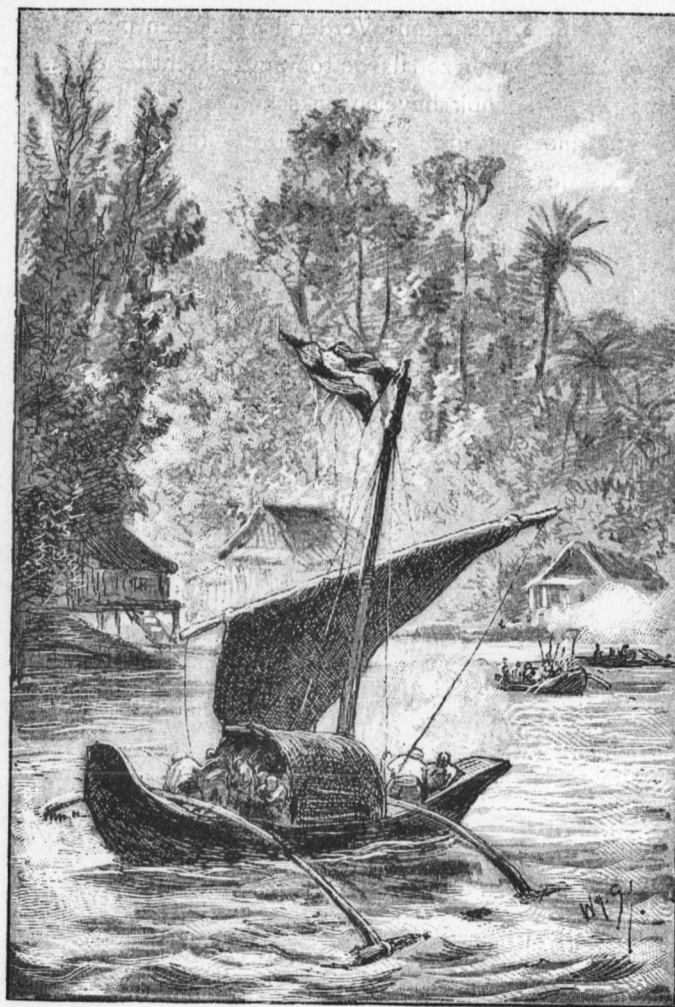
— Ja, het was een blanke, bij den tweeden aanval was hij medegekomen, later hadden zij hem niet meer gezien, vertelde nu een ander.

Tukker was nog zeer verbaasd. Hij schudde aldoor het hoofd en zeide: — Dat is onmogelijk, een blanke, laat het dan een Hollander of een ander zijn of wat ook, dat is niet mogelijk. Hoe zou een blanke hier onder de Papoesche zeeroovers komen?

— Op dezelfde wijs als ik er onder gekomen zou zijn, als zij mij gevangen hadden genomen en medegevoerd, zeide de heer Bancroft.

— En hoe zag hij er wel uit, die blanke? vroeg Tukker nu.

Ja, men had hem slechts op het vaartuig gezien, niet van dichtbij. Hij droeg een blauwe jas met zilveren

Een verschrikkelijk gegil steeg uit de frauw op. (Bladz. 116).

knoopen, zooals de heer Bancroft er een aanhad, en een wit linnen pantalon. Verder had hij een pet op met een gouden band, zooals de toewan resident te Makasser droeg. Hij gaf ook bevelen en schoot met de kanonnen.

Een ander voegde er nog bij, dat hij net zulk haar had als de Papoea's.

Tukker, die vergeefsche moeite deed om te bedenken hoe die zonderlinge berichten konden zijn te rijmen met elkander, hoorde deze laatste bijzonderheid niet goed genoeg, om er zijne aandacht bij te bepalen. Het was hem nog steeds niet duidelijk, hoe die blanke onder de Papoesche zeeroovers kon komen en dan nog wel als bevelhebber. Wie duivel was die vent?

— Is er in den laatsten tijd geen schip gestrand in deze buurt, vroeg de Amerikaan, of kan er misschien een schip zijn afgeloopen, zooals gijlieden dat noemt?

Neen, Tukker wist van niets en ook de visschers konden zich niet herinneren, dat zoo iets gebeurd was.

Het geval bleef een raadsel, waarvan de oplossing niet anders scheen verkregen te kunnen worden, dan door de schuilplaats der roovers op te zoeken.

Hiertoe werd dan ook na langdurige overweging besloten. De tripang-visschers, die toch niet met rust hun bedrijf uitoefenen konden, besloten den heer Tukker te vergezellen. Met deze versterking durfde Tukker ze best opzoeken. Zij bewapenden hunne prauwen weder met de kanonnetjes van de schans, namen alles wat waarde had mede of begroeven dat, en lieten voor de uitgezonden kameraden een bericht achter, opdat deze weten zouden waar zij heengetrokken waren, als zij soms vóór Tukkers terugkomst naar de nederzetting mochten terugkeeren.

XXIII.

Den volgenden morgen met het kriecken van den dag ging men er op uit. Tukker had zijne bemanning vroeg naar kooi laten gaan en had zelf ook de noodige rust genomen. Men kon nooit weten welke vermoeiende dagen er konden volgen en het was, in dit afmattend klimaat, hoog noodig, dat men frisch volk tot zijne beschikking had.

De tripang-visschers hadden vermoeden op eenige kleine eilanden, die langs de kust verspreid lagen en waarop zij nog nimmer een voet hadden gezet. Trouwens als de zeeroovers ergens waren, dan moest het dáár zijn, want de kust van Nieuw-Guinea was wel wat ver af. Ook was het veel begrijpelijker, dat zij zich op een van die rotsachtige eilandjes, waarmede de Torres-sstraat als het ware bezaaid is, zouden ophouden, want het vaarwater aldaar is bij alle zeevarenden als uiterst gevaarlijk bekend.

Intusschen, al was dat vermoeden gegrond, dan kon men toch ook de kust niet ondoorzocht laten, want ook daar konden zij huizen en zoo hield de prauw dan het vaarwater tusschen de kust en de eilanden.

De kusten waren in het algemeen geheel vlak of rotsachtig. Men bespeurde verscheidene breede inhammen

en naderde deze zoo dicht mogelijk, ten einde te zien of men ook eenig spoor van menschen kon ontdekken.

Tukker en Bancroft, die op het dek zaten te praten, werden al spoedig in hun onderhoud gestoord door een uitroep van het volk, dat er booten in het gezicht waren.

Natuurlijk sprong iedereen op om te zien wat dat was, maar het bleken nog slechts stippen in de wijde inham.

Tukker en Bancroft namen hunne kijkers en kwamen weldra tot de teleurstellende ontdekking, dat het een drietal kleine prauwen van inlanders waren, d. w. z. van bewoners der kust, die niet de minste overeenkomst bezaten met de gezochte zeeroovers. Zij schoten als pijlen zoo snel over het water en verdwenen tusschenbeide bijna geheel in de branding, die op de kust nogal hoog stond. Het bleken zoogenaamde vlerkprauwen te zijn, met lange uitleggers om het omslaan te beletten.

De drie prauwen kwamen recht op het vaartuig aan, waar men terstond op zijn hoede was, want die kleine dingen bleken op stuk van zaken nog sterk bemand te zijn. De roeiers pagaaiden staande, en op een soort van dek in het midden stonden een paar geheel naakte inboorlingen, met boog en pijlen in de hand, gereed om te schieten.

Op een gewerschot afstand van het vaartuig genaderd, bleven zij liggen en zonden eenige pijlen af, die echter op grooten afstand van onze prauw in zee plompten.

Om hen te doen begrijpen dat men met vredelievende bedoelingen kwam, hield men geschenken in de hoogte.

De inlanders bleven rustig zitten, maar stieten onverstaaubare woorden uit, die zeker hunne verbazing of begeerte moesten weergeven. Toch waren zij, ondanks alle in het werk gestelde pogingen, niet te bewegen aan boord te komen of zelfs zóó dichtbij, dat men hun iets kon toevoegen.

Tukker bedacht toen een ander middel. Een stuk plank werd aan een lange lijn gebonden, daarop eenige geschenken gelegd en zoo liet men het drijven.

Dit schenen zij spoedig te begrijpen, ten minste zij kwamen de bezoekers in zooverre te hulp, dat zij het plankje te gemoet roeiden en de voorwerpen bemachtigden. Het voornaamste stuk van waarde was een mooi blinkend kapmes, en toen dit in hun bezit was ging er een gejuich op, dat veel op brullen geleek.

Op het oogenblik dat het laatste voorwerp van het plankje zou genomen worden en op hetzelfde oogenblik dat een der wilden daar de hand naar uitstreckte, gaf Baso, die de lijn vasthield, een plotselingen ruk daaraan, zoodat het over de oppervlakte van de zee terugvloog. De verbazing van de wilden was zoo koddig, dat allen aan boord in luid gelach uitbarstten. Zij keken naar het plankje alsof het 't een of ander verschrikkelijk dier was. Maar op het volgende oogenblik sprong de man, aan wien alzoó de buit ontsnapt was, eensklaps overboord en verdween in de diepte om een minuut later met het gezonken voorwerp in de hand triumfeerend boven te komen.

— Drommels! mompelde Baso, dat zou ik hem niet nadoen.

De geschenken schenen hun nu toch eenig vertrouwen

in te boezemen, zij kwamen nader en nader en eindelijk zóó dichtbij, dat een matroos, die in de achter de prauw hangende sloep klom, eenigen ruilhandel met hen kon drijven. Toch was het niet mogelijk eenige woorden met hen te wisselen en zelfs de tripang-visschers, die een eind achter waren en nu eerst op de plaats aankwamen, konden geen woord verstaan. Eenige vruchten en eene kleine schildpad was alles wat men met dit oponthoud verkreeg. Maar in ieder geval begreep men, dat die lieden van de zeeroovers niets afwisten.

XXIV.

Een prachtige nacht volgde op dezen eersten nogal afwisselenden dag. De maan wierp haar wit licht kwistig over de zacht krullende golfjes en de warmte van den dag had plaats gemaakt voor een draaglijker temperatuur.

Bancroft en Tukker, in hunne luie stoeltjes uitgestrekt, genoten van een fijn glas wijn, een goed merk sigaren en van den schoonen nacht. De prauw gleed statig daarheen en haar groot zeil wierp een kolossale schaduw op de oppervlakte van het water.

— Waar denkt ge over, vroeg opeens Tukker aan den heer Bancroft.

— Wel, ik denk aan dien Europeaan, die, volgens de tripang-visschers, bij de zeeroovers moet zijn.

— Ja, daar heb ik ook al dikwijls aan gedacht. Had den wij maar de kans om te gissen wie of wat dat kan zijn, maar ik zie zelfs geen kans de minst waarschijnlijke gissing te wagen, zeide Tukker.

— 't Is zonderling, mompelde Bancroft, en toch kan het niet gelogen zijn.

— Neen, zei Tukker, want ten eerste zouden die lieden er niets aan hebben om ons wat voor te liegen en ten tweede beschreven zij zoo nauwkeurig zijn kleding en ....

— Ja, en nog een bijzonderheid, viel Bancroft hem in de rede: zijn haar. Wat bedoelden die lui er mede, dat hij net zulk haar had als een Papoea?

— Ik denk rood krulhaar, zeide Tukker, want de Papoea's hebben op veel kustplaatsen krullend haar, dat zij rood verven, zoodat zij er net uitzien....

— Wat zegt ge daar? riep Bancroft plotseling uit.

— Wat is er? mijn Hemel, ge ziet bleek, riep Tukker opspringend uit.

— Zou het mogelijk zijn? mompelde Bancroft. Maar neen, dat kan niet; zij zijn immers allen vermoord?

— Maar wat bedoelt ge toch? vroeg Tukker, meer en meer verbaasd over het zonderlinge gedrag van zijn vriend.

— Wel, ik kom daar op een idee, zóó gek, zóó zonderling, zeide Bancroft, dat het mij zelf monsterachtig, onmogelijk voorkomt. En toch....

Tukker zweeg en sloeg hem nieuwsgierig gade.

— Maar wat is dat dan, zult ge vragen en ge hebt waarachtig gelijk ook. Luister dan: het denkbeeld kwam in mij op of de man, die onder de zeeroovers is, Edward kon zijn, mijn tweede stuurman, dat wil zeggen die tweede stuurman was van de *Pionnier*.

— Hoe komt ge op dat idee?

— Wel, omdat die rood krulhaar had en een ferm bos haar ook. Die lieden zeiden immers, dat die Europeaan dezelfde kleeding droeg als ik?

— Ja.

— Nu, wij hadden die allemaal, d. w. z. de stuurlieden. Maar ge hebt ze immers zelf gezien? Het volk van de *Pionnier* bedoel ik.

— Ja.

— En....

— Wacht eens even, riep Tukker uit.

En meteen snelde hij naar de kajuit, waaruit hij een oogenblik later terugkwam met eenige papieren.

— We zullen ons zekerheid verschaffen, zeide hij. Hier heb ik immers het geschrift dat ik heb opgemaakt met de signalementen van alle lui, die wij aantroffen.

— 't Is waar, zei Bancroft.

Tukker doorliep snel de papieren.

— Hoeveel vindt ge er ook? vroeg Bancroft op zenuwachtig gejaagden toon.

Tukker telde snel op.

— Eén, twee, drie enz.... acht en twintig! riep hij uit.

— Acht en twintig? vroeg Bancroft. Tel ze nog eens! Tukker telde nogmaals.

— Acht en twintig, zeide hij.

— Dan is er één te weinig, zeide Bancroft, met een nauw hoorbare stem.

— Vergist ge u niet? vroeg Tukker. Bedenk u eens goed.

— Neen, ik kan mij niet vergissen, mompelde Bancroft, dan is het Edwards ook.

Intusschen keek Tukker snel de lijst na, die de signalementen bevatte.

— Neen, zeide hij, er is er geen een bij met rood haar.

— Hij is het, zeide Bancroft, geheel terneergeslagen. Die kerel, vervolgde hij, was de eenige man aan boord, met wien ik ooit last heb gehad. Hij was zoo gruwelijk

brutaal, dat het iedereen ergernis gaf, zoo ondankbaar als een wild dier en zoo valsch als water. Kort vóór wij in deze zeeën kwamen, heb ik hem doen straffen met schorsing in zijn salaris en dat heeft hij mij nooit vergeven. Ook met den kapitein en den eersten stuurman lag hij voortdurend overhoop. Ik geloof, dat hij best in staat zou geweest zijn ons allen tegelijk naar de eeuwigheid te zenden. Maar hoe komt die kerel gered? Hoe komt hij bij die lui?

— Wel, zeide Tukker, als dat zoo is, ik bedoel, dat hij u allen geen goed hart toedroeg, dan kon hij wel eens met die zeeroovers hebben afgesproken, dan kon hij u die wel eens op den hals hebben gehaald.

Bancroft keek Tukker verbaasd aan.

— Groote God! mompelde hij.

— Welja, waarom niet? zeide Tukker. Als die kerel zoo'n schelm was, dat ge hem tot alles in staat acht. Hoe wil hij anders als aanvoerder van dat schuim optreden?

— O, als ik hem dat kon bewijzen! mompelde de Amerikaan, de vuisten ballend in machteloze woede.

— Wel, we zullen hem wel vinden, merkte Tukker op. Nu die verdenking bij mij heeft postgevat, nu zal ik dien Edwards jagen als een wild dier, totdat hij mij in handen valt. En dan zal hij rekenschap moeten afleggen van zijn gedrag.

— Ja, hij is er de man naar, hij is er toe in staat, mompelde de heer Bancroft telkens.

— Kunt ge u verder niets betrekkelijk hem herinneren? vroeg Tukker. Hebt ge niet gemerkt of hij veel met die Papoea's sprak b.v.?

— Ja, dat wel, maar evenals de andere, die spraken ook bij dat bezoek veel met die schelmen.

— En hebt ge hem in dien nacht niet opgemerkt?

— Neen, want toen zag ik niets dan een moordtooneel, bloed en lijken, zeide de Amerikaan. Ik had geen gelegenheid iemand van mijn eigen volk te herkennen.

— Hoe meer ik er over nadenk, begon Tukker, na een poosje weer, hoe meer ik tot de conclusie kom, dat wij op het rechte spoor zijn. Die kerel heeft zich willen wreken en nu heeft die bandiet toevallig Maleische zeeroovers aangetroffen, die op een wat ver uitgestreken zwerftocht waren. Misschien zochten zij wel slaven te krijgen, die zij op een of ander punt van Nieuw Guinea hoopten te bemachtigen of door arme tripang-visschers te overrompelen. Hij heeft die kerels met weinig moeite kunnen overhalen om den aanslag te wagen en heeft natuurlijk afgesproken den buit te deelen. Ik geloof ook niet, dat dat wegdrijven van uw schip opzet was. Daarbij moet iets anders in het spel zijn geweest. Maar hoe het zij, wij zullen hem geen gelegenheid geven lang hier huis te houden.

Het gesprek over dit onderwerp werd natuurlijk nog lang voortgezet en alles wat Tukker omtrent Edwards vernam, stemde hem meer en meer tot de overtuiging, dat hij de man was dien de tripang-visschers gezien hadden.

XXV.

De beide volgende dagen leverden niets bijzonders op. De prauwen vervolgden haar weg, liepen nu en dan een rif of rotsachtig eilandje rond en onderzochten de krekken en baaien, maar vonden geen spoor van zeeroovers. De tripang-visschers werden ongeduldig. Elken dag op deze wijze doorgebracht was voor hen een dag verlies en het bleef bij Tukker niet onopgemerkt, dat de goede stemming er onder leed. Indien men binnen een paar dagen de roovers gevonden had, zouden zij er niets op tegen hebben gehad hun leven te wagen om de zeeschuimers te vernietigen, maar nu het zoo lang duurde, vervloog hunne geestdrift als sneeuw voor de zon.

In dien stand van zaken deed Tukker wat het wijste was en gaf hun den raad naar hunne nederzetting terug te keeren. Eerst maakten zij wel eenige bedenkingen, maar ten slotte namen zij er genoegen mede en na een even luidruchtig als hartelijk afscheid, vervolgde de prauw van Tukker haren weg alleen.

Ook dien dag ging zonder eenige ontmoeting voorbij en de avond, of liever de nacht, vond onze beide vrienden weder uitgestrekt in hunne luierstoelen op het kleine achterdek van de prauw, in een aangenaam nietsdoen.

Onder allerlei gekout was het zoo ongemerkt middernacht geworden. Baso, uitgestrekt op het dek, sliep den

slaap des rechtvaardigen en Ali zat tegen de verschan-sing naast hem te slapen. De beide vrienden hadden een tijdlang getwist en gekakeld en waren ten laatste onder den invloed van de warmte en de stilte in slaap gevallen.

Tukker en Bancroft stonden juist op, om zich ook ter ruste te begeven, toen de eerste opeens zeide: — Welk een vreemde lucht voert de wind ons tegen. Men zou waarachtig denken bij land te zijn en den rook van een schoorsteen te ruiken.

Bancroft snoof de lucht eens op en stemde het terstond toe.

— En toch is er van land geen kwestie, zeide Tukker. Het ligt hier rechts van ons, en zooals ge ziet, is het nauwelijks te onderscheiden, zoo ver. Bovendien komt de wind uit de Torres-sstraat en niet van het land.

— 't Is zonderling, zeide Bancroft, zich omwendende.

— Maar . . . . , begon hij een oogenblik later, zie ik goed? Is de lucht daar vóór ons rood gekleurd of wat is dat?

— Waarachtig! riep Tukker uit, dat is brand! Dat is de lucht die wij rooken, de brandlucht!

— Ja, waarlijk, 't is brand! Maar dan kan dat niet anders. . . .

— Dan een schip zijn, viel Tukker hem in de rede, neen niets anders, wij hebben geen land voor den boeg. Wat drommel mag dat zijn?

— Gelukkig voor de menschen, dat het stil weer is, merkte de heer Bancroft aan.

Intusschen stiet Tukker Baso en Ali aan.

— Heidaar Baso! sta eens op, luilak! riep hij met forsche stem, en jij ook, Ali!

De beide bedienden sprongen verschrikt op.

— Kijk eens, zeide Tukker, wat is dat daar?

— Brand, mijnheer, een brandend schip, zeide Baso terstond en Ali bevestigde het ook.

— Maak jij den gezagvoerder eens wakker en de stuurlieden, zeide Tukker. Want we moeten daar natuurlijk gaan kijken. Hè, dat die prauw zoo langzaam loopt. Had ik nu maar de *Pionnier* onder mij.

Langzamerhand werd de rosse gloed, die zich tegen de lucht afteekende en in het spiegelgladde water werd weerkaatst, sterker en duidelijker. Toch verstreken er uren, eer men het gezicht op den brand kreeg en toen dat, bij het omvaren van een bocht, gebeurde, toen bespeurde men inderdaad, maar op verren afstand, een brandend schip.

— Wie zou nou zeggen, dat dat een schip was en misschien nog wel een groot schip ook, merkte Baso op. Men zou zeggen, dat het niet meer was dan een brandende teerton, zooals ik ze wel eens heb gezien bij feesten.

Ali knikte.

— Het zal een prauw van inlanders zijn, zeide hij.

— Die voeren geen vuur mee.

— Misschien om hun eten te koken . . . .

— Een Europeesch schip, met drie masten, zeide opeens Tukker, die door zijn kijker het tooneel van den brand had opgenomen, een fregat.

— Arme kerels, mompelde Bancroft.

— O, 't is kalm weer, zij zullen wel zijn ontkomen, merkte Tukker op.

— Ziet ge geen booten?

— Ja, één, twee, drie, zie ik er, neen vier wel! Zij spoeden zich weg van het schip. Goddank, nu zijn de kerels ten minste gered!

— 't Is een van de slechtste plaatsen ter wereld om je schip te verliezen, merkte Bancroft op.

— Ja, de beste is het nu juist niet. Die Torres-sstraat heeft al een heele geschiedenis.

Intusschen naderde men bij het doorkomen van den wind, die naarmate de dag aanbrak in kracht toenam, nu veel beter en ongeveer tegen het aanbreken van den dag was men het zoover genaderd, dat men het goed kon opnemen.

Het schip brandde nog. Het was een ware vuurzee. De masten lagen reeds over boord maar de romp kon het nog lang uithouden, éér het zoover verbrand was dat het zinken zou. Men naderde het brandende schip zoo dicht mogelijk maar ontdekte geen spoor van de equipage. Noch bij het schip noch in den omtrek bespeurde men iets wat op een vaarttuig geleek. Aan een lijn van een der masten, die over boord lagen, bespeurde men de Fransche vlag.

XXVI.

Tukker liet zijn vaartuig boven den wind bijdraaien en wierp het anker uit. Toen begaven hij en Bancroft zich in de boot en roeiden het schip aan alle zijden rond. Op den achtersteven ontdekte men den naam »*Le Superbe*» en de Fransche vlag kon men van de lijn losmaken en meenemen.

Na een kort onderzoek bleef er geen twijfel over, of dit schip was een Fransch oorlogsschip. Het bleek op een rif te zijn geloopt, en zat onbeweeglijk vast. Waarschijnlijk was het door de vertrokken bemanning zelf in brand gestoken. De klomp smeulde nu nog slechts en het vuur zat uitsluitend in het onderste gedeelte van het schip.

Opeens, terwijl zij zoo stil zaten te kijken, verbleekte Bancroft en riep op hetzelfde oogenblik uit:

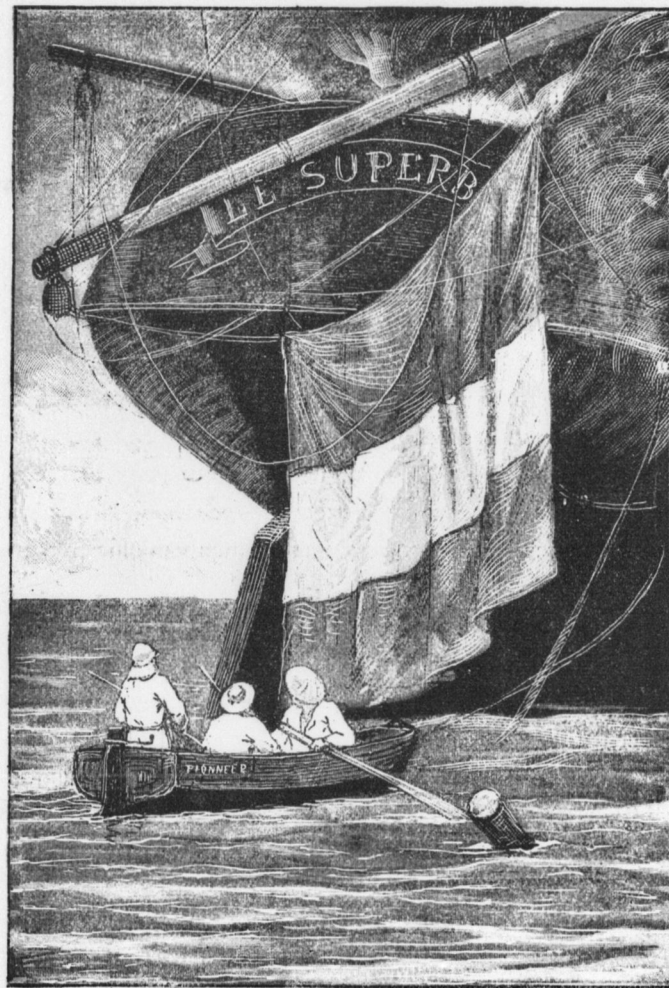
— Een oorlogsschip heeft een kruitkamer!

— Terug! Voort mannen, terug! riep Tukker, die eveneens bleek was geworden.

Er was niet veel aansporing noodig; in een oogwenk hadden zij de riemen neergelaten en nu vloog de sloep als een zwaluw over de oppervlakte der zee.

Eerst toen zij eenige honderden meters ver er van verwijderd waren, kregen zij de spraak weer.

— Daar hadden we mooi in kunnen loopen, merkte

Terug! voort mannen, terug! riep Tukker. (Blz. 136.)

Tukker op. Drommels! als we er bij hadden gelegen als het in de lucht vliegt, dan waren we ook voor de haaien.

De prauw lag op behoorlijken afstand van het schip, zoodat die geen gevaar liep bij een mogelijke ontploffing, maar toch haastten zij zich om naar boord terug te gaan, het anker te lichten en nog een eind verder te gaan.

Terwijl zij daarmee bezig waren, riep opeens Baso:
— Een boot mijnheer, sloepen!

Allen keken verbaasd op en in de richting, waarin hij wees.

Van een onder den wal liggend eilandje waren twee sloepen afgestoken, die flink bemand waren en wier geregelde maatslag en eigenaardige stiptheid terstond bewezen dat men met oorlogsmatrozen te doen had. Door den kijker bespeurde men ook de uniformen van officieren en marine-soldaten.

— Dat is de bemanning van het schip, riep Tukker uit, zij zijn dus gered en houden zich aan den wal op.

Ijlings stevende men de sloepen tegemoet, die snel naderden. In de eerste sloep stond voorin een jong officier, nieuwsgierig zijn oogen gevestigd op het vreemde vaartuig, dat onder Nederlandsche vlag voer en aan welks boord hij, door den kijker natuurlijk, reeds lang de beide Europeanen had gezien.

Nog eenige oogenblikken en de Fransche zeelieden haalden de riemen in, de sloep kwam langs het schip en de jonge officier gevolgd door een matroos betrad het dek.

Hij groette beleefd de beide heeren en vroeg naar den gezagvoerder van de prauw, waarop de heer Tukker zich

als zoodanig voorstelde en den heer Bancroft als passagier.

Weldra was het een kruisvuur van vragen en antwoorden. De bemanning van het gestrande schip zat aan land en had zich daar gered. Maar hoe er nu vandaan te komen.

Tukker besloot zelf mede te gaan, een voorstel, dat door den Franschen officier met vreugde werd aangenomen en zoo zetten zij een half uur later voet aan land op een rotsachtig eiland. Een schildwacht riep de booten aan toen zij het land naderden en een wacht bleef bij de sloepen achter.

— Waarom doet gij dat? vroeg Tukker. Is dat eenvoudig gewoonte?

— Welneen, zeide de jonge officier, dat is om niet te worden overrompeld.

— Overrompeld, door wie dan? vroeg Tukker verwonderd.

— Wel, door de zeeroovers, zeide de officier.

— Zeeroovers? Zijn die dan hier? vroeg Tukker.

En hij greep den arm van den officier met zooveel drift aan, dat deze hem verbaasd aankeek.

— Ja, zeker, zijn die hier. Zij hebben ons elken dag bezocht en het wrak geplunderd en in brand gestoken. Maar waarom vraagt ge dat met zooveel belangstelling?

— Wel, omdat wij die lieden sedert dagen zoeken.

— Wat, gij? Met uw klein vaartuig? Met die handvol mannen. Zij zijn misschien wel 400 à 500 man sterk.

— Sakkerloot! riep Tukker uit.

Intusschen waren zij het kamp der schipbreukelingen genaderd, een terdege versterkt kamp door schildwachten bewaakt.

De schipbreukelingen waren gekampeerd in tenten op den top van een heuvel, waar men een vrij uitzicht had over den omtrek en dus niet onbemerkt kon worden overvallen. De tent van den commandant van de *Superbe* was kenbaar aan de Fransche vlag, die er naast geplant was en daar waren op dat oogenblik alle officieren verzameld, terwijl het scheepsvolk eveneens bijeengeschoold was in de onmiddellijke nabijheid der tent.

Het is te begrijpen, dat men elkander van weerszijden met de grootste nieuwsgierigheid opnam. Ook deze zee-lieden zagen in Tukker en Bancroft Nederlandsche officieren of ambtenaren, die met eene zending belast waren en hoopten door hunne bemiddeling geholpen te worden.

Met al de beleefdheid den Franschman eigen, werden onze vrienden ontvangen. Kommandant en officieren waren hupsche menschen, die voor het eerst in langen tijd weer eens een paar beschaafde lieden voor zich zagen. Het gesprek was spoedig in vollen gang en wat men omtrent de schipbreuk van de *Superbe* te weten kwam, dat deelen wij in het volgend hoofdstuk mede.

XXVII.

De *Superbe*, op een reis rondom de wereld van Australië naar Java willende, koos de Torres-sstraat om een gedeelte daarvan beter in kaart te kunnen brengen. De geheele reis door de gevaarlijke straat ging uitstekend, totdat de *Superbe* die bijna achter zich had. Op een morgen, dat men het minst aan gevaar dacht, stootte het schip des morgens vroeg eensklaps met een oorverdovend gekraak op een rif, dat geheel onder water verborgen was en niet op de kaarten voorkwam. Elke poging om het fregat los te werken en af te brengen zou de noodlottigste gevolgen hebben gehad, want aan beide zijden van de klip vond men een diepte van tien tot zeventig vadem water, en de schade en lekken welke de *Superbe* reeds bekomen had, zouden het schip zoodra het in diep water kwam, terstond hebben doen zinken. Men staakte dus het werk aan de pompen, bracht het werpanker uit om het schip te verzekeren en begon toen den boel aan wal te brengen.

Met de sloepen bracht men een deel van het volk over om aan den wal een verblijfplaats in orde te maken en het overige gedeelte haastte zich alles wat hun van dienst zou kunnen zijn voor de hand te brengen en op vlotten en in de sloepen te laden. Dit werk was niet gemakkelijk, daar het water reeds spoedig het tweede dek had bereikt.

De eerste landing van het naar wal gezonden detachement was zeer moeielijk. Aan alle zijden was het eiland door puntige klippen omringd, die zich hier en daar zelfs ver in zee uitstrekten. Eerst toen men eenige dagen aan land was, ontdekte men een geschikte landingplaats, waar men toen ook het kamp vestigde.

Eerst legerde men zich aan den voet van den bij die landingplaats gelegen heuvel, onder de boomen, die hier en daar tot boschjes vereenigd, maar overigens schaarsch waren.

Bij het opkomen van den vloed werd intusschen het fregat door de golven opgelicht en weer neergeworpen, zoodat men eerst de bramstengen nederhaalde en ook vervolgens zou beproeven de masten om te houwen, toen het gevaar, voor hen die aan boord verblijf hielden, zoo groot werd, dat allen het schip verlieten.

Ofschoon men veel dingen aan land had gebracht, was het nog niet gelukt water uit het schip over te brengen. Het groote gevaar dat daaruit kon voortspruiten, deed den kommandant het bevel geven dat men het zou zoeken, maar in de eerste dagen vond men het niet.

Nu liet hij putten graven en een meer geschikte plaats voor het kamp uitzoeken, van waar men het vrije gezicht op de zee had. Men koos hiertoe den top van den heuvel aan welks voet men nu reeds vier dagen vertoefd had. Den vijfden dag werd er water gevonden en den zesden zette een hevige regen de gegraven putten vol, zoodat men weder heel wat kon verzamelen.

Den zevenden dag zag een kleine afdeeling van het scheepsvolk, die den nacht aan boord van het verlaten schip had doorgebracht om den volgenden morgen nog

eenige dingen te redden, zich, bij het aanbreken van den dag, plotseling omringd door eene geheele vloot van inlanders, die spoedig bleken zeeroovers te zijn.

De mannen, zonder wapens zijnde, haastten zich in hun boot te springen en naar den wal te roeien. Onmiddellijk begonnen de zeeroovers jacht op hen te maken.

Van den wal had men intusschen ook de rooversvloot ontdekt en twee sloepen werden terstond bemand en bewapend en kwamen de vluchtelingen te hulp. Toen lieten de zeeschuimers de vervolging varen en roeiden weer naar het schip, dat zij begonnen te plunderen.

De top van den heuvel bood, zooals wij gezegd hebben, een ruim uitzicht over de zee en met het bloote oog kon men alle bewegingen der roovers volgen. Er bestond geen enkele reden om hen te verjagen, want wat onze schipbreukelingen van het wrak nog zouden hebben kunnen gebruiken, was niet veel zaaks en de commandant vond geen reden daarvoor het leven van verscheidene ondergeschikten in de waagschaal te stellen en de roovers te verbitteren.

Met de wetenschap, dat er van het gespuis eene aanzienlijke macht in den omtrek was, besloot de commandant nu ook bedacht te zijn op een mogelijk bezoek aan land. Wel geloofde men niet, dat zij het zouden durven wagen, het groote getal schipbreukelingen, dat bovendien gewapend was, aan te vallen, maar eene overrompeling bij nacht zou niet tot de onmogelijkheden behooren.

Het was om die reden dan ook, dat de legerplaats werd omringd met omgehouden boomen, aarden dammen enz. en dat op verschillende punten van de kust schild-

wachten werden geplaatst, om de bewegingen van de zeeschuimers gade te slaan.

Men had op die manier b. v. ontdekt, dat zij alle van het schip geroofde goederen op een klein rotsachtig naburig eiland brachten, waar zij hun hoofdkwartier schenen te hebben.

Gedurende zes dagen plunderden de zeeschuimers het schip. Den zevenden dag, na hun vertrek, naderden zij het eiland, als om de schipbreukelingen te verkennen, maar een welgericht geweerschot deed hen inzien, dat zij niet te dicht moesten naderen.

In den daaropvolgenden nacht werd er alarm gemaakt door den wachtpost bij de waterputten en door dien bij de sloepen. Op beide plaatsen hield een detachement met een officier aan het hoofd geregeld wacht: bij de waterputten omdat nog steeds de voorraad water gering was en men vreesde dat sommigen zouden trachten zich water toe te eigenen; bij de sloepen, omdat daarvan hun eenige kans afhing om van dit eiland af te komen, waartoe men, als er niet spoedig hulp opdaagde, besloten was.

Dit alarm deed dus volkomen uitkomen hoe goed de commandant gedaan had met zijne voorzorgsmaatregelen, en ofschoon de zeeroovers, zich ontdekt ziende, haastig vluchtten, was men van dien dag af niet zonder zorg, want de prauwen der zeeroovers vermeerderden bijna elken dag. Eerst waren er vier geweest, thans reeds zeven, en het getal der zeeschuimers was stellig reeds tot 500 geklommen. De schipbreukelingen telden alles te zamen 247 man en niet allen hadden wapens kunnen bekomen. Men kon over een 80tal geweren beschikken en een 50tal

sabels. Verder hadden de matrozen hunne messen en bijlen. Toch had men van den dag af dat de zeeroovers waren verschenen zooveel mogelijk in dat gebrek trachten te voorzien. Men had knodsen gemaakt en spietsen, die men, om ze harder en scherper te maken in het vuur hardde en zoo wachtte men vrij gerust den uitslag af.

Op denzelfden avond, dat onze zwervers het brandende schip hadden gezien, waren de zeeroovers, na nog den geheelen dag te hebben geborgen wat zij er uit konden krijgen, er toe overgegaan om het schip in brand te steken. Toen zij een poosje weg waren zag men de vlammen uit de *Superbe* slaan. Het bracht echter de schipbreukelingen geen nadeel aan, ja, zooals wij gezien hebben, eer voordeel daar Tukker hen daardoor juist gevonden had.

Tot zoover het verhaal van den commandant van de *Superbe*, welk verhaal, telkens door mededeelingen van Tukker of vragen van Bancrof onderbroken, een geruimen tijd van den morgen had geduurd.

XXVIII.

Het spreekt vanzelf, dat Tukker nu ook terstond de noodige inlichtingen gaf omtrent zijn persoon en het doel zijner reis. Intusschen had de commandant hen verzocht dien dag zijn gasten te willen zijn, eene beleefdheid, die terstond door Tukker werd aangenomen, op voorwaarde dat men hem toestond de tafel van sommige dingen te voorzien, waaraan de schipbreukelingen groot gebrek hadden en hij daarentegen overvloed.

Toen nu de oorzaak ter sprake kwam van Tukkers komst aldaar, gaf men hem terstond de verzekering, dat er een Europeesch gekleed aanvoerder bij de zeeroovers was. Door den verrekijker had men hem zoo goed opgenomen, dat men den persoon van Edwards volkomen in hem kon herkennen.

De commandant was volstrekt niet van plan om iets tegen de zeeroovers te ondernemen, maar toen nu Tukker den bloedigen moord op de bemanning van de *Pionnier* gepleegd vertelde, toen hij verhaalde, hoe men die geheele bemanning, bijna in den slaap, had afgemaakt, toen werd de verontwaardiging algemeen en menige vuist balde zich.

Eindelijk nam de commandant van de *Superbe* het woord en deed aan Tukker het voorstel gezamenlijk een aanval op het kleine rotseiland te ondernemen, de roovers te verdelgen en de geroofde goederen terug te nemen.

Tukker, die zich vroeger reeds bereid had verklaard de *Pionnier* te hunner beschikking te stellen, indien men hem zooveel bekwame zeelieden wilde medegeven als noodig waren om het schip hierheen te brengen, begroette dit voorstel van den Franschman met geestdrift en herhaalde de verzekering, dat hij terstond na den afloop van de expeditie zou vertrekken om de *Pionnier* te gaan halen.

Er werd dien dag nog menig glas geledigd op den gelukkigen afloop van de aanstaande expeditie, op de gelukkige komst van Tukker daar ter plaatse, enz.

— Toen wij vanmorgen in de vroege uw schip ontdekten, zeide de commandant, dachten wij niet anders dan dat onze vijanden nog meer versterking ontvingen. De Hollandsche vlag hielden wij voor eene schurkenstreek om eventueel zich opdoende vaartuigen des te eer in den val te krijgen.

— Een mooi compliment, bromde Tukker lachend, en alle officieren lachten mede.

— Maar toen wij door de kijkers beter begonnen te onderscheiden, kregen wij u beiden in het oog en een oogenblik weifelden wij.

— Waarom? vroeg Tukker.

— Wel, we dachten, dat zullen twee andere blanke zeeschuimers zijn.

— Natuurlijk, stemde Tukker toe, ge hadt er reeds één gezien en dacht, dat er nu nog twee, bijvoorbeeld een paar hooggeplaatste zeeschuimers arriveerden.

— Juist, zeide de commandant. Wij hielden u natuurlijk in het oog en zagen hoe gij de Fransche vlag meenaamt. Toen dacht ik, dat is geen zeeroover, die menschen willen de vlag nog redden, die wij hadden laten waaien

voor eventueel voorbijkomende schepen. Een oogenblik later gingt ge aan het roeien alsof de duivel u op de hielen zat en wij hebben gelachen, gelachen . . . zeide de commandant, opnieuw in lachen uitbarstend.

— Dank je de drommel! riep Tukker uit, mijn vriend hier begon opeens aan het kruit te denken.

— Ja, dat begrepen wij wel, zeide een der officieren, maar dat zit al lang onder water. Juist daarom hebben we zoo gelachen.

— Drommels! zeide Tukker, dus hebben we een gek figuur gemaakt?

— Ja, maar het bevestigde ons in de meening, dat ge eerlijke lieden waart, een Maleisch zeeroover zou daaraan niet gedacht hebben.

— 't Is waar, zei Brancroft, maar ik verzeker u, dat het mij vanmorgen wat meer waard geweest zou zijn als ik dat geweten had.

— Ja, mij ook, verzekerde Tukker, want toen ik op het denkbeeld kwam dat het schip elk oogenblik in de lucht kon vliegen, had ik een allesbehalve prettig gevoel.

Op dat oogenblik vernam men daar buiten de groote tent, waar de maaltijd gehouden werd, een groot rumoer. Juichende kreten vermengd met Fransche vloeken overstemden het gekletter van wapenen en de talrijkeschreden die snel naderden.

— Wat kan dat zijn? vroeg de commandant, en hij sloeg het oog op den schildwacht vóór de tent.

Deze stond kalm op zijn geweer leunend, maar keek nieuwsgierig voor zich uit.

Opeens verscheen eene menigte soldaten en matrozen. Vooraan liepen twee matrozen, die een oogenblik later

in den ingang van de tent verschenen. In hun midden hadden zij een woest uitzienden kerel. Hij was nagenoeg half naakt en druipnat. Zijn hoofd, door geen hoed of pet gedekt, vertoonde een warbos van krullend rood haar. Zijn hemd stond open en liet een bruingebrande met haar bedekte borst zien. In den rooden gordel om zijn pantalon heen gewikkeld, zaten twee pistolen en een maleische kris. Hij was blootsvoets, gehavend, bemodderd en bebloed en het onaangename van zijn voorkomen werd nog verhoogd door den brutalen blik, die hij op het gezelschap wierp.

Allen keken op, maar op het oogenblik dat de kerel de oogen van den heer Brancroft ontmoette, verbleekte hij, een lijkkleur bedekte zijn gebruind gelaat en hij trad met zooveel ontzetting op zijn gelaat terug, dat iedereen er over verbaasd was.

— Edwards! riep de heer Brancroft uit, verbleekend. Edwards deed een bovenmenselijke poging om zich te vermannen en zeide:

— Ja, die ben ik, Sir!

XXIX

Hoe komt die kerel hier? vroeg de commandant.

Hij zwom over van het eiland waar de zeeroovers wonen, rapporteerde een officier. We kregen den kerel in het oog en hebben hem, toen hij aan wal kwam, gevangengenomen. Dat had niet veel moeite in, want hij was zoo doodmoede van dien langen tocht, dat hij bijna niet op zijn beenen kon staan. Ze schijnen daar ginds onder die bandieten ruzie te hebben gekregen, naar het ons toescheen, want een poos nadat deze man in zee was gesprongen, kwamen de roovers met veel lawaai aan dezelfde plek van de kust uit het hout te voorschijn en stonden te stampvoeten van kwaadheid.

Terwijl de officier dit zeide had Edwards van den een naar den ander gekeken. Hij scheen vreeselijk opgewonden over het gebeurde en deed telkens pogingen om te spreken. Toen de officier ten slotte salueerde en terugtrad barstte hij uit.

— Honden zijn het, die ellendelingen! Met den grootsten ondank hebben ze mij beloond! Als een beest, als een wild beest, hebben ze me gejaagd, totdat ik haast stikte in een modderpoel, waar ik tot aan mijn hals heb gezeten, tot zij voorbij waren! Dat tuig! Ze zijn nog niet eens moedig! Bloeddorstige tijgers, dat zijn ze! Valsche, trouwelooze schelmen, die zij zijn! Nu zij den

buit binnen en mij als werktuig gebruikt hebben, nu moest ik uit den weg geruimd worden, vóór zij naar hun roofnesten teruggaan. De satan zal hen halen!

De schurk wond zich vreeselijk op. Zijn oogen waren met bloed belopen en puilden haast uit hunne kassen. Speekselvlokjes deden zich in de mondhoeken zien en elke zenuw aan hem beefde en trilde.

— Vertel geregeld, zeide de commandant, anders kunnen wij er niet uit wijs worden.

Maar dat was Edwards niet mogelijk. In onsamenhangende woorden, doorspekt met vloeken en verwenschingen, deelde hij mede dat hij woorden had gekregen over een paar revolvers met de noodige ammunitie. Daar Edwards de zijne in een gevecht verloren had, was hij er zeer op gesteld flink gewapend te zijn, tegenover de Maleische zeeroovers, die hem reeds lang reden tot ontevredenheid hadden gegeven. De roovers daarentegen schenen die gevaarlijke wapens, welke in het bezit van Edwards wel eens noodlottig voor hem konden worden, niet aan hem te hebben willen afstaan. Van het eene woord was het andere gekomen, en hetzij nu de zeeroovers, die onder elkander niet te vreezen hadden voor verraad, van den blanken getuige hunner misdaden wilden afzijn, hetzij zij geen lust hadden zich den hoogen toon, dien Edwards voerde, langer te laten welgevallen, dat was uit zijn verward verhaal niet op te maken, maar zooveel is zeker, dat zij op een gegeven oogenblik plotseling op hem waren aangevallen en hem stellig zouden gedood hebben, indien hij hun niet te vlug ware geweest. Hij bezat geen andere wapens dan twee percussie-pistolen en een kris. Met de twee schoten van het

eene wapen velde hij twee vijanden neer en een derden stak hij dood. Het andere pistool was ongeladen. Toen vloog hij voort, de wildernis in, nagezet door de geheele bende. Hij liep echter om zijn leven en kwam ten laatste aan een moeras, waarin hij terstond wegzakte. In plaats van echter hulp te roepen of lawaai te maken, liet Edward zich tot aan den hals er in zinken en hield zich aan een paar boomwortels vast, tot de vervolgers voorbij waren gerend. Toen ging hij den tegenovergestelden kant uit, met de bedoeling naar een ander nabijgelegen eiland te zwemmen en zich daar te verbergen. Op dien weg echter werd hij door een paar zijner vijanden gezien en nu schoot er niets anders voor hem over dan naar de kust te snellen. Hals over kop wierp hij zich in zee en daar hij een goed eind op hen voorhad, gelukte het hem buiten bereik hunner speren te komen.

Toen zijn verhaal uit was, vroeg Tukker:

- Maar waarom vluchtet ge niet naar de prauwen?
- Omdat die alle geladen gereed liggen en zwaar geladen ook. Alles wat zij uit het schip geroofd hebben is daar geborgen.
- Waarom?
- Omdat zij morgen vertrekken.
- Ha! riep Tukker uit en hij keek den commandant aan.
- Wanneer zullen zij vertrekken? vroeg deze.
- Tegen den morgen, zeide Edwards, die een vermoeden kreeg. Als ge ze wilt overvallen, moet ge het vanacht doen, ik zal u den weg wijzen. Bij mijn laatste oogenblik, overste, als ik mee mag, zal ik u er brengen, zonder dat zij iets merken! Ha, dat zou de moeite waard zijn!

— Goed, zeide de commandant en hij deelde snel eenige bevelen uit en sprak met Tukker en Bancroft.

— Dus tegen middernacht vereenigen wij ons met u, zeide hij een oogenblik later, beiden de hand drukkende, en als we dan slagen....

— Dan zullen we een weldaad bewezen hebben aan de maatschappij, door zoo'n hoop ongedierte te hebben verdelgd, zeide de heer Bancroft.

XXX.

Het was goed weer voor dien tocht dien nacht en omstreeks middernacht zette de kleine flotielje zich in beweging. Een viertal sloepen van de *Superbe* en de prauw van Tukker, alle welbemand, vingden in de grootste stilte den tocht aan naar het kleine rotsachtige eiland, waar de zeeroovers huisden.

Op het dek van de prauw zat onder strenge bewaking Edwards. Hij wist, dat er voor hem geen hoop meer bestond, want de misdaden, waaraan hij medeplichtig was geweest, waren te zwaar, dan dat hij er anders dan met zijn leven voor kon boeten.

Toch zou men het hem niet hebben aangezien, zooals hij daar zat, met schitterende oogen en met brandend verlangen uitzierend naar de kust van het kleine eiland. Alleen wraakzucht bezielde hem en als hij die slechts kon bevredigen, was al het andere hem onverschillig.

Hij had dienzelfden dag nog eene volledige bekentenis afgelegd omtrent de geschiedenis van de *Pionnier*.

Zooals Bancroft gezegd had, was door de toegepaste straf in zijn hart een gloeiende haat en wraakzucht gerezen tegen den heer Bancroft en zon hij voortdurend op een middel om zich te wreken op de geheele bemanning, waaronder er geen enkele was die iets met hem ophad. Indien hij het schip had kunnen laten

zinken of het had kunnen doen stranden, zou hij het niet gelaten hebben, ware het ook dat hijzelf mede naar den kelder ware gegaan.

Bij de kennismaking met de zoogenaamde Papoea's had Edwards, die dikwijls in den Indischen archipel geweest was en die geen Amerikaan, maar een Engelschman was, terstond begrepen, dat men hier met Maleische zeeroovers te doen had en dadelijk was het plan bij hem opgekomen die lieden te gebruiken tot het volvoeren van zijne wraakzuchtige plannen. Het aanknoopen van een gesprek met een die hem spoedig gebleken was het opperhoofd der bende te zijn, gaf hem zekerheid en nu ging hij er ook onmiddellijk toe over het voorstel te doen.

De zeeschuimer nam gretig het voorstel aan en te meer daar Edwards niet lastig was in de conditiën. De overval geschiedde, zooals wij weten, des nachts. De zeeroovers, door een sein van Edwards gewaarschuwd, kwamen zonder eenig gedruisch te maken langs boord, beklommen in alle stilte de *Pionnier* en vielen op de slapende bemanning aan. Na een korten tegenstand van de ontwaakten lagen allen zieltogend op het dek uitgestrekt. Alleen de heer Bancroft werd gespaard, omdat Edwards zich het genot wilde gunnen dien zelf te doden.

Het schip, door de prauwen naar de kust geboegseerd, werd in den mond van eene kleine rivier gebracht en voor anker gelegd, want Edwards had het plan opgevat, nu hij eenmaal aan zeeroof had deelgenomen, ook verder dat baantje ter hand te nemen en voor eigen gelegenheid te werken. Zijn plan werd echter schromelijk verijdeld door een der invloedrijkste hoofden der zee-

schuimers. Deze, bevreesd dat de aanwezigheid van een Europeesch vaartuig hen vroeg of laat zou verraden en beducht voor bemoeiingen en onderzoek van Nederlandsche ambtenaren, gaf in het geheim last den kabel tot op een draad na door te snijden, opdat het schip vanzelf zou wegdrijven en wel spoedig zou vergaan.

Dit was het begin van de twisten tusschen Edwards en de zeeroovers. Men ware hem liever ook kwijt geweest, want vertrouwen deden zij hem toch niet. Van zijne meerdere kennistrokken zij echter partij, om hunne misdadige plannen uit te voeren, maar zij waren vast besloten hem bij de eerste de beste gelegenheid uit den weg te ruimen.

Het speet Edwards echter geducht, dat de Pionnier voor hem verloren was gegaan, want het schip vereenigde alles in zich, wat een roefschip moet zijn: klein, vlug gebouwd, snelvarend en gemakkelijk te regeeren, geen groote diepgang, dat waren allemaal niet te verwerpen eigenschappen. En bovendien kende hij het schip door en door. Reeds had hij zich voorgesteld er als kapitein mede te zeilen naar alle hemelstreken en een even berucht als gevreesd zeeschuimer te worden, wiens naam door alle zeeën bekend zou zijn. En daar moest nu zoo'n wilde, zoo'n onbeschaafde Maleiër of Alfoer een spaak in het wiel steken en al zijne plannen in rook doen opgaan.

Geen wonder dat hij dien kerel haatte en dat dit bij elke gelegenheid tot tooneelen van twist aanleiding gaf.

En nu was alles gedaan; hem restte nog slechts de wraak. Maar die zou dan ook verschrikkelijk zijn.

Zijne oogen doorboorden de duisternis om te zien of men haast aan het doel was.

Ha, daar verhief zich de rotsachtige kust reeds vóór hen en stak in de duisternis dreigend omhoog. Zouden zij waken of slapen? Hij hoopte het laatste, dat zou den strijd lichter, de wraak zekerder en de uitkomst sneller doen worden.

Nu was het oogenblik aangebroken, dat hij handelen moest. De prauw bleef een weinig achter en de sloepen gingen er op af. Edwards in de voorste, fungeerde als loods. Wapens had hij niet, maar hij was nu vrij en hij zou wel handelen.

Onhoorbaar schuurden de sloepen op het zand en de landing had in de diepste stilte plaats. Edwards vooraan, liep met eenigszins gebogen hoofd en den loerenden blik eigen aan wilde dieren. Niets ontging hem. Dáár lagen de volgeladen en vastgemeerde prauwen, die buit was voor de zeeroovers reeds verloren.

Plotseling klonk een gillende kreet door de stilte van den nacht. Een der zeeroovers was ontwaakt en maakte alarm. Nu niet getalmd.

— Vooruit! brulde Edwards en wierp zich als een dolle stier op de donkere massa daar vóór hem, die dooreen krioelde en wier wapens flikkerden.

De eerste schemering van den aanbreekenden dag verlichtte nu opeens de bende zeeroovers, die, op een hoop opeengedrongen, daar stond, op dezelfde plek waar zij hadden liggen slapen.

De eerste schoten knalden en in een oogenblik was de strijd algemeen.

XXXI.

Het was een verwoed gevecht; toen de schoten gelost waren, gingen mariniers en matrozen er met de sabel op in. Daartusschen knalden revolvershots en deden nu en dan een vijand in het stof bijten. Soms zag men een geweer, als een knods omhoog rijzen en een doffen slag duidde aan, dat een hersenpan verbrijzeld was.

Edwards had zich, terstond na zijn dollen aanval, van een lans meester gemaakt en stak nu zoo verwoed rechts en links, dat het niet lang duurde of hij had zich een weg gebaad naar de plaats waar hij zijn vijand zag staan. Maar het zou hem niet gelukken met hem slaags te raken, want op hetzelfde oogenblik, dat hij zich nog slechts op korten afstand van dien vijand bevond, deed het hoofd van de bende een eigenaardigen gil hooren en terstond sloeg de troep op de vlucht. De aanvallers vervolgden hen dadelijk, maar het onbekende terrein liet hun niet toe te handelen zooals zij wilden. Binnen enkele minuten waren dan ook alle roovers verdwenen in een rotshol, waarin aanvankelijk niemand hen durfde vervolgen.

— Voorwaarts, ik ken den weg, mannen! riep Edwards uit, en zijn lans zwaaiend drong hij in de gang door.

Ook de officieren kommandeerden nu den vijand te vervolgen en met de grootste behoedzaamheid trokken matrozen en soldaten de spelonk binnen, voorafgegaan

door Edwards, die niet ophield hen aan te vuren en zijne volgelingen een heel eind voor was.

Het duurde niet lang of de gang splitste zich en toen kwamen er meer die uitmondten in de andere gangen. Dit maakte een ontmoedigenden indruk op de zeelieden en men merkte weldra aarzeling om voort te gaan.

Het eenige wat gedaan kon worden werd gedaan, d. w. z. men plaatste van het punt waar de rechte gang zich omhoog van afstand tot afstand schildwachten, die hun post niet mochten verlaten, en zoo den terugtocht verzekerd hebbende, trok men verder.

Een half uur was op deze wijze voorbijgegaan, en men zag noch hoorde meer iets van den vijand. Slechts eens vernam men een flauw verwijderd rumoer, maar niemand kon gissen wat dit kon zijn.

— Het lijkt voor den duivel wel of al dat gespuis door de aarde verzwolgen is, zeide Tukker, die met een revolver in de vuist naast den officier liep, die de soldaten aanvoerde.

Een flauw gerochel klonk op dit oogenblik uit een der zij-rotsgangen.

— Hoorde ik daar niets? vroeg Brancroft.

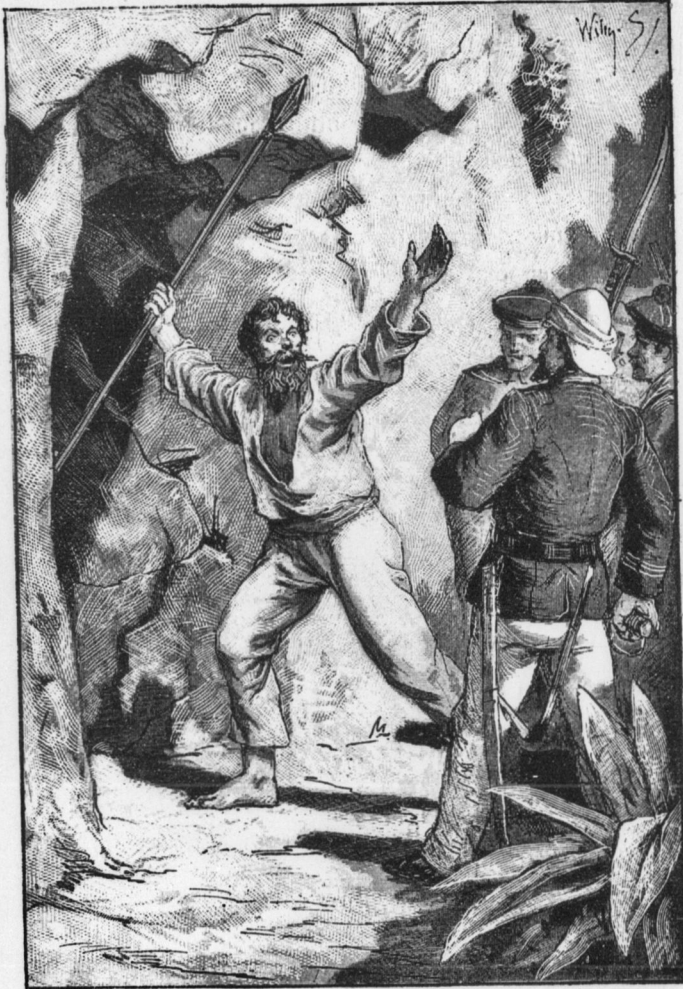
— Ik meende het ook, zei Tukker, zouden zij zich verscholen hebben?

Hij liep voorzichtig de gang in, in iedere hand een revolver, gereed bij het minste geritsel te vuren.

— Daar ligt iets, riep Brancroft, dáár voor je, Tukker!

Tukker bukte zich, maar stiet een gil uit en sprong van afschuw plotseling terug.

Vóór hem lag namelijk de hoofdelooze romp van het lijk van Edwards. Een eindje verder lag het hoofd.

Voorwaarts, ik ken den weg, mannen! riep Edwards uit, en zijn lans zwaaiend drong hij in de gang door. (Blz. 158.)

Vol afgrijzen drongen allen rondom het lijk samen. De ongelukkige was zeker door de zeeroovers onverhoeds besprongen en waarschijnlijk had één enkele vreeselijke klewangslag het hoofd van het lichaam gescheiden, want er waren geen sporen van eene worsteling aan het lichaam te zien.

— Hij heeft zijn verdiende loon ontvangen, mompelde Tukker.

— En ons de moeite bespaard het vonnis aan hem te voltrekken, voegde de officier er bij.

— Wie bloed vergiet diens bloed zal vergoten worden, zeide de heer Bancroft, maar 't is wel opmerkelijk, dat hij vermoord is door dezelfde lieden, die hij zijne makkers deed vermoorden.

Eenige matrozen namen het lijk op, een ander knoopte het hoofd in een doek en zoo nam men den terugtocht aan. Van eene verdere vervolging der roovers, van wie men geen spoor meer vond, moest men onder deze omstandigheden wel afzien.

Buiten gekomen, vond men de achtergeblevenen in de grootste ongerustheid. De lijken van een vijf en dertigtal zeeroovers, in het eerste gevecht gevallen, had men reeds in zee geworpen, en daar de tijd verliep zonder dat men uit de grot iets vernam, was de commandant juist van plan er met de overigen zelf in te trekken.

Het lijk van Edwards werd eveneens in zee geworpen, waar het een plaatsje vond bij die zijner makkers in de misdaad.

Maar waar waren nu de roovers gebleven?

Niemand begreep er iets van. Men doorzocht het geheele binnenste van het eiland, drong een eind in de

verschillende uitgangen der rotsholen, maar vond niets.

Opeens klonk een schot van de prauw van Tukker en toen men zich naar de kust spoedde werd het raadsel opgelost.

De zeeroovers, gebruik makende van de vele uitgangen, hadden, na Edwards te hebben gedood, zich een uitweg verschaft naar de kust. Dáár hadden zij, terwijl iedereen zich bij het rotshol ophield en verborgen voor de lieden aan boord van de prauw, hunne prauwen bemand en waren bliksemsnel van wal gestoken. Eerst toen zij een heel eind van den wal waren, ontdekte de prauw hunne vlucht. Thans zag men ze reeds zeer ver in zee, als pijlen uit den boog voortschieten over de kalme zee. Slechts één te zwaar beladen prauw hadden zij wijselijk achtergelaten. Toen men het vaartuig vond, was het haast geheel gezonken, daar zij er overal gaten in geslagen hadden.

Wat zou men doen? Ze vervolgen? Maar zij waren reeds zoo geducht ver weg.

— Laat ze gaan, zei Tukker. Wij hebben ons doel voor een groot deel bereikt, wat kan 't ons verder schelen. Wij moeten om eigen belangen ook denken.

Dit vond iedereen ook het best. Men ging derhalve weer sloop en kwam tegen den middag in het kamp der schipbreukelingen aan, waar men de overwinning vierde met een hartelijken dronk.

XXXII.

— Ziezoo, zeide Tukker, toen men na den maaltijd buiten de tent een sigaar rookte, dat karrewetje is achter den rug. Nu kunnen we over uwe verlossing denken, heeren.

— Ja, laten wij daar nog eens over praten, zeide de commandant.

— Het komt in de eerste plaats aan op de vraag: »wat zult ge doen?» begon Tukker: hier blijven en wachten totdat ik met de Pionnier hier kan komen of direct medegaan.

— Wat denkt gij er van? vroeg de commandant. Is het met onze sloepen — want op uw sloopje kunt ge ons natuurlijk niet bergen — niet al te veel gewaagd?

— Ja, het is niet zonder gevaar, zeide Tukker, we hebben tot nog toe goed weer gehad, maar als we een storm kregen, zou ik evenzeer voor uwe sloepen vreezen als voor mijn prauw.

— Maar hoe zoudt ge er over denken om te blijven en niet te blijven: ik bedoel wel achter te blijven, maar niet hier.

— Ge bedoelt zeker bij de tripangvisschers? zei de heer Bancroft.

— Ja, dat bedoel ik. Dat is, naar ik u al eens gezegd

heb, eene soort van nederzetting van eenige honderden tripangvisschers. Die lieden zijn arm, maar eerlijk en als ge daar uw kamp opsloegt zoudt ge in veel betere conditie verkeerden dan hier. Ten eerste hebt ge gezelschap en hulp, ten tweede zijt ge weer eenige dagreizen dichter bij het doel, ten derde hebt ge altijd nog, als alles tegenliep, de kans om met hen terug te keeren, zoodra zij, na het einde van de vischvangst, naar hunne haardsteden teruggaan, en ten vierde zal men daar altijd uwe aanwezigheid door hen weten, voor het geval dat ons eens een ongeluk mocht overkomen.

— Hoe bedoelt ge dat? vroeg de commandant.

— Wel, zeide Tukker, ik behoef u niet te zeggen dat wij aan dezelfde gevaren op zee blootstaan als iedereen. Veronderstel nu eens, dat wij op onze reis naar de Aroe-eilanden verongelukten, hetzij door schipbreuk te lijden, door brand, roovers of de eene of andere oorzaak. Denk verder het geval eens, dat er van ons niemand gered wordt. Dan zoudt ge nog geen stap verder zijn. Want niemand zou weten, dat ge hier schipbreuk hadt geleden en op hulp zat te wachten.

— 't Is waar, zeide de commandant.

— Zijt ge daarentegen bij die visschers, dan zouden zij in zoo'n geval u of mede kunnen nemen of bericht van u brengen, opdat de regeering van Nederlandsch-Indië u te hulp zou kunnen komen.

Het was volkomen waar, dat zag de commandant in, en na het gevoelen zijner officieren te hebben ingewonnen besloot men Tukkers voorstel aan te nemen.

Reeds den volgenden dag begon men de toebereidselen tot het vertrek te maken. Er viel nog heel wat te doen.

De legerplaats liet men, zooals die was, maar de sloepen bewapende men. Het lichte geschut en de voorraad van allerlei zaken en dingen, die men nu zuinig moest bewaren, werd over de verschillende sloepen verdeeld. Iedere sloep kreeg haar vaste bemanning en op het eiland liet men een hoop steenen achter, waarin een blikken bus gestopt werd met een bericht van de stranding en het vertrek.

Twee dagen gingen met dit alles heen. De bemanning van Tukker hielp een handje mede en zoo kon men in den morgen van den derden dag op reis gaan, de prauw voorop als gids. Nu en dan kwam de commandant of een der officieren een poosje aan boord praten en soms ook gingen Tukker en Bancroft de sloepen bezoeken en steeds bleef het weer gunstig en de stemming opgeruimd.

De avond van den vijfden dag naderde en den volgenden morgen hoopte men de kolonie der tripangvisschers te bereiken. Op dien avond echter waren de zeelieden niet zoo opgeruimd als gewoonlijk. De reden daarvoor was te zoeken in de lucht, die er onheilspellend uitzag en voor de geoefende zeelieden storm voorspelde. Tukker, die dit ook reeds lang had opgemerkt, had zich naar de sloep van den commandant begeven, om met hem af te spreken den nacht aan den wal door te brengen. Dit zou een paar uren duren, maar men had dan ten minste de zekerheid voor den naderenden storm geborgen te zijn. Van de prauw had men een kleinen inham in de kustlijn bespeurd, die misschien wel eene goede ligplaats voor de vaartuigen kon opleveren. De sloepen kon men misschien op het land halen.

Daar het er hoe langer hoe dreigender begon uit te zien, vond de commandant het voorstel ook goed en zette men het met allen spoed op den wal aan, waar men werkelijk een goede ligplaats voor de prauw vond.

Prauw en booten werden nu goed verzekerd aan hare ankers, en de bemanning zocht beschutting aan den wal. Slechts de inlandsche bemanning van Tukkers vaartuig verkoos aan boord te blijven.

Intusschen stak de wind meer en meer op en bracht de zee in hoe langer hoe grooter beroering; de groene kleur der golven en de talrijke witte koppen voerspelden niet veel goeds. Gierend en bulderend stak de wind meer en meer op en verhief zich spoedig tot een hevigen storm, die, toen het duister was geworden, hoe langer hoe erger werd.

Men had gelukkig een onderkomen gevonden onder een overhangende rots en hier stonden en zaten onze avonturiers in bange verwachting bijeen, het einde af te wachten. Wat duurde die nacht lang! De meesten vielen, uitgeput van vermoeienis, moede van inspanning in slaap op den harden bodem, de officieren echter waakten. Eén- of tweemaal probeerde een matroos om te gaan kijken hoe het met de sloepen gesteld was, maar hij werd eenvoudig tegen den grond geworpen en men moest het opgeven. De orkaan woedde te hevig.

De angst voor hunne vaartuigen was het alleen, die de officieren deed wakker blijven. Wat iedereen voor zich zelf dacht, durfde niemand uitspreken. In vreeselijke spanning wachtte men en luisterde naar elk geluid. Nu en dan hoorde men het eigenaardig fluiten van den wind door het touwwerk of hoorde men hoe een paar sloepen tegen

elkander bonsden, waarschijnlijk omdat de kabels gesprongen waren. En toen de morgen aanbrak en het hun vergund werd te zien, toen stieten allen een kreet van ontzetting uit.

De prauw en de sloepen, alles was verdwenen.

XXXIII.

Wie is in staat de ontzetting der schipbreukelingen te beschrijven?

Zij liepen naar het strand, klommen tegen de steile rots op, om daar boven een blik op zee te werpen, maar nòch aan het strand, nòch daar boven was een spoor van de vaartuigen te ontdekken.

Radeloos keken zij elkander aan.

— Wat nu? vroeg men elkander.

Ja, wie kon antwoord geven op die vraag?

Er heerschte een geruimen tijd een pijnlijk zwijgen.

Eindelijk nam Tukker het woord.

— Mijne heeren, zeide hij, laten we niet wanhopen. Onze vaartuigen zijn wel is waar weg, verdwenen, maar ik geloof, dat wij, ondanks ons ongeluk, nog alle reden tot dankbaarheid hebben.

Men keek hem vragend aan.

— Ja, tot dankbaarheid, mijne heeren, want als wij in de vaartuigen waren gebleven, dan zouden wij met de sloepen verongelukt zijn. Thans zijn wij aan land, we hebben den vasten wal van Australië onder onze voeten en niet een eiland. Welnu, onze voorloopige bestemmingsplaats is op datzelfde Nieuw-Holland, waar wij ons thans bevinden en misschien hoogstens een dagreis ver.

— De verblijfplaats dier visschers dus? vroeg Bancroft.

— Ja, die kolonie of nederzetting der tripangvisschers. Laten wij ons derhalve niet laten ontmoedigen, maar gaan we op weg. De tocht zal misschien vele moeielikheden opleveren, maar als we het strand houden, moeten wij er spoedig komen; verdwalen is onmogelijk.

Deze woorden wekten allen weer op. Gelukkig had men een kleinen voorraad levensmiddelen uit de sloepen aan land gebracht, daar men voornemens was dien avond een maal gereed te maken. Tengevolge van den storm kwam daar echter niets van en dat kon nu ten minste voor ontbijt dienen. Men gebruikte dit en toen maakten de schipbreukelingen zich op.

Het was een uiterst vermoeiende tocht, want ofschoon de orkaan bedaard was, woei het nog een stevige bries en het losgewoelde zand woei onzen reizigers in het gelaat en zweepte hun de oogen blind. Eene verkenning naar de landzijde gedaan, viel niet mee, want het terrein was woest en rotsachtig, maar toch bood het een beteren weg aan dan het strand. Men hield nu trouwens de zee evengoed in het oog, zoodat zij niet konden verdwalen of de nederzetting der visschers voorbijloopen.

Tegen den avond kreeg men opeens vuren in het gezicht. Waren die van de nederzetting of van wilden? Men wist hoe moordzuchtig de stammen van Nieuw-Holland zijn en welke kannibalen zelfs en besloot derhalve niet dan zeer behoedzaam voort te trekken.

Gelukkig bleek het eerste het geval te zijn, want opeens bespeurde men de nederzetting aan het strand. Daar het terrein hier glooiend afliep naar het strand,

was men er niet op voorbereid de nederzetting van boven af dadelijk te zullen zien.

Natuurlijk kwam de geheele nederzetting terstond als het ware in opstand. Men was de aanvallen der zeeroovers nog niet vergeten en meende dus op dien afstand ook in de naderende menigte zeeroovers te zien.

Terstond echter begonnen Tukker en zijne beide bedienden, die de anderen een eind vooruit waren gegaan met witte doeken te wuiven. Dit hielp, want de tripangvisschers, die reeds op het punt waren te schieten, werden nu opmerkzaam en keken weifelend, maar nog steeds met den vinger aan den trekker naar de naderende personen.

Opeens begon er echter leven in de zwijgende figuren te komen. De een scheen aan den ander iets mede te deelen, dat weldra van mond tot mond liep. Men keek verbaasd, wees Tukker aan en plotseling barstte een luid vreugdegeroep los. Men had Tukker herkend.

Nu stormden allen op hem af en in een oogenblik zag deze zich omringd door de dankbare visschers, wien hij in korte woorden zijn wedervaren mededeelde.

Met vreugde werd nu het geheele gezelschap ontvangen en in de nederzetting op alles onthaald, wat de arme lieden bezaten. Het verhaal van de nederlaag der zeeroovers werd met spanning aangehoord en allerlei vragen gedaan omtrent den blanke, die bij hen was.

BESLUIT.

Een paar dagen na de in het vorige hoofdstuk beschreven gebeurtenissen, verlieten de Fransche schipbreukelingen van de *Superbe* de vestiging der tripangvisschers. Tukker bracht hen, met eenige van de visschers geleende prauwen naar Dobbo op de Aroë-eilanden over. Met de tripangvisschers, die hij zoo ter rechter tijd van de zeeroovers had verlost, sloot hij zonder moeite eene overeenkomst voor de levering van tripang en karet, en tevreden verliet hij hen, om de plaats op te zoeken, waar hij zijne handelsondernemingen was begonnen te vestigen.

Van Dobbo vertrok hij met de *Pionnier* naar Makasser, om den heer Bancroft en de Franschen over te brengen, die van daar verder zouden vertrekken.

Toen de heer Bancroft eenige maanden daarna Indië verliet, schreef hij aan Tukker, dat alles in orde was en dat deze, wilde hij goede vrienden met hem blijven, niet op geld moest zien, daar hij veel te goed wist, dat alleen van genoegzaam gereed geld dikwijls het welslagen eener onderneming afhing.

Toen dit eerste seizoen der visscherij om was, zat Tukker in een vrij goed huis op de Aroë-eilanden. Binnen weinige dagen zou hij naar Makasser terugkeeren, om

de hand te vragen van haar voor wie hij zooveel had gewaagd, voor wie hij de fortuin had nagejaagd en gevonden. Dat het hem ditmaal niet geweigerd zou worden, daarvan had hij het bewijs reeds in handen.

Voor het laatst zag hij alles na en sloot hij zijn uitvoerig rapport aan zijn compagnon, den heer Bancroft te Philadelphia, waaruit bleek dat de kosten voor den aankoop van de tripang hadden bedragen *f* 3400, en de opbrengst van den verkoop in China bedroeg *f* 42000, zoodat men op dezen handel eene winst behaald had van *f* 38600, wel de moeite waard om er de kosten voor over te hebben voor het stichten van magazijnen op Dobbo en eenige maanden in vrijwillige ballingschap ver van de beschaafde wereld te leven.

Voor hoevele jongelieden is in onze rijke Oost-Indische bezittingen nog niet een fortuin weggelegd! Een Amerikaansch koopvaardijkapitein kocht eene lading tripang voor *f* 8000 en zette die in China van de hand voor *f* 60.000. Op de Fidji-eilanden kocht hij voor 5700 dollars schildpad, waarvoor hij in Amerika de kolossale som van 29.050 dollars maakte. Een dollar is gelijk *f* 2.40. Maakt de rekening maar op, jongelui en jaagt, als Tukker, de fortuin na in onze koloniën! Er is nog genoeg te winnen, wanneer men ook slechts wagen durft.

AAN DE MENSCHENETERS ONTSNAPT.

Wij waren slechts eene halve mijl van de kust, toen ons schip op eene groep van rotspunten stiet. De deining was hoog en wierp ons terstond over de rotspunten heen, maar het duurde niet lang of het zat alweer vast en nu voorgoed.

Ik kan niet zeggen, dat wij spijt over deze stranding hadden, want sedert 24 uur waren wij al pompende op de kust aangeloopen, daar wij een groot lek hadden gekregen, dat wij tevergeefs hadden getracht te stoppen. En nu was het gevaar voor zinken ten minste voorbij.

Wij begonnen nu de booten in gereedheid te brengen om het schip te verlaten.

Op dit oogenblik kwam de timmerman mij verzoeken ten spoedigste ons te redden, daar het water met vreeselijk geweld binnenstroomde en zeker spoedig het geheele achterste gedeelte, dat niet op de rots zat, vol water zou zijn. Het was te vreezen, dat het dan of achteruit van de rots af in de diepte schuiven, of doorbreken zou.

Ik drukte hem op 't hart zijn mond te houden, opdat alles behoorlijk voor ons vertrek gereed gemaakt zou kunnen worden en niet door overijling alles bedorven

zou worden, en daar ik uit het ontstelde gelaat van den man wel begreep, dat hij krachtiger waarschuwing noodig had dan deze eene, wees ik hem op mijne pistolen, met de mededeeling, dat ik hem bij de minste poging om alarm te maken, onverbiddelijk door den kop zou schieten.

Dank zij dezen maatregel, kwamen de beide booten behoorlijk gereed en konden wij in de beste orde het schip verlaten.

Ik bevond mij in de kleine boot met acht man, waaronder ook de timmerman en de jongens, terwijl de kapitein in de groote sloep was met de rest van de bemanning.

Ongeveer op hetzelfde oogenblik zetten wij af en van toen af hadden wij te veel met onze boot te doen, bij de onstuimige zee, die er ging, om op hen te letten.

Ik kan hier terstond bijvoegen, dat wij geen van allen, die in die boot waren, ooit hebben teruggezien.

Zonder bijzonder veel inspanning kwamen wij aan land en daar vielen wij, nadat we de boot op het strand hadden getrokken, uitgeput neer. Niemand dacht er aan, dat onze toestand misschien nog hopeloozer was dan gisteren; niemand dacht er aan, dat ons misschien van alle zijden gevaren dreigden; het eenige verlangen, dat ieder bezielde, was uit te rusten na de vermoeienis, want een ieder was doodaf.

Zoo lagen wij daar dan op het strand, dat een achtergrond van rotsig hoogland had en sliepen in, de een na den ander, zonder langer dan tien minuten te wachten.

Het was tegen den avond, dat wij aan land kwamen en wij sliepen tot den anderen morgen, zeker twaalf uren lang en zonder dat er één van ons in dien tusschen-tijd wakker was geworden.

Ik denk, dat wij van den honger wakker werden; wat mij betreft ten minste, weet ik dit zeker, en daarom was ook mijne eerste beweging naar de boot te gaan en daar een en ander voor ons ontbijt uit te halen.

Ik geloof stellig, dat wij aan het eten zouden zijn gebleven, als ik niet zooveel verstand had gehad om mijn gezag te doen gelden en de kameraden te waarschuwen, dat we aan de toekomst moesten denken.

— Maar wat zullen we nu doen? vroeg een van de mannen, toen wij ons maal gebruikt hadden.

— Vraag liever eerst, waar we zijn? zeide een ander.

— Wel, merkte ik op, ik geloof dat ik het niet ver misheb, als ik zeg, dat wij op Nieuw-Caledonië zijn terechtgekomen.

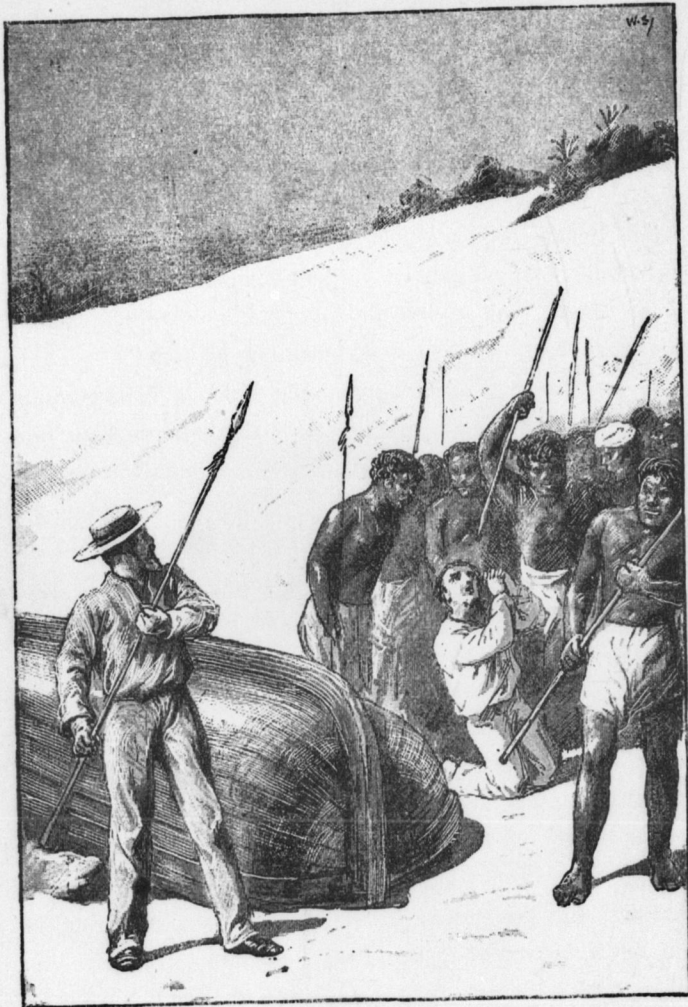
Er was een oogenblik stilte en de kameraden keken mij in eenigszins gespannen verwachting aan.

— Nieuw-Caledonië, zeide opeens de jongen eenigszins schuchter, zijn daar geen menscheneters, mijnheer?

— Ben je dwaas, zeide ik op barschen toon, ofschoon ik zeer goed wist, dat dit het geval was, daar ik het volk niet wilde ontmoedigen vóór den tijd.

Zonderling genoeg deed geen enkele van hen meer eene vraag omtrent het land of omtrent het volk, en nadat ik terloops nog enkele dingen verteld had, besloten wij, dat twee man bij de boot zouden blijven en dat de zeven anderen op verkenning zouden uitgaan en zien of zij ook iets van de groote sloep en den kapitein konden ontdekken.

Daar de derde stuurman een flinke jonge borst was, droeg ik hem de leiding op der expeditie en bleef met den timmerman achter, om intusschen met hem de boot eens

— — — *Op het oogenblik dat ik mij omwendde zag ik, hoe de timmerman op zijne knieën lag met de gevouwen handen biddend opgeheven, en ik hoorde, hoe hij met luide stem om genade bad. (Bladz. 177).*

na te zien en onzen voorraad levensmiddelen te begraven.

Wij begonnen hiermede reeds terstond en hadden spoedig alles verborgen, want het was niet veel. Aan den voet der duinen of van het hooge land groeven wij een gat en daarin verdween alles; toen keerden wij de boot om en bekeken haar van alle kanten.

Terwijl wij hiermede bezig waren zond ik den timmerman om een paar steenen op te zoeken naar de hoogte en bleef de boot bekijken, toen ik opeens een angstkreet hoorde en mij omkeerende, tot mijne onuitsprekelijke verbazing, een aantal wilden zag, die plotseling bij ons waren, alsof zij uit den grond waren opgekomen. Zij hadden ons zeker beloerd en waren ongemerkt nader gekomen, terwijl wij de boot bekeken en al onze aandacht bepaald hadden op deze kleine hulk, die ons eenig middel was om hier vandaan te komen.

Hoe het zij, op het oogenblik dat ik mij omwendde zag ik, hoe de timmerman op zijne knieën lag met de gevouwen handen biddend opgeheven, en ik hoorde, hoe hij met luide stem om genade bad.

Ik greep eene speer, die dien middag aangedreven was, en besloot liever te sterven dan mij over te geven.

Willy lag te midden van de wilden, die hem stonden aan te kijken met de nieuwsgierigheid aan zulke lieden eigen. Zij hadden zeer lange en zware lanssen in de hand en één van hen had die opgeheven, gereed om toe te stooten; de anderen stonden er zóó bedaard bij, dat het duidelijk was te zien, dat zij om een menschenleven net zoo weinig gaven als wij om dat van een vlieg.

Nu naderde ook een paar van hen mij, zonder echter op mij aan te vallen.

Ik hield mijn wapen gereed en het scheen wel, dat dit hun een weinig ontzag inboezemde, want de een hurkte met de lans in de hand neder en beschouwde mij, zooals een tijger doet als hij zijne prooi wil bespringen. Een ander begon een gesprek, waarvan ik natuurlijk geen enkel woord verstond.

Het is mij onmogelijk te zeggen, hoe lang wij allen in dien toestand bleven; Willy lag geknield daar en de wilden stonden rondom hem.

Een van hen had zijne lans vlak vóór zich in den grond geplant en bekeek Willy met gefronste wenkbrauwen, alsof hij het een of ander hem onaangenaam voorwerp was. Eén, die een opperhoofd scheen, stond met een dom goedig gezicht dit alles aan te zien. De overigen, die het op mij gemunt schenen te hebben, bleven om mij heendraaien in een halven cirkel, want ik was van achteren gedekt door de zee en de boot. Dit is echter zeker, dat zij een geduld vertoonden, waartegen ik niet was opgewassen. Eene zenuwachtige overspanning begon zich van mij meester te maken en ik begrijp nog niet hoe dit alles zou zijn afgelopen, als niet plotseling van denzelfden kant van waar de wilden waren gekomen, d. w. z. van de bergen, onze makkers even onverwacht te voorschijn waren gekomen.

Zonder dat ik nog hunne komst bemerkte had, wendden de wilden het hoofd om en daardoor zag ik hen. Eén van hen, dat wist ik, had een goed geweer, een paar bezaten bijlen, één eene sabel en de rest hunne messen. Er was ongeveer een dozijn wilden en de partijen stonden dus nu eenigszins gelijk.

De wilden wendden zich nu om, niet zonder ons boos-

aardige blikken toe te werpen en trokken zich tot een groep te zamen. Toen marcheerden zij, kalm en zonder overhaasting, naar het hooge gedeelte.

Onze makkers ons ongedaerd ziende, deden niets, maar bekeken de wilden, toen zij heentrokken en hun dicht bij passeerden, eveneens met donkere blikken en het was gemakkelijk te zien, dat zoo een van beide partijen zich sterk genoeg had gevoeld, deze de aanvaller zou zijn geweest.

Eenige oogenblikken nog zagen wij de wilden op die hoogte. Hunne slanke, krachtig gebouwde lichamen staken scherp af tegen de heldere lucht, en met hunne lange lansen in de hand schenen zij op die hoogte van brons gegoten beelden. Toen verdwenen de Nieuw-Caledoniërs in het binnenste van het eiland.

Niemand van ons was op zijn gemak na deze ontmoeting met de wilden. Ik begreep zeer goed, dat alleen de tijdige terugkomst van onze kameraden ons van den dood had gered, en ik zeide hun dat ook openlijk. Ik begreep ook, dat het nu mijn plicht was niets voor hen te verbergen van den grooten omvang van het gevaar, dat ons boven het hoofd zweefde.

— Luistert eens, mannen, zeide ik: wat de jongen heeft gezegd, is volkomen waar, de Nieuw-Caledoniërs zijn kannibalen. Als gijlieden niet juist bijtijds teruggekomen waart, waren Willy en ik misschien reeds dood. In ieder geval zoudt ge ons hier niet meer gevonden hebben. Jelui tijdige terugkomst heeft ons gered, want de wilden achtten zich niet sterk genoeg om ons te overmeesteren. Zij zijn vertrokken, en weet ge wat er nu zal gebeuren?

Eene welsprekende stilte volgde op mijn woorden. Ik zag niets dan bedrukte gezichten.

— Zij zullen in grooter aantal terugkomen, natuurlijk vannacht nog, en dan is het met ons gedaan.

— Er is slechts één weg om aan hunne bloedgierige klauwen te ontkomen.

— Welnu, stuurman, wijs ons dien dan en we zijn geen mannen als we niet precies doen, wat je zegt.

— Goed, zei ik, dan moeten we beginnen met weer sloop te gaan, d. w. z. in onze boot. Vervolgens gaan wij naar het wrak van ons schip, dat vastzit, en daar blijven we voorloopig. De storm is voorbij en als er niet spoedig een tweede volgt, kan de schuit het lang daar uithouden, eer zij uit elkaar geslagen is.

— En denkt ge dan, dat de wilden ons daar niet zullen aanvallen? vroeg er een.

— In ieder geval kunnen wij ze dáár aan boord veel beter van het lijf houden dan hier, waar we geheel in hunne handen zijn.

— Dat is waar, riepen allen, en er zal daar nog veel zijn, wat we kunnen gebruiken.

Zoo gezegd, zoo gedaan. We sloegen allen de handen aan het werk om de boot weer op te tuigen, zetten er de spieren als masten in, bevestigden een en ander goed en namen al wat op het strand door ons was opgeborgen weer in; toen heschen we het kleine lapje zeil, dat we hadden, en brachten de boot te water.

Het was reeds schemerdonker geworden, eer wij zoover klaar waren. Alles geschiedde in de grootste haast en onder voortdurende vrees de Nieuw-Caledoniërs opeens te zullen zien opdagen om ons te overweldigen.

Eindelijk was de boot vlot en met eene zucht van

verlichting zetten wij ons neer, terwijl de scheepsjongen van plezier danste en hoera riep.

Zoo goed mogelijk koers zettende, zagen wij, na een uur door dit labyrint van klippen te hebben gezworven, eindelijk den romp van ons schip vóór ons in de duisternis opdoemen.

Met welk eene vreugde beschouwden wij nu dit wrak, dat wij den vorigen dag zoo blijde waren geweest te kunnen verlaten. Wie had kunnen denken, dat het nog eens een toevluchtsoord voor ons zou worden?

Wij klommen aan boord en stelden terstond een onderzoek in.

Tot onzer aller verbazing had het schip weinig water gemaakt. Het was naar het schein door de werking der golven vaster op de rots gezwaaid en wel zóó, dat er geen gevaar meer bestond voor doorbreken of afschuiven. Wij konden onze oude kwartieren weer betrekken, waar, behalve dat de rommel een beetje door elkander lag, alles nog was zooals vroeger. Wij maakten licht en stelden elk ding op zijne gewone plaats, en toen was alles zooals het altijd was geweest.

Daar wij met ons negenen waren, verdeelde ik de mannen in drie wachten van drie man; elke wacht zou op dezelfde manier, als bij ons gebruikelijk was, de beurt vervullen, elk twee uren. Op deze wijze waren wij verzekerd, dat de wilden, ingeval zij het in den zin mochten krijgen ons op te zoeken, ons niet zouden kunnen verrassen en in den slaap vermoorden.

Ik zelf nam de wacht van 12—2 uren, de zoogenaamde hondenwacht, maar niets verstoorde de nachtelijke stilte. Ook mijne makkers vernamen geenerlei gerucht, en zoo ging de nacht kalm voorbij.

Voor het oogenblik waren wij gered en zonder zorg. Want nu het schip zoo weinig beschadigd bleek te zijn, waren wij er zeker van, dat we het er heel lang konden uithouden, als wij door de wilden niet verontrust werden. Vandaar dat er voor ons veel aan gelegen was te ontdekken, of zij ook moeite zouden doen ons schip te naderen. Voor zoover ik hen kende, zou dat wel het geval zijn, want een gestrand schip bevat, zelfs al is het tot wrak uiteengeslagen, eene menigte dingen, die voor een wilde begeerlijk zijn, om maar alleen te spreken van de massa ijzer, een metaal, waaraan zij in de dagen, waarvan ik spreek, niet gemakkelijk konden komen en dat aan een schip in groote hoeveelheid te vinden is.

Om echter onze aanwezigheid aan boord zoolang mogelijk te verbergen, gelastte ik den manschappen zich niet te vertoonen als het dag werd, maar zich zóó verborgen te houden, dat wij van land af niet gezien konden worden. De boot hadden wij aan de zeezijde gelegd, zoodat onze kannibalen die niet konden zien. Achter de verschansing gebukt konden wij op het dek alles zien, wat er aan wal voorviel, zonder zelf gezien te worden.

Wij gebruikten zeer vroeg een uitmuntend ontbijt, uit ham en beschuit bestaande, en toen gelastte ik, vooral dien dag, geen vuur aan te maken om spijzen te koken, daar ik te bevreesd was, dat de rook onze aanwezigheid zou verraden. Wij konden het met beschuit, ham en wijn best een paar dagen uithouden, en nadat ik ieder man zijn werk had aangewezen en op die wijze op alles orde had gesteld, zette ik mij op het dek op mijn gemak neer en begon de kust te observeeren, in vreeselijke spanning van de dingen die komen zouden.

Bijna zou ik nog vergeten te melden, dat onze mannen den vorigen dag van de sloep van den kapitein niets gevonden hadden. Geen enkel spoor hadden zij ontdekt en dus waren wij totaal onzeker van het lot dier bemanning.

Bij het eerste ochtendschemeren bespeurde ik, eerst flauw maar allengs duidelijker, de wilden, die in groot aantal zich op het strand bevonden. Ik zag die donkere gedaanten in groepen en in troepjes rondwalen, op de manier van menschen die iets zoeken en verrast zijn den staat van zaken veranderd te vinden.

Duidelijk zagen wij, want de afstand tusschen ons schip en het strand was niet groot, hoe zij de plaats, waar wij onze levensmiddelen begraven en weer opgegraven hadden, omwoelden, met de handen in het zand wroetende. Teleurgesteld beraadslaagden zij toen een poos op de plaats, waar wij van wal waren gestoken.

Daarop zagen wij ze neerhurken, ieder man met zijne lange lans rechtop naast zich en zóó bleven zij een geruimen tijd daar zitten. Van tijd tot tijd werden er een paar van die lansen gestrekt en gewezen in de richting van het schip, maar dan schudden de meesten weer het hoofd. Ten slotte verdwenen zij langzaam langs het strand in de richting, welke onze lieden den vorigen dag gegaan waren.

Wij haalden weder gerust adem. Voor het oogenblik was het gevaar geweken, doch wij begrepen zeer goed, dat het slechts uitstel van executie was. De wilden zouden, als zij ons op het geheele eiland niet vonden, natuurlijk terugkomen en het zou wel een wonder zijn, als zij dan niet op de gedachte kwamen om een onderzoek aan boord van het wrak in te stellen.

Intusschen waagden wij het niet ons te vertoonen. Men kon nooit weten, of er geen wilden op de loer lagen.

Deze gedwongen rust deed ons goed, want wij waren zeer vermoeid, en ik zeide den mannen: het nu, zoolang als deze rust noodzakelijk was, ~~er~~ maar van te nemen. Men kon niet weten, hoe spoedig het misschien gedaan zou zijn en ons wellicht groote krachtsinspanning wachtte.

De dag verstreek zonder iets bijzonders; wij zagen zelfs niet eens de wilden meer verschijnen, doch den volgenden dag veranderde het tooneel.

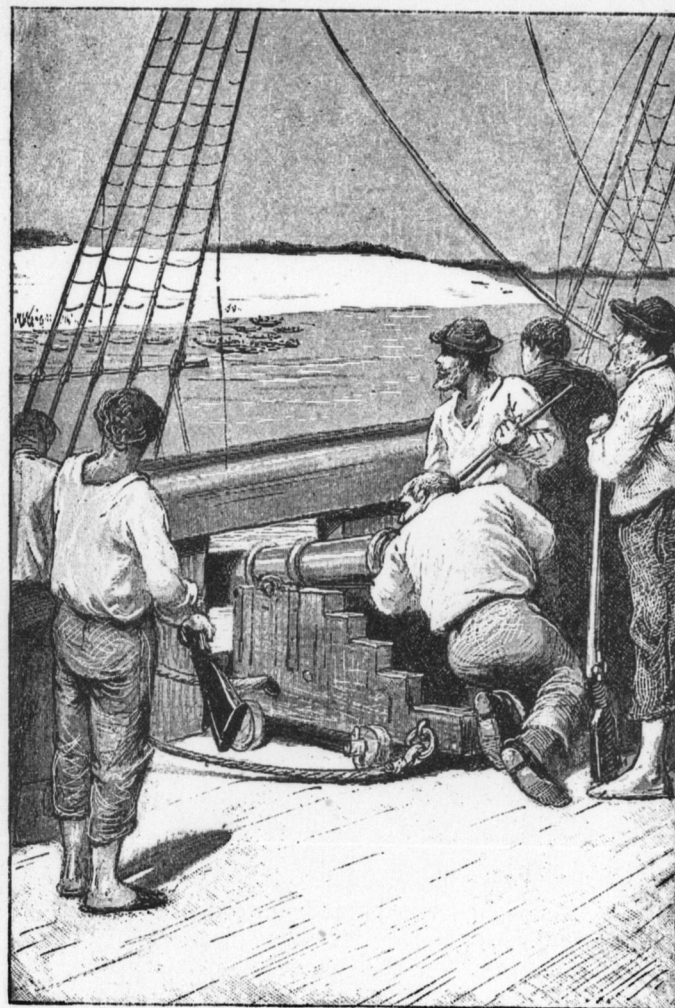
Nauwelijks was het dag, of de wacht liet mij roepen en deelde mij het onrustbarende nieuws mede, dat de menscheneters zich gereed maakten om ons schip te bezoeken.

Ik kleedde mij snel aan en begaf mij naar het dek.

De man had goed gedaan met mij te wekken. Langs de rotsige kust, dicht onder den wal bespeurden wij eene menigte kano's, die, met rieten zeilen voorzien, flink vorderden. Ofschoon zij de kustlijn volgden, leed het geen twijfel, dat het doel van deze expeditie ons schip was en derhalve liet ik terstond aanstalten maken om hen goed te ontvangen.

Gelukkig waren er aan boord wapens genoeg. Wij voerden twee kanonnen, die, hoe klein ook, toch uitstekend dienst konden doen. Verder waren er een dozijn geweren en het noodige kruit en lood.

Wij maakten dus alles voor het gevecht gereed en spraken af, dat we ons tot den laatsten man zouden verdedigen. Om hun moed te verscherpen, verzekerde ik hun, dat zij, zóó zij in handen van de Nieuw-Caledoniërs

Het was een bijzonder geluk, dat wij terstond de beide uiterste kano's troffen. De lichte dingen sprongen half boven water uit, en verzonken toen in de golven, terwijl de wilden even vlug in de golven verdwenen.

(Bladz. 186).

mochten vallen, zij ongetwijfeld opgepeuzeld zouden worden en in den vorm van gebrad op de feestmalen der hoofden zouden prijken.

Ik stelde met opzet hun heel aanschouwelijk voor, hoe men hen met knotslagen zou slachten, hoe men hen nog levend zou aan stukken snijden en verdeelen, en zoo al meer; want ik wilde hen tot den hardnekkigsten tegenstand aansporen, en dit gelukte mij, Gode zij dank, uitstekend.

Omstreeks zeven uur in den morgen verliet de vloot der wilden de kust, schaarde zich op één lijn en naderde toen snel het schip.

Er bleef geen twijfel voor ons over of de wilden wisten, dat wij hier waren, want zij hieven een vervaarlijk krijgsgescrei aan en zwaaiden lans en slingers als lieden, die zeer goed weten wat zij doen.

Wij stonden allen op onzen post. Bij de kanonnen, die natuurlijk onze voornaamste verdedigingsmiddelen waren, stonden de besten van ons en ik hield een wakend oog over alles. Ik had mij voorgenomen op de beide uiterste kano's het eerst te mikken, ten einde die zoo mogelijk terstond in den grond te boren, in de hoop dat de wilden, als zij zagen dat wij de verstverwijderden konden treffen, bevreesd zouden worden om verder te gaan.

Zoodra zij onder schot waren, commandeerde ik vuur.

Het was een bijzonder geluk, dat wij terstond de beide uiterste kano's troffen. De lichte dingen sprongen half boven water uit, en verzonken toen in de golven, terwijl de wilden even vlug in de golven verdwenen.

In een oogwenk had de geheele linie van kano's

gestopt en onder het uitstooten van een woedend gebrul, veel gelijkend op dat van wilde dieren, verhieven de wilden, zeker wel ten getale van een paar honderd, zich in hunne volle lengte en schudden dreigend de speren.

Andermaal legden wij op de uiterste kano's d. w. z. op de beide vleugels aan, en andermaal troffen onze kogels doel.

Hetzelfde gehuil en de zelfde vertooning van machteloze woede. Toen schenen zij van gedachte, dat het ons alleen mogelijk was om de vleugels te raken, en van slaglinie veranderende hadden zij zich snel in den vorm van eene wig of gelijkbeenigen driehoek geschaard, waarvan de top naar ons schipbreukelingen was gekeerd.

— Die is mooi, mompelden onze kanonnières, nu treffen wij nog veel zekerder en verschrikkelijker.

Eenvoudig legden wij nu op de spits van de wig aan en kozen dat punt voor beide schoten.

De uitwerking was verschrikkelijk. In plaats van twee troffen wij zeker vijf of zes kano's. Want onze kogels drongen door de spits en daarna door de beenen van den driehoek. Het gehuil en gegil was onbeschrijfelijk. Wij zagen al die wilden zich hoog verheffen en als waanzinnigen ons bedreigen. Verscheidenen sprongen te water en begonnen in allerijl naar den wal te zwemmen, anderen pagaaiden uit alle macht naar het strand, en zoo bleef er na weinige oogenblikken eene minderheid van ongeveer twintig kano's over, die nog van zins scheen om den aanval voort te zetten, toen wij, door nog een paar goedgerichte schoten op dit troepje weifelaars te lossen, hen voorgoed tot den terugtocht dwongen.

Een kwartier later zagen wij het overschot van deze

mislukte en zeer geteisterde expeditie op het strand samscholen. Als laatste waarschuwing richtten wij onze kanonnen nog eens op hen en werkelijk bereikten de kogels, wat wij niet in het minst verwacht hadden, het strand nog en brachten er nog meer den schrik in.

Zij trokken af zooals zij gekomen waren, langs de kust. Zoodra het duister werd, gingen zij te water en pagaaiden vlug onder den wal voort om buiten ons bereik te komen. Waarschijnlijk lag een eind verder aan de zee een dorp van waar zij gekomen waren, maar wij konden het niet ontdekken en ook onze manschappen hadden op hun tocht niets gezien, dat op een dorp geleek. Daar zij echter eene kleine rivier hadden ontdekt, twijfelden wij niet of het dorp of de dorpen lagen aan die rivier.

De wacht de meest mogelijke behoedzaamheid aanbevelend, gingen wij dien nacht ter ruste.

Het spreekt vanzelf, dat de kannibalen het met deze ééne poging niet opgaven om ons in hunne macht te krijgen. Maar zij deden het nu op een andere manier. Van dien dag af werden wij belegerd, ja, het werd een formeel beleg. Zij hadden altijd een sterken troep op het strand als wacht en als de avond viel, werd die troep nog versterkt en dan zagen wij des nachts altijd de wachtvuren van dat boevenpak branden.

Ik kan u verzekeren, dat het eene allesbehalve aangename gewaarwording is de zekerheid te hebben, dat als men het hart heeft het land te betreden, men dadelijk wordt gegrepen om... geslacht te worden. Het maakte ons ongeduldig en griezellig, en begon ons, die waarachtig nooit veel last van zenuwachtigheid gehad hadden, ten slotte zenuwachtig te maken.

Zóó gingen een paar weken voorbij en het begon tijd te worden, dat er een eind aan die geschiedenis kwam. Bij den minsten storm zou het wrak van ons schip onvermijdelijk uit elkander geslagen worden, want al zag het er op 't oog nog zoo flink uit, zóóveel hadden wij er wel van gezien, dat een krachtige stoot slechts noodig was om het aan stukken te breken, alsof het speelgoed ware. Maar behalve dit, wij konden daar toch niet eeuwig blijven zitten op dat gestrande schip. De levensmiddelen zouden opraken en het drinkwater, waarvan wij niet veel in voorraad hadden, het eerst; want ongelukkig waren wij genoodzaakt geweest tijdens den storm, die ons hier had gebracht, bijna alle watervaten overboord te werpen.

Op een goeden morgen kwam er in de vervelende eentonigheid van ons beleg eene afwisseling, doordat er eene boot aandreef. Van waar die was gekomen, konden wij niet gissen, maar wij zagen, dat de wilden allen te hoop liepen en dadelijk den inhoud begonnen na te zien. Voor zoover wij het op dien afstand konden zien, was het niet veel zaaks. Wij bespeurden een paar riemen, een lap zeil, een lijn en meer van dergelijke waardelooze dingen. Toen begonnen zij er aan te hakken en te breken, zeker om er het ijzer af te halen, waarop alle wilden erg verzot zijn.

Het geval zelf boezemde ons echter veel belangstelling in, want er was geen storm geweest gedurende den tijd, dien wij hier doorbrachten, en daarom was het geen wonder, dat de gedachte aan een schip onze harten binnensloop. Om die reden zouden wij gaarne die boot eens van naderbij hebben bekeken, maar wij durfden niet naar den wal gaan.

Ongeveer tegen den middag echter van dienzelfden dag bespeurden wij eensklaps eene ongewone beweging onder de kannibalen.

Er waren eenige mannen langs het strand aangekomen, die zeker groot nieuws hadden gebracht, want de geheele troep brak in allerijl op. Zelfs geen enkel man bleef als wacht achter.

Wat moesten wij daarvan denken? Het eenig aanneemelijke was, dat er een schip was gestrand of zich ten minste voor de kust bevond, van welk schip waarschijnlijk ook de boot afkomstig was.

Toen die gedachte zich eenmaal bij ons had gevestigd, was er ook geen houden meer aan. Wij moesten naar wal om misschien iets te weten te komen, en in allerijl was de boot, die altijd klaar lag, bemand en staken wij van het wrak af.

Daar er zich geen enkel verdacht verschijnsel voordeed, landden wij en deden een snellen verkenningstocht in den omtrek, doch er was geen spoor van wilden te zien.

Tot onze verbazing bespeurden wij echter iets, dat geheel nieuw voor ons was, namelijk een dozijn eenden en een klein varken.

Het is te begrijpen, dat wij nu niet meer twijfelden of er moest een schip gestrand zijn en wij besloten dan ook dat zoo spoedig mogelijk te gaan opzoeken. Van de heuvelen af konden wij niets ontdekken. Wij plaatsten er een paar schildwachten en besloten verder te gaan.

In de door de wilden verlaten bivakplaats vonden wij een brandend vuur, en een pot, zeker ook van een gestrand schip afkomstig, stond te vuur. In de boot, die erg gehavend was, vonden wij niets dan een lap zeil en een lederen

scheepsemmer en meer dergelijke dingen. Bijna al het ijzer was echter van de boot afgehaald. Aan hare binnenzijde ontdekten wij in het hout ingebrand den naam: »Stad Rotterdam." Dus een Hollandsche naam.

Daar het varken erg tam was en de eenden ook, besloten wij eene poging te doen om er een paar machtig te worden. Doch wat de eenden betreft, was elke poging vruchteloos. Het varken liep onbekommerd langs ons heen en we begrepen, dat wij dit dier elk oogenblik konden vangen. De eenden echter begonnen door de moeite, die we deden, schuw te worden en een paar zelfs vlogen uit den poel, waar zij een toevlucht gezocht hadden, naar zee.

Wij hadden geweren in de boot en ik gelastte dus den jongen er even een te halen, dat ik mij had toegeëigend en dat met hagel was geladen.

Toen hurkte ik achter de boot neer en lostte een schot op de dichtstbij zijnde eenden, waardoor ik het geluk had er drie te dooden. De overigen vlogen nu luid snaterend naar zee en het varken maakte eenige dolle sprongen, zoodat wij genoodzaakt waren het vast te binden, wilden wij het niet verliezen.

Eenige oogenblikken later meenden wij den knal van een schot te hooren en juist luisterden wij, of wij ons niet vergist hadden, toen een der uitgezette posten haastig kwam aanloopen en ons op gejaagden en erg opgewonden toon mededeelde, dat hij een nog hooger heuveltop bestegen had en toen op eens schoten had vernomen. Daarop had hij een weinig noordelijk in de verte vlak onder den wal een groot schip gezien, dat scheen vast te zitten, en aan den wal eene massa wilden.

Met welk eene vreugde ontvingen wij dit nieuws! IJlings

riepen wij de uitgezette posten terug, scheepten ons in en zetten dadelijk koers in de richting welke onze makker ons had gewezen.

Reikhalzend keken wij uit, de een over den schouder van den ander, en eindelijk, ja, dáár, bij het omzeilen van een hoek van het eiland, dáár lag het schip vóór ons, een prachtig schip, en hoewel het vastzat, lag het daar zoo mooi, of het voor anker lag.

Een luid hoera, maar dat door de bemanning op dien afstand niet kon gehoord worden, gaf lucht aan onze vreugd.

Wij bespeurden nu ook de wilden op het strand, en zagen ook hoe die alle moeite deden om met roepen en wenken de bemanning aan land te lokken.

Werkelijk stak er, kort nadat wij het schip in het oog hadden, eene boot van af en begon met krachtige slagen naar het land te roeien. Wij zagen dat de riemen zeer gelijkmatig door de forsche armen der matrozen bewogen werden en bespeurden duidelijk den man, die achterin zat en bevelen gaf.

Eene rilling liep ons bij dat gezicht over het lijf en een van ons zette zonder er aan te denken dat men ons niet kon hooren, de handen aan den mond en zijn: »Boot, ho!» klonk luid in het rond, maar tevergeefs. Vloekend en trappelend van woede en ongeduld zaten wij daar met tranen van spijt in de oogen. Konden wij die menschen dan volstrekt niet waarschuwen?

Daar viel opeens mijn oog op de geweren, die in de boot lagen, en op hetzelfde oogenblik had ik er een gegrepen en schoot het af.

De boot had op dat oogenblik reeds een derde van den te doorloopen weg afgelegd.

Opeens zagen wij de riemen inhouden en de mannen rondkijken.

Toen zwaaiden wij met onze armen en met onze geweren met dat gevolg, dat de boot bleef stilliggen.

Een juichkreet ging uit ons midden op. Men had ons vaarttuig, als Europeesch gebouwd, herkend, en terwijl de wilden, die ons nu ook in het oog hadden gekregen, als dollen langs het strand liepen, kwam de boot op ons af en had ons weldra bereikt.

De begroeting was zoo hartelijk, als zij onder zeelieden, die in gevaar eensklaps lotgenooten ontmoeten, kan zijn, en wij stelden den stuurman van de boot terstond in de gelegenheid over het ware karakter der wilden te oordeelen. Want nu zij gezien hadden, dat wij het waren, regende het opeens steenen, die echter alle zonder ons te deren in het water vielen. Zij slingerden die met kleine slingers en deden zelfs lansen op onbegrijpelijk grooten afstand als pijlen door de lucht snorren. Eenige onzer geweerschoten dreven den troep, die tot aan de heupen in zee was gegaan, echter snel terug en ongestoord konden wij den tocht naar het schip vervolgen.

Wij waren nu op de hoogte van het schip en ongeveer op dezelfde plaats, waar de boot was geweest, toen wij haar aanriepen, toen opeens, ik wist niet waar vandaan, maar begreep later dat het uit het riviertje moest geweest zijn, een tiental kano's als roofvogels uitschoten en op ons afkwamen. Bliksemsnel echter grepen wij de riemen en roeiden er op los, dat het een aard had.

Aan boord van de »Stad Rotterdam» had men echter nu ook bemerkt, wat er omging, en eensklaps kregen

wij een sein, dat wij terstond begrepen en beantwoordden door zoo ver mogelijk links en rechts van elkaar te gaan.

En toen begonnen een paar aardige stukjes geschut, tusschen ons door, op de naderende kano's te spelen met dit uitstekend gevolg, dat er weldra eenigen in den grond geboord waren en de rest der wilden huilend en jammerend terugging.

Van dat oogenblik af lieten zij ons met rust.

Wij kwamen aan boord en vertelden onze geschiedenis. Ik behoef niet te zeggen, hoe dankbaar men was, dat wij hen intijds hadden gewaarschuwd en zij dus door ons van den dood waren gered. Wij ondervonden er eene behandeling, alsof wij passagiers waren.

De »Stad Rotterdam'' was op eene klip gestooten, maar gelukkig kwamen wij des nachts met den vloed weer vrij en verlieten toen zoo snel mogelijk deze gevaarlijke kust en de kannibalen.

Onze aftocht werd door de wilden gevierd met een vreugdevuurtje van ons schip, dat zij na ons vertrek hadden in bezit genomen en dat, naar ik gis, bij ongeluk was in brand gestoken daar het te veel zaken bevatte, die voor hen eene onschatbare waarde hadden.

Zoo ontkwamen wij aan de menscheneters.
